

Možnosti a bariéry rozvoje mikroregionu Hlučínsko

Bc. Lucie Kožaná

Diplomová práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie KOŽANÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Možnosti a bariéry rozvoje mikroregionu Hlučínsko**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte základní teoretické poznatky o strategickém plánování v regionálním rozvoji, subjektech regionálního rozvoje, nástrojích regionálního rozvoje, legislativních východiscích regionálního rozvoje a teorii mikroregionu.

II. Praktická část

- Vypracujte socioekonomickou analýzu mikroregionu Hlučínsko s důrazem na spolupráci mikroregionu s ostatními svazky obcí, popřípadě přeshraniční spolupráci.
- Určete hlavní možnosti a bariéry mikroregionu Hlučínsko.

Závěr

Rozsah práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] HUŠEK, Z., ŠUSTA, M., PŮČEK, M. Aplikace metody Balanced Scorecard (BSC) ve veřejném sektoru. 1. vyd. Praha: Národní informační středisko pro podporu jakosti, 2006. 144 s. ISBN 80-02-01861-3.
[2] WOKOUN, R. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 3. vyd. Praha: IFEC, 2001. 264 s. ISBN 80-86412-08-3.
[3] WOKOUN, R. a kol. Regionální rozvoj: Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
[4] Sdružení obcí Hlučínska [online]. ©2004 - 2007. Dostupný z WWW: <<http://www.hlucinsko.com/>>.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Milan Damborský
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 9. března 2009
Termín odevzdání diplomové práce: 4. května 2009

Ve Zlíně dne 9. března 2009

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práce s názvem Možnosti a bariéry rozvoje mikroregionu Hlučínsko je rozdělena na dvě základní části. Teoretická část se zaměřuje na vysvětlení základních pojmů, nastínění legislativních východisek, subjektů a nástrojů regionálního rozvoje. Dále je zmíněn proces strategického plánování a strategického plánování dle metodiky Leader. Druhá, praktická část se skládá ze socioekonomické analýzy, kde je popsána základní charakteristika mikroregionu Hlučínska, stručná historie, jsou zde nastíněny základní struktury obyvatelstva a nezaměstnanost. Je zde popsána také situace v průmyslu a zemědělství a v neposlední řadě i přeshraniční spolupráce mikroregionu. Poslední kapitola představuje statistickou část diplomové práce, ve které je vyhodnocení dotazníkového šetření a určení oblastí možného rozvoje i možných bariér.

Klíčová slova: regionální rozvoj, mikroregion, Hlučínsko, možnosti rozvoje, bariéry rozvoje.

ABSTRACT

Diploma work with the name Opportunities and barriers of development in micro-region Hlučínsko is divided on two basic parts. Theoretical part is specialized on explication basic conceptions, legislative resource, subjects and implements of regional development. Further is mentioned action of strategic planning and strategic planning according to methodologist Leader. Practical section piles from socioeconomic analyse where is described basic characteristic of micro-region Hlučínsko, vignette history, Fundamentals structure of population and unemployment. Is there described situation in industry and agriculture and last but not least cross-border cooperation of micro-region. Final chapter is fundamental part diploma work, in which is evaluation of questionnaire research and determination opportunities and barriers of development.

Keywords: regional development, microregion, Hlučínsko, opportunities of development, barriers of development.

Touto cestou bych ráda podkovala vedoucímu diplomové práce Ing. Milanu Damborskému za odborné vedení a přípravu této práce. Dále bych také velice ráda podkovala panu Mgr. Herbertu Paverovi za ochotu a pomoc při realizaci dotazníkového šetření, cenné rady a náměty při vypracování mé diplomové práce. Stejně tak i mé rodině a mému příteli za neobyčejnou trpělivost a podporu při posledních měsících mého studia. Zároveň bych ráda podkovala starostkám obcí Hlučínka za vyplnění dotazníkového šetření, které bylo pro mou diplomovou práci stěžejní.

„Ne dokonalost, nýbrž nedokonalost charakterizuje vesmír.“ Albert Einstein

„Nic není objeveno a zároveň hned dokonalé.“ Cicero Marcus Tullius

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ÁST	8
1 REGIONÁLNÍ VĚDY	9
1.1 LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	13
1.2 SUBJEKTY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	13
1.3 NÁSTROJE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	16
1.4 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ V REGIONÁLNÍM ROZVOJI	17
1.4.1 Proces strategického plánování	19
1.4.2 Strategie dle metodiky LEADER	20
1.5 POJEM MIKROREGION	21
II PRAKTICKÁ ÁST	25
2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA	26
2.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU HLU ČESKO	26
2.2 STRUKTURÁLNÍ HISTORIE HLU ČESKA	28
2.3 SPRÁVNÍ ÚROVŇ A FORMY SDRUŽENÍ MIKROREGIONU HLU ČESKO	33
2.4 OBYVATELSTVO MIKROREGIONU	35
2.4.1 Věková struktura a pohlaví	37
2.4.2 Národnostní složení	38
2.4.3 Náboženské složení	40
2.4.4 Vzdělanostní struktura	41
2.4.5 Ekonomická struktura obyvatelstva	43
2.4.6 Nezaměstnanost	44
2.5 PRŮMYSL	46
2.6 ZEMĚDĚLSTVÍ	47
2.7 SPOLUPRÁCE MIKROREGIONU HLU ČESKO	49
2.7.1 MAS Hlučsko	50
2.7.2 Euroregion Silesia	51
2.7.3 Přeshraniční spolupráce obcí	52
3 MOŽNOSTI A BARIÉRY ROZVOJE MIKROREGIONU HLU ČESKO	55
3.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	55
3.2 ZHODNOCENÍ MOŽNOSTÍ A BARIÉR ROZVOJE HLU ČESKA	80
ZÁVĚR	84
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	85
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	88
SEZNAM OBRÁZKŮ	91
SEZNAM TABULEK	92
SEZNAM PŘÍLOH	93

ÚVOD

Pro svoji diplomovou práci jsem si zvolil a téma Možnosti a bariéry rozvoje mikroregionu Hlučínsko. Hlavním důvodem zvolení tématu pro mne byla atraktivnost sledovaného území, a fakt, že žiji na Hlučínsku a ráda bych řešením této problematiky přispěl k možnému rozvoji této oblasti. Hlučínsko je území nacházející se mezi městy Opava a Ostrava a sousedící s Polskou hranicí. Tato malá oblast je díky své rozloze téměř zanedbatelná avšak historické souvislosti, které provázejí v ní kterých oblastech Hlučínsko až dodnes, jsou na území České republiky ojedinělé. Sledovaným teritoriem se táhne Hlučínská pahorkatina, na které se rozkládají úrodná pole, vodní plochy a lesy. Díky historickým okolnostem se na Hlučínsku dochovala řada kulturních památek, architektonických a uměleckých zajímavostí. Významným rysem této oblasti je pracovitost a pohostinnost místních obyvatel, kteří se nemalým podílem angažují na malebnosti a kulturně-společenském využití zdejších měst a obcí.

Cílem této diplomové práce je určit možnosti a bariéry rozvoje mikroregionu Hlučínsko. Kurzí tohoto cíle jsem vycházela z dotazníkového šetření, které jsem si připravila pro představitelů jednotlivých měst a obcí Hlučínska.

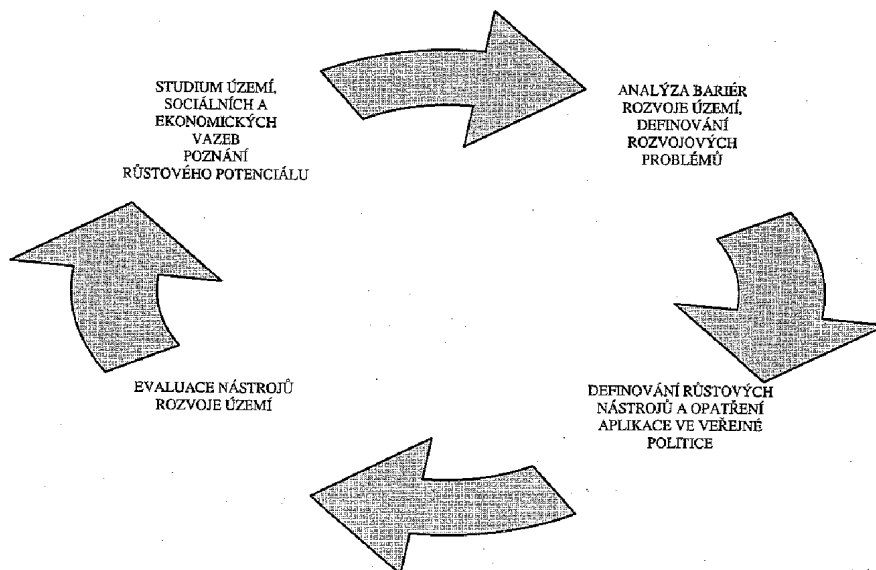
Diplomová práce je rozdělena na dvě základní části, teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou popsány hlavní definice, týkající se regionálního rozvoje, legislativní východiska, aktéři a nástroje regionálního rozvoje a základní poznatky o strategickém plánování. V praktické části je zpracována socioekonomická analýza Hlučínska, ve které je popsána základní charakteristika území, stručný historický vývoj v etnografickém kontextu. Důležitou součástí této analýzy je vývoj počtu obyvatelstva a jeho struktury. Díky poloze sledovaného území, které se nachází v pohraničí Polska, nelze opomenout přehled o spolupráci, která je iniciována samotnými obcemi, v rámci euroregionu Silesia a ustavenou Místní akční skupinou Hlučínsko. V závěrečné kapitole se nachází vyhodnocení již zmíněného dotazníkového šetření s následným zhodnocením možností a bariér mikroregionu Hlučínska.

I. TEORETICKÁ ÁST

1 REGIONÁLNÍ VĚDY

Regionální problematika byla vyvolána mnoha faktory, mezi nimiž je velmi významným proces zvyšování rozdílů mezi regiony, jehož důsledkem je nerovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj a rychlý nárůst nezaměstnanosti. Tento nevyvážený rozvoj regionů seší všechny státy světa, nevyjímaje Evropskou unii i českou republiku.

Pojem regionální vědy, nebo-li **regionalistika** „je chápána jako rámcový a souhrnný obor, zabývající se studiem prostorových jevů, procesů a vztahů.“¹ Při zkoumání těchto „prostorových vztahů, procesů a jevů je nutné přistoupit k analýze charakteristiky prostorového uspořádání společnosti, která je do značné míry ovlivněna strukturou osídlení daného území (republika, region, subregion atd.), obyvatelstvem, ekonomickou a sociální strukturou tohoto území i historicko-kulturním vývojem.“² V souhrnu je základním prvkem zkoumání regionálních věd studium regionu (konkrétního i vymezeného území) v jeho různých podobách.

Obr. 1. Zaměření regionalistiky a regionálních věd.

Zdroj: KADE ÁBKOVÁ, J., TRHLÍKOVÁ Z. K. *Region a regionální vědy (Vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008. s. 8.

¹ Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Benčík, 2008. s. 9.

² KADE ÁBKOVÁ, J., TRHLÍKOVÁ Z. K. *Region a regionální vědy (Vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008. s. 8.

Regionální rozvoj a jeho smysl je těžké definovat, nebo i samostatný pojem „rozvoj“ i „region“ nemá pevně ustálenou definici. Obecně lze **rozvoj** definovat jako neurčitý pojem, spojený s hodnotovými postoji, popisující proces orientovaný na určitý cíl. Existuje rozvoj ekonomický, regionální, technický, organizační atd. Pojem **region** se používá v různých odborných a obsahových souvislostech, i v regionálních pracích v různém smyslu. Obecně lze říci, že se jedná o krajinný celek (správní celek) určitého rádu, nebo také o oblast, pruh země, prostor i místo, které má více i méně jasně stanovené hranice nebo určité vlastnosti.

„Regionálním rozvojem rozumíme r st socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti region vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. Jde zde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury p íslušného územního celku a jeho částí (region , mikroregion) a odstra ování, pop ípad zmír ování regionálních disparit.“³ Smysl regionálního rozvoje je tedy ve snižování regionálních disparit a podpo e ekonomického r stu s cílem zvyšování životní úrovně obyvatel v regionech.

Regionalizace je innost, která sm ůje k vymezení neboli len ní území na celky určitého rádu (regiony). Každé takové vymezení je pouze subjektivní teoretickou koncepcí, jelikož reálné regiony neexistují. Vymezení geografických region ů je prováděno na základě dvou hledisek – objektivního (tzn. pevnosti vazeb mezi složkami region ů) a subjektivního (tzn. na základě úkol ů výzkumu). Regionalizace má za úkol určit typické rysy, procesy, zp ůsoby vývoje a vazby tak, aby vynikly charakteristické rysy regionu. *„P í regionalizaci m ůžeme postupovat „shora“ nebo „zdola“. P í regionalizaci „zdola“ vycházíme od základních jednotek, nap íklad ekosystém . Dv a více jednotek s vazbami siln ějšími mezi sebou než k okolním jednotkám pak vytvá ejí region. Regionalizace „zdola“ umož ůuje snížit subjektivnost p í vymezení region ů . P í regionalizaci „shora“ se snažíme vymežit typická území regionu.“⁴*

Regionalismus neboli spole enská praxe, která vyjad ůje úsilí o zachování specifických kulturních a etnických tradic určitého území.

³ MMR ů R. *Strategie regionálního rozvoje*. 1. vyd. Praha: MMR ů R, 2006. s. 7.

⁴ MATES, P., WOKOUN, R. *Malá encyklopedie regionalistiky a ve ejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001. s. 113.

Regionální politika je obecně definována jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony. Konkrétní vymezení regionální politiky je podmíněno aktuální sociálně-ekonomickou situací na území daného státu.

Významným cílem regionální politiky je sblížení regionů v rámci určitého územního celku a jejím znakem je odlišnost zaměřených intervencí na podporu vybraných problémových regionů, které výrazně zaostávají ve svém rozvoji za průměrem v míře, která je společensky uznaná jako nežádoucí.⁵ Jinými slovy je cílem regionální politiky podpora regionálního rozvoje orientovaného na vyrovnávání regionálních disparit a dosahování růstu blahobytu regionů.

„Přestože vznik regionální politiky se datuje do 30. let 20. století, do současnosti nedošlo v teorii ani v praxi alespoň k rámcovému sjednocení názoru na obsahové vymezení tohoto pojmu, které by mělo relativně univerzální platnost (což ostatně platí i pro řadu dalších základních pojmů v regionalistice).“⁶ Regionální politika se tedy začala formovat po útěku 30. let v souvislosti s velkou hospodářskou krizí ve Velké Británii. Krize vyvolala ekonomické a sociální rozdíly ve vývoji jednotlivých regionů, což znamenalo konflikty na všech stranách, proto byl stát nucen přijmout určité kroky k jejich zmírnění. Po skončení 2. světové války se regionální politika rozvinula do dalších států, a to Francie a Itálie. S postupem času se začala regionální politika realizovat v západoevropských zemích. Na přelomu 50. a 60. let v Německu, dále v Nizozemí, skandinávských zemích a v neposlední řadě také v postkomunistických evropských zemích, a to koncem 80. let v souvislosti s regionálními důsledky přechodu k tržní ekonomice. Stručný popis regionální politiky konkrétně v české republice je uveden v Příloze 5.

Historicky byly vyvinuty dva přístupy k regionální politice. Přelom 70. let je tímto jakýmsi mezníkem v regionální politice, jelikož se zde začíná ustupovat od tradičního přístupu a začíná se formovat nový moderní přístup k regionální politice. Následující Tabulka 1 ukazuje stručně a přehledně zaměření jednotlivých přístupů.

⁵ MMR ČR. *Strategie regionálního rozvoje*. 1. vyd. Praha: MMR ČR, 2006. s. 7.

⁶ Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních vládních a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Benk, 2008. s. 99.

Tab. 1. P ístupy k regionální politice.

Tradi ní p ístup	Moderní p ístup	Asociativní model
»Tradi ní nástroje regionální politiky pro zásahy v problémových regionech »Regionální r st »Celkové zam ění »Formy pomoci »Postup „top-down“ »P evážn ě 50. – 70. léta 20. stol.	»Podpora vnit ního potenciálu regionu »V ýznam podpory podnikání »Technický pokrok (budování v deekotechnických park) »Regionální inovace »Mnohostranný p ístup »80. léta 20. stol.	»„M ěkká (soft)“ dimenze ekonomiky »Procesy spolupráce (networking) (klastry a podnikové sít ě, iniciativy na podporu inovací) »Budování d ě v ry mezi partnery »Zm ěna územních struktur vládnutí a správy »Sou asnost
Exogenní charakter	Endogenní charakter	„T etí“ cesta
Politika pohán ěná na poptávkou = reakce na požadavky individuálních projektů	Konkurenceschopnost ekonomiky = schopnost inovovat	Zp ť sob, jak zajistit, aby celá regionální komunita m ěla prosp ěch z ekonomického úsp ěchu firem umíst ěných v regionu

Zdroj: vlastní zpracování.

V ývoj v pojetí regionální politiky však sm ěoval nezadržiteln ě dále. Nový, t zv. asociativní model, se začal projevovat jednak ve vzniku od v tvových klastr ť a sít ě podnik ť, a dále také v široké podpo e nej r zn ějších inova ních prv k ť. Vyvíjení snah v oblasti inovací podporuje i Evropská unie a to prost ednictvím nap ě . RITTS ⁷, tj. regionální strategie pro podporu inovací a transferu technologi í, a nebo také formou RIS ⁸, tj. regionální inova ní strategie.

Se vznikem této nové teorie (asociativního modelu) bylo náhle nadm ěru jasné, že konkuren ní v ýhoda v regionálním pojetí stále více vyjad ťuje schopnost a kapacitu regionu generovat, získávat, ídit a používat veškeré své znalosti a informace v zájmu inovací. Tímto tedy k p vodním dv ma pojetím (p ístup m) regionální politiky – tradi nímu a

⁷ RITTS a RIS byly ízeny Enterprise DG, respektive Regional Policy DG a mají za cíl podporovat regiony v rozvojových inova ních strategiích, které by optimalizovaly regionální inova ní politiku a infrastrukturu. Vypracování strategie bylo založeno na analýzách regionálního inova ního systému, v etn managementu, finan ních, komer ních, školících, organiza ních a technických otázek. Strategie m ěla také za cíl propagovat spolupráci mezi kl í ovými partnery v rámci regioná lního inova ního systému.

⁸ viz RITTS.

modernímu – p íbyl další, a to tzv. asociativní model („associative model“) regionální politiky, který se ozna uje za t etí cestu.⁹

1.1 Legislativní východiska regionálního rozvoje

Je nutné se nyní ve stru nosti podívat na legislativní stránku regionálního rozvoje v naší zemi, která s tématem této práce nepochybn souvisí. St žejní legislativní rámec regionálního rozvoje a regionální politiky v eské republice byl vytvo en v roce 2000 v souvislosti se zavedením krajského z ízení. S tímto krokem byl p íjat soubor zákon :

- Zákon . 128/2000 Sb., o obcích (obecní z ízení)
- Zákon . 129/2000 Sb., o krajích (krajském z ízení í)
- Zákon . 132/2000 Sb., o zm n n a zrušení n kterých zákon souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních ú adech a zákonem o hlavním m st Praze
- Zákon . 248/2000 Sb., o podpo e regionálního rozvoje

Zákon o podpo e regionálního rozvoje obsahuje legislativní rámec pro podporu regionálního rozvoje s cílem vyváženého rozvoje eské republiky a pro koordinaci a realizaci politiky hospodá ské a sociální soudržnosti. Zákon sjednocuje základní principy fungování ve ejné správy s platnými principy EU a dále je zde upraven vznik koordina ních orgán nezbytných pro využívání pomoci ze strukturálních fond .

1.2 Subjekty regionálního rozvoje

Subjekty nebo-li akté i regionálního rozvoje ovliv ují í utvá ejí regionální procesy v daném území nebo jsou naopak ovliv ováni regionálními procesy. Pro úsp šnou realizaci regionálního rozvoje je t eba zajistit co nejširší spolupráci všech aktér .

Hlavními aktéry regionálního rozvoje z obecného pohledu jsou:

Ve ejná správa – orgány ve ejné správy p sobí v p ípad regionálního rozvoje (dle územní a hierarchické úrovn) v roli zadavatele, organizátora, prost edníka zájm ve ejnosti, koordinátora a realizátora regionálního rozvoje .

⁹ KUTSCHERAUER, A. a kol. *ízení regionální a místní správy. Souhrnná výzkumná zpráva* . [online].

Ostrava, erven 2006. [cit. 12.03.2009]. Dostupný z WWW:

<http://home1.vsb.cz/~tvr12/PUBLIKACE/2006/2006_Rizeni_regional ni _a_mistni_spravy.pdf>.

Soukromý sektor – reprezentovaný podnikatelskými subjekty .

Neziskový sektor – zastoupený nadacemi, obecními společenstvími, občanskými sdruženími a spolky působícími zejména ve zdravotních, sociálních, kulturních, společenských, obecními společenstvími a charitativních oblastech. V oblasti regionálního rozvoje jsou zejména v roli organizátor občanského života, volnočasových, sportovních, kulturních a společenských aktivit. Významné jsou zde aktivity a práce s mládeží.

Veřejnost – předkládá nám ty, vznáší připomínky a podílí se na regionálním rozvoji využíváním svých přírodních a kulturních zdrojů.

Lépe výstižné je rozdělení z hlediska působnosti neboli rozhodování aktéři RR:

Hlavní nadnárodní aktéři

1. Evropská unie a její instituce spojené s regionálním rozvojem:

- Evropský parlament, který je volen obyvateli členských států EU .
- Rada EU v zastoupení vlád jednotlivých členských zemí, hájící jejich zájmy.
- Evropská komise, jako výkonný orgán EU, který odpovídá za řízení společných politik EU, mezi které patří i regionální politika.

2. Evropská unie a její orgány spojené s regionálním rozvojem:

- Výbor regionů, jako poradní orgán, zabývající se uplatňováním zásady subsidiarity, která umožňuje zapojení místních i regionálních samospráv do tvorby a uskutečňování politik EU.
- Evropský hospodářský a sociální výbor, jako poradní orgán pro instituce EU, poskytující jak závazné, tak nezávazné konzultace ve vymezených oblastech (vnitřní trh, vzdělávání, ochrana spotřebitele, životní prostředí, regionální rozvoj a sociální záležitosti).
- Evropská investiční banka pomáhající v dosahování cílů EU financováním střednědobých a dlouhodobých investičních projektů, za účelem vyváženého rozvoje.

3. Celosvětová působící organizace s hlavním zaměřením na tzv. „Třetí svět“ a země mimo EU:

- Světová banka, zajišťující životně důležitou finanční a technickou pomoc rozvojovým zemím na celém světě.
- FAO OSN zabývající se otázkami rozvoje zemědělských oblastí třetího světa a usilující o zmírnění chudoby a hladu.

Hlavní národní aktéři

- Parlament České republiky, zejména Poslanecká sněmovna ČR a její Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj, Podvýbor pro regionální rozvoj a využívání fondů EU.
- Vláda České republiky a její zřízené ministerstva, především Ministerstvo pro místní rozvoj, které působí v oblastech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje bytového a domovního fondu, územního plánování, stavebního řádu, investiční politiky a cestovního ruchu. Velmi významnou funkci zabezpečuje MMR ve vztahu k realizaci regionální a strukturální politiky Evropské unie, tzv. politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Ostatní ministerstva se zaměřují na aktivity spojené s regiony v rámci jejich kompetence.

Hlavní regionální aktéři

- Krajské úřady a jejich volené orgány (Komise rady kraje a Výbory zastupitelstva) a výkonné orgány krajského úřadu jako například Odbor regionálního rozvoje a cestovního ruchu.
- Regionální rady, jejichž posláním je zabezpečování vypracovávání a realizace programů spolufinancovaných z fondů EU, konkrétní administrace Regionálního operačního programu (ROP) NUTS II.
- Sekretariát regionální rady jako součást krajských úřadů sdružených v Regionální radě. V rámci Společného regionálního operačního programu (SROP) poskytuje informace potenciálním žadatelům, přijímá žádosti a projekty v příslušném regionu.

- Výbor regionálního rozvoje v příslušném regionu soudržnosti sleduje realizaci SROP a předkládá monitorovacímu výboru, i Regionální radě návrhy a doporučení pro rozhodování.

Místní aktéři

- Místní a obecní úřady (popř. sdružení měst a obcí za účelem rozvoje). Přesobí zde odbory v oblastech rozvoje, plánování aj. a volené orgány (Výbory zastupitelstva obce a Komise rady obce), které jsou zapojeny do aktivit dané obce – komise dopravní, majetková, životního prostředí aj.

Ostatní aktéři

- Podniky a podnikatelé.
- Organizace řízené státem, nevládní neziskové organizace, občanská sdružení, občanské prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy.

Mezi aktéry by měla existovat vzájemná spolupráce.

1.3 Nástroje regionálního rozvoje

Nástroje regionálního rozvoje mají za úkol zvyšovat schopnosti a dovednosti aktérů a zároveň existují jako vnější subjekt i objekt aktivit.

Nejobecnější nástroje aktivit:

- instituce (zavedené a obecně vykonávané způsoby jednání; formální a neformální pravidla chování),
- sociální kapitál (způsob koordinace jednání lidí k dosahování cílů).

Pro regionální rozvoj je v obecné rovině nástrojem regionální politika, kterou chápeme jako součást politik sociálních a hospodářských dané národní nebo nadnárodní úrovně. Regionální rozvojovou politiku můžeme chápat jako soubor formalizovaných institucionalizovaných vyjádření cílů aktérů rozvoje té které úrovně s přihlédnutím k jejich dosažení.

Každý ze subjektů (aktérů) na různých stupních (nadnárodní, národní, regionální, místní, ostatní aktéři) má své nástroje, které jsou pro danou úroveň nejvhodnější a aktér může usnadnit dosažení jejich cílů. Rozdělení nástrojů může být následující:

1. Systém strategických dokumentů na úrovni:

Evropské – Strategické obecné zásady Společenství.

Národní – Strategie regionálního rozvoje, Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, Regionální programy rozvoje, Národní rozvojový plán, Národní strategický referenční rámec.

Krajské – Strategie rozvoje kraje, Program rozvoje kraje.

2. Finanční nástroje v podobě zdrojů veřejných a soukromých a zdrojů z EU:

Evropská unie – strukturální fondy.

Národní úroveň – národní programy.

Kraj, města – doplňkové programy.

3. Metodické nástroje v podobě metodických pokynů, konzultací, poradenství a výzkumných aktivit.

Nástroje regionálního rozvoje jsou zpravidla odvozovány z cílů regionální politiky a obvykle jsou zaměřeny na přilákání kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu.

1.4 Strategické plánování v regionálním rozvoji

Strategické plánování obcí a regionů ve světě se začalo jako disciplína formovat s počátkem vzniku regionální politiky, tzn. zkratkou let minulého století. Bylo to v souvislosti s velkou hospodářskou krizí, kdy se ekonomické a sociální rozdíly ve vývoji jednotlivých regionů prohloubily natolik, že státy byly pod hrozbou sociálně politických konfliktů nuceny přijmout určité kroky k jejich zmírnění.

Co je strategické plánování definují Mates a Wokoun v Malé encyklopedii regionalistiky a veřejné správy následovně: „*Strategické plánování spoívá v přípravě dokumentů stanovujících podmínky a zásady hospodářského a sociálního rozvoje určitého území, nejčastěji na úrovni regionu, ale případně i v celostátním nebo i subregionálním měřítku. Strategické plánování je zpravidla dlouhodobé a bere v úvahu ve vzájemné podmíněnosti sociální, ekonomické a prostorové aspekty.*“¹⁰

¹⁰ MATES, P., WOKOUN, R. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001. s. 142.

Strategické plánování rozvoje mikroregionu „je tedy koncepčním dokumentem, který popisuje klíčové jevy v mikroregionu, hodnotí je a navrhuje k nim dlouhodobé cíle a opatření, jejichž realizace by měla vést k pozitivnímu rozvoji daného území, k růstu místní ekonomiky, k rozvoji sociálně-společenských a kulturních aktivit, ochraně životního prostředí a udržitelného rozvoje tak, aby bylo zamezováno zvyšování diverzifikace venkovských oblastí.“¹¹ Tento proces je velmi složitým, náročným a odpovědným úkolem. Plánování na místní úrovni neboli mikroregionální, by mělo navazovat na plánování regionální, národní a evropské. Strategický plán proto musí splňovat evropské parametry rozvojových dokumentů včetně zakotvení principu trvale udržitelného rozvoje a návaznosti na rozvojové dokumenty vyšších územních celků.

Strategie rozvoje je řídicí silou uvnitř mikroregionu a řeší problémy, které jsou společné pro více obcí daného regionu. Je dokumentem, který vychází ze znalosti daného území, mapuje jeho zdroje a usiluje o maximalizaci rozvojových aktivit. Jednoduše řečeno je „strategie rozvoje podkladem pro kvalifikované rozhodování orgánů mikroregionu a pomůckou pro efektivní a udržitelnou spolupráci obcí v rámci mikroregionu.“¹²

Celý proces plánování rozvoje by měl obsahovat řadu kroků, které na sebe postupně navazují a jako celek by měly nastínit společný směr rozvoje mikroregionu. Do plánování a rozvoje území je nutné zapojit v dostatečné míře i odbornou veřejnost, jejíž účast zajišťuje pohled na věci z jiného úhlu. Zapojení veřejnosti má dobrý vliv na komunikaci veřejné sféry se soukromým a neziskovým sektorem. Nelze opomenout další nezbytné předpoklady kvalitního strategického plánování mezi něž patří zajištění odpovídajících investic a externích finančních prostředků na jednotlivé prioritní oblasti a opatření.

Strategické plánování je a mělo by tedy být nástrojem, který umožní komplexně upravit mikroregion z hlediska udržitelného rozvoje území.

¹¹ ŠKRABAL, I. *Strategické plánování rozvoje. Školící materiál*. Šumperk: CpkP st ední Morava, 2007. s. 4. Dostupné z WWW: <http://www.zabrezsko.cz/wpimages/other/Strategicke-planovani_IS.pdf>.

¹² ŠKRABAL, I. *Strategické plánování rozvoje. Školící materiál*. Šumperk: CpkP st ední Morava, 2007. s. 4. Dostupné z WWW: <http://www.zabrezsko.cz/wpimages/other/Strategicke-planovani_IS.pdf>.

1.4.1 Proces strategického plánování

Proces strategického plánování rozvoje je tvořen těmi postupujícími fázemi, jejichž výsledky pak vytvářejí výsledný plán rozvoje. Jednotlivé části na sebe logicky navazují a tvoří tím jednotný celek.

Strategické plánování podle Píška má obvykle tyto 4 fáze:

Fáze analýzy – v této fázi je často používána SWOT analýza, dále také různé typy finančních analýz, „sektorové“ analýzy, analýza PEST, která hodnotí politické, ekonomické, sociální a technologické prostředí a další nástroje. Klíčovými úkoly této fáze: sběr dat, nalezení vize, otevírání obzorů, identifikace zdrojů, podmínek, schopností atd.

Fáze zpracování plánu – nebo-li fáze výběru priorit, cílů, cílových hodnot, programů a projektů. Výstupem této fáze je zpracovaný strategický plán včetně akčních plánů nebo programů a projektů.

Fáze zavedení strategie – respektive realizace programů, projektů, akčních plánů atd. Cílem této fáze je dosažení cílů a cílových hodnot stanovených strategickým plánem.

Fáze strategického uvolnění, zlepšování – tato fáze je zátkem přípravy nového kola strategického plánování.

Při samotné tvorbě strategického plánu můžeme zvolit následující postup ke strategickému plánování:¹³

V první řadě jde o tzv. *Expertní postup*, kde plán strategie je zpracováván experty neboli profesionálním týmem ověřeném praxí za účasti vedení. Tento postup je často označován jako postup „shora dolů“ a to podle toku zpracování informací od vedení územního celku k nižším úrovním.

Dále lze zvolit tzv. *Komunitní postup*, kde plán zpracovávají zaměstnanci územního celku, za pomoci občanů a dalších zainteresovaných stran. Zjednodušeně se dá říci, že plán je zpracováván svépomocí. Tento postup je také označován jako postup „zdola nahoru“.

Závěrem je nutné dodat, že v některých případech se můžeme samozřejmě setkat i s kombinací obou postupů.

¹³ HUŠEK, Z., ŠUSTA, M., PÍŠEK, M. *Aplikace metody Balanced Scorecard (BSC) ve veřejném sektoru*. 1. vyd. Praha: Národní informační středisko pro podporu jakosti, 2006. s. 36.

1.4.2 Strategie dle metodiky LEADER

Na území Hlučínska se od roku 2006 nachází sdružení s názvem Místní akční skupina Hlučínsko o. s., a proto by bylo žádoucí se v následujícím textu o této problematice okrajově zmínit.

Stejným krokem k vytvoření strategie v rámci programu LEADER je ustavení Místní akční skupiny (MAS), do které jsou zapojeny obce, podnikatelé a spolky (min. 50 % zástupců ze soukromého sektoru). Tato skupina musí mít svoji právní subjektivitu, nejast jí se objevuje ve formě občanského sdružení či obecně prospěšné společnosti. Po tomto kroku Místní akční skupina zpracuje vlastní strategii rozvoje pro oblast, ve které působí.

Využívat finančních prostředků z programu LEADER lze tedy prostřednictvím MAS, která zpracuje svou rozvojovou strategii mikroregionu. Tyto mikroregiony jsou označovány jako „tzv. leaderovské mikroregiony založené na principu – „zdola nahoru“. V ČR lze Leader chápat jako velmi dynamicky se rozvíjející formu sdružování obcí na podporu venkovských regionů.“¹⁴ Zkratka „LEADER“ znamená „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale – Propojování akcí hospodářského rozvoje venkova“.

Odlišnost přístupů LEADERu od většiny jiných programů :¹⁵

- je založen na místním partnerství (spojení různých subjektů),
- je založen na jednotné místní rozvojové strategii, která má mít inovační nebo i průkopnický charakter,
- má výrazně decentralizované řízení i financování, sami zástupci místních organizací si určí, na které aktivity se zaměří,
- uplatňuje přístup „zdola nahoru“, centrální orgán však vybere mezi všemi rozvojovými strategiemi ty, které podpoří.

Leader se stal metodou, se kterou mohou pracovat venkovské subjekty v rámci tématického zaměření svých aktivit. Nastolil převratnou změnu v přípravě dotačních

¹⁴ ŠKRABAL, I. *Strategické plánování rozvoje. Školící materiál*. Šumperk: CpkP střední Morava, 2007. s. 11. Dostupné z WWW: <http://www.zabrezsko.cz/wpimages/other/Strategicke_planovani_IS.pdf>.

¹⁵ ŠKRABAL, I. a kol. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Pevrov: CpkP, 2006. s. 26.

program . Zatímco dosud byla tato práva výhradně v rukou veřejné správy a všechny programy byly poskytovány přímo orgány veřejné správy, s žádostmi přicházeli v tšinou jednotliví a vzájemně izolovaní žadatelé. Nyní podle principů Leader konkrétní program pro místní příjemce programů podporují příslušná mezisektorová partnerství, tj. již několikrát uváděné MAS, které později získané finance rozdělují. Závěrem této kapitoly jsou uvedeny hlavní výhody metody LEADER:¹⁶

- zlepšení spolupráce aktivních subjektů v obcích, překonání izolovanosti, integrovaný rozvoj venkova,
- posílení místní demokracie,
- větší zapojení soukromého kapitálu do rozvoje obcí,
- decentralizace ve využití finančních prostředků, o kterém více rozhodují sami místní obyvatelé (zástupci obcí, neziskových organizací a podnikatelů),
- lepší využití konkrétních specifíků venkovských regionů, oslabení centralizovaného, administrativního a pašálního přístupu k regionu.

1.5 Pojem mikroregion

Pojem mikroregion lze obecně definovat jako sdružení několika obcí za účelem dosažení společného cíle, jejímž typickým rysem je vznik z vlastní iniciativy, nikoliv příkazem nadřízeného orgánu či ze zákona. Takovéto sdružení může být žadatelem o finanční prostředky z fondů Evropské unie.

Mikroregion můžeme také vyjádřit jako určitou menší oblast, která je nějakým nebo kterému vázána. V případě regionu Hlučínsko je to jeho historický vývoj. Mikroregion nemusí být vymezen žádnými přesnými hranicemi ani body, může se jednat o abstraktní členění, kde členové sdružení jsou obce, které vyjadřují určitý společný zájem.

Co se české republiky týká, ta se vyznačuje značnou roztržitostí sídelní sítě, která je dána dlouhým historickým vývojem. Typickým jevem je velký počet relativně malých obcí. V roce 2007 existovalo v České republice 6 249 obcí. Jelikož má sídelní struktura tento rozdrobený charakter, vzniká celá řada problémů, se kterými se musí malé obce vypořádat. Díky této situaci začíná vznikat dobrovolná spolupráce obcí, která je dána

¹⁶ ŠKRABAL, I. *Strategické plánování rozvoje. Školící materiál*. Šumperk: Cpkp st ední Morava, 2007. s. 12. Dostupné z WWW: <http://www.zabrezsko.cz/wpimages/other/Strategicke-planovani_IS.pdf>.

spádovostí, historickými i současnými vazbami i společně řešenými problémy. Jedním z dalších důvodů spolupráce obcí je čerpání prostředků z různých fondů, protože umožní realizovat větší a významnější projekty.

Podle Škrabala lze v české republice mikroregiony definovat jako: „*sdružení obcí s určitou právní formou subjektivity. Jejich cílem je společný rozvoj území vymezený společným katastrálním územím jednotlivých lenských obcí. Mikroregiony mají formálně ustanoveny volené orgány, které se podílejí na strategickém plánování a realizaci jednotlivých aktivit a projektů. Charakter spolupráce je dán funkčními vazbami a specifikami regionu. Jejím smyslem je především usilování o realizaci politických a ekonomických výhod, iniciace pozitivních trendů a minimalizace dopadů negativních jevů ve vývoji venkovských regionů.*“¹⁷

Hlavním smyslem spolupráce v rámci mikroregionů je nejen postihnout vzájemnou spolupráci obcí a místní samosprávy k ekonomickému, společenskému-kulturnímu rozvoji, ale také posílit vztah obcí k životnímu prostředí a zabývat se řešením otázek v této oblasti.

Co se samotných mikroregionů týká, zde je primární úlohou snaha všech členů o společný rozvoj regionu. Malá města a venkovské obce se musí co nejvíce postarat o tento rozvoj vlastní snahou, která je stále více závislá na profesionalizaci řízení managementu rozvoje jimi spravovaného území.¹⁸

Bylo by chybou nezmínit se také o jistých velikostních parametrech, které musí obce naplňovat, aby byly součástí členství daných mikroregionů. Mikroregion je ve většině případů tvořen venkovskými obcemi, jejichž horní hranice počtu obyvatel se nachází kolem 2 000 – 5 000. V současnosti existuje v české republice 533 mikroregionů, které mají nejčastěji formu dobrovolných svazků obcí. Je obecně známo, že obce mohou být samozřejmě více sdruženy a hovoříme-li o počtu a rozsahu, je důležité zmínit, že mikroregiony v některých případech přesahují i hranice okresů a také krajů.

¹⁷ ŠKRABAL, I. a kol. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Pevrov: CpKP, 2006. s. 21.

¹⁸ ŠKRABAL, I. a kol. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Pevrov: CpKP, 2006. s. 7.

V problematice mikroregion je rovněž nutné neopomenout také jejich dležitou součást, jimiž jsou tzv. leaderovské mikroregiony. Ty začaly vznikat v roce 2004 jako tzv. nové typy, které reagovaly na podnět programu LEADER. Dle statistik v současné době existuje v České republice 156 těchto mikroregionů. Jsou vymezeny působností místních akčních skupin, jejichž nejvyšším typem právní formy je obec, prospěšná společnost nebo obanské sdružení. Ve výroční zprávě Národní sítě MAS ČR je uvedeno, že existence 156 mikroregionů není příliš dle ryhodnou informací, protože pravděpodobně všechny pracují metodou Leader a n které z nich o tom velmi pravděpodobně ani neuvažují. Domnívají se také, že až skončí p erozdlování finančních prostředků těchto mikroregionů, skončí také zájem o práci metodou Leader.

„Směrnice iniciativy LEADER Evropské unie vymezuje „leaderovský“ mikroregion jako ucelený územní celek „vydefinovaný“ po tem obyvatel v rozmezí 10 000 – 100 000, a hustotou obyvatel nepřekračující 120 ob./km², který má zpracovanou integrovanou strategii rozvoje, používající pilotní a inovativní přístupy pro řešení společných problémů za účasti klíčových subjektů mikroregionu, nejvyššími obcemi, obanských sdružení, podnikateli, zájmových sdružení apod.“¹⁹

Závěrem je nutno opustit oblast leaderovských mikroregionů a zaměřit se na poslední pomyslný bod této kapitoly, který umožní dokončit ucelený obraz pojmu mikroregion. Tato poslední rozsahem nevelká část bude spočívat v bodovém vyjádření samotného dlelení mikroregionů.

Mikroregiony můžeme tedy rozdělit dle různých hledisek:

1. Dle vody spolupráce mikroregionů :

- Vznik a fungování za účelem konkrétní nákladné investiční akce, jako například plynofikace, kanalizace, vodovod, OV apod.
- Vznik s cílem obecného rozvoje území definovaném ve strategickém plánu rozvoje tohoto území.

¹⁹ ŠKRABAL, I. a kol. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. P erov: CpKP, 2006. s. 21.

2. Poměry velikosti první největší a druhé největší obce mikroregionu:²⁰

- Menší obce obklopují spádové centrum, které je výrazně větší a jiným způsobem významnější a jeho velikostní povaha je jednoznačná.
- Sdružení obcí je složeno z více obcí přibližně stejné velikosti nebo významu.

3. Podle právní subjektivity:

- Dobrovolný svazek obcí, založen dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích.
- Jiná právní subjektivita, která se opírá o následující legislativu:
 - Občanský zákoník.
 - Obec jako společnost a. s. i spol. s r. o.
 - Dle zvláštních zákonů.
 - Dle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování obcí nebo zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech.
 - Popřípadě mohou být mikroregiony bez právní subjektivity, a to založeny na čistě dobrovolné spolupráci.

Tímto bodovým pohledem se tedy uzavírá teoretická stránka této práce a lze přejít k její praktické části.

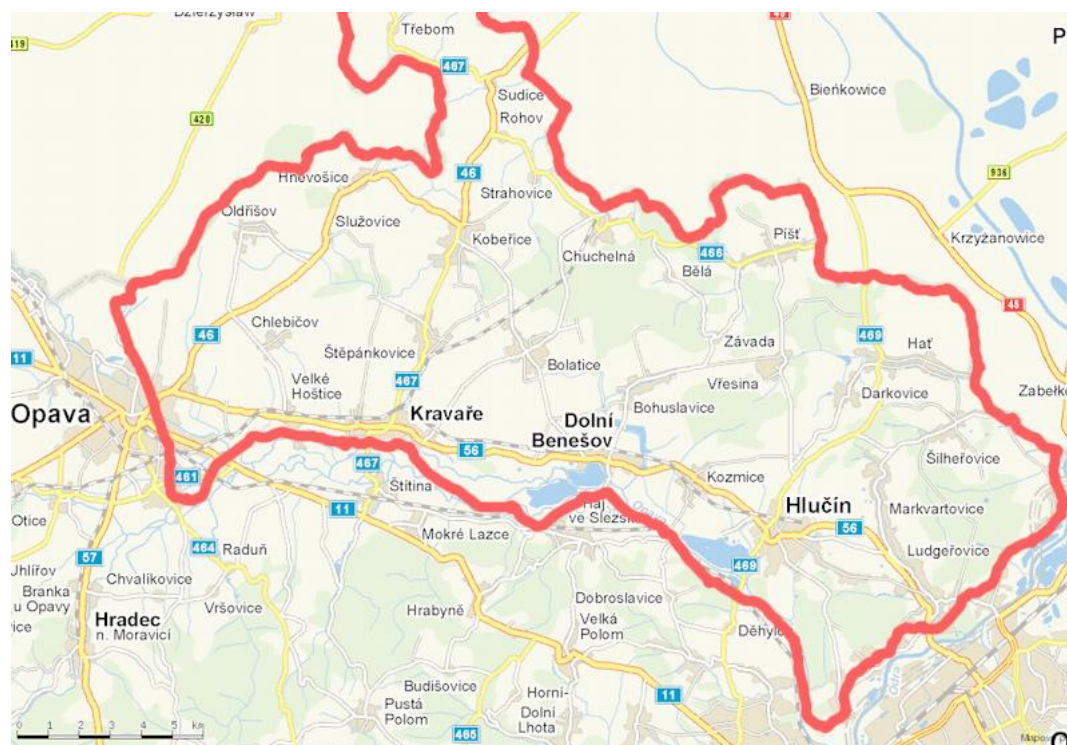
²⁰ ŠKRABAL, I. a kol. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Pátek: CTKP, 2006. s. 23.

II. PRAKTICKÁ ÁST

2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

2.1 Základní charakteristika mikroregionu Hlu ínsko

Mikroregion Hlu ínsko je situován v severovýchodní ásti eské republiky na území Moravskoslezského kraje. Na jihu je vymezen tokem eky Opavy, na jihovýchod ekou Odrou a severní vymezení tvo í hranice s Polskem. Je ohrani en dv ma m sty: Opavou na západní stran a Ostravou na stran východní. Území mikroregionu zahrnuje 27 obcí okresu Opava. Z historického hlediska spadá pod území Hlu ínska též 5 obcí, které jsou nyní m stskými ástmi Ostravy – Hoš álkovice, Koblov, Lhotka a Pet kovice, a také Malé Hoštice, které jsou sou ástí m sta Opavy.

Obr. 2. Vymezení mikroregionu Hlu ínsko.

Zdroj: MAS Hlu ínsko. [online]. [cit. 07.04.2009]. Dostupné z WWW: <<http://www.mashlucinsko.cz/>>.

Obr. 3. Poloha Hlučína v rámci Moravskoslezského kraje.
Zdroj: Propagační materiál Sdružení obcí Hlučína „Krásy a zajímavosti Hlučína“.

Obr. 4. Poloha Hlučína v rámci České republiky.
Zdroj: Propagační materiál Sdružení obcí Hlučína „Krásy a zajímavosti Hlučína“.

Území mikroregionu Hlučínsko se rozkládá na ploše 295,18 km² (což představuje 26,2 % rozlohy okresu Opava a 5,4 % Moravskoslezského kraje) a žije zde 65 575 obyvatel

(36,3 % ob. okresu Opava a 5,2 % ob. Moravskoslezského kraje). Z hlediska rozlohy i po tu obyvatel ve srovnání s Moravskoslezským krajem je toto území téměř zanedbatelné, avšak z hlediska historického nikoliv.

2.2 Stručná historie Hlučínska

Hlučínsko představuje v dříve jiných českých zemích určité specifikum, jehož vývoj od poloviny 18. století byl zcela ojedinělý. „*Toto specifikum nebylo dáno pouze tím, že hlučínské území (spolu s větší částí Slezska) bylo v roce 1742 odtrženo od zbytku české koruny, ale především tím, že se jako jediná částka této velké územní ztráty v roce 1920 za dosti zvláštních okolností vrátilo ke své mateřské zemi.*“²¹

Podle slov Niny Pavelíkové dosahují tyto „*historických procesů, které zasáhly Hlučínsko v průběhu posledních dvou set padesáti let, nelze poměřovat rozsahem jeho území, celkem nepatrným po tem obyvatelstva i nízkým ekonomickým a kulturním -společenským potenciálem tohoto regionu.*“ Obyvatelstvo obcí Hlučínska zmíněno v tomto období celkem čtyřikrát svou státní příslušností. Díky nepříznivé poloze na území zájmových sfér středoevropských států prošlo Hlučínsko sérií postupných politických a správních režimů. Obyvatelé se museli během krátké doby přizpůsobit protichůdným ekonomickým, společenským a kulturním podmínkám a také hledat v jejich rámci prostor pro svůj každodenní život.²²

„*V polovině 18. století postihly Hlučínsko osudové události, jež značně zkomplikovaly jeho další vývoj.*“²³ Šlo se o závažný problém, jehož ústřední otázkou bylo, kdo vlastně převzme vládu po rakouském císaři Karlu VI., který nezanechal žádného mužského potomka. Habsburkové se obávali, že po zásahu cizích mocností dojde k rozdělení monarchie, a proto ujednali se stavovskými snahy, že nástupnické právo bude vázáno na

²¹ BRABCOVÁ, L. *Pozdrav z Hlučínska: pohlednice a historie*. 1. vyd. Opava: Nakladatelství BOBR, 1995. s. 21.

²² PAVELÍKOVÁ, N. a kol. *Hlučínsko v proměnách času: (Sborník příspěvků z konference k 75. výročí připojení Hlučínska k Československé republice)*. 1. vyd. Hlučín: Slezská kulturní a vzdělávací nadace Hlučínsko, 1995. s. 4.

²³ MALOHLAVA, R., KÁČA, O., MARIÁNEK, V. *Stručný pohled na vývoj Hlučínska*. 1. vyd. Ostrava: Vydavatelství ÚV KS, 1960. s. 14.

prvorozenectví, bez ohledu na pohlaví. Ta to tzv. pragmatická sankce²⁴ zajišťovala nástupnické právo Marii Terezii. Habsburkové si tuto sankci museli u většiny cizích mocností a sousedů vykoupením značnými ústupky, pouze Bavorsko ji odmítalo uznat. Po smrti císaře Karla VI. v roce 1740 neuznali právo Marie Terezie ani Prusové, ani Hohenzollernové a již dva měsíce poté vtrhli v ele s pruským králem Friedrichem II. násilně do Slezska. Rakouská vojska nebyla dosti silná, aby se ubránila, proto se stáhla k Opavě a byla vytlačena až za řeku Moravici u Hradce a později dokonce až na samotnou Moravu.²⁵

Po dlouhých bojích se v roce 1742 dostalo území Hlučínska pod nadvládu Pruska a tímto se stalo pohraničním územím mezi Rakouskem a Pruskem. Největší na tom bylo obyvatelstvo, jelikož násilně vytržená část české země do Pruska byla odsouzena k pozvolnému odnárodnímu a germanizaci. Tyto germanizační snahy narážely hned v počátcích na prudký odpor všech vrstev.

*„Hlučínské vsi a městečka se tak staly na téměř dvě staletí, po dobu šesti generací, součástí pruského státu. Byly přičleněny k pruské správní oblasti hlubocké, později připojeny k okresu ratibořskému.“*²⁶ Toto nové státoprávní uspořádání vytvořilo z Hlučínska periferii pruského státu, což mělo za následek zrušení zpečetění starých obchodních kontaktů. Pruská vláda se snažila v oblastech osídlených českým a polským obyvatelstvem nastolit tvrdý germanizační nátlak. Díky tomu, že Hlučínsko patřilo i přes připojení k Prusku pod olomouckou arcidiecézi, byly v roce 1840 pouze dvě obce z celkových 38, kde obyvatelé hovořili německy. Jednalo se o obec Sudice a Teboř. Historicky je totiž doloženo, že zejména díky „katolickému duchovenstvu se „moravština“, jak svůj jazyk Hlučíané nazývali, uchovala mezi lidem jako běžný hovorový jazyk.“²⁷

²⁴ Pragmatická sankce znamená obecné označení pro panovníkem vydaný zákon základní důležitosti, který má být považován za trvalý a nezrušitelný.

²⁵ MALOHLAVA, R., KÁČA, O., MARIÁNEK, V. *Stručný pohled vývoje Hlučínska*. 1. vyd. Ostrava: Vydavatelství ÚV KS, 1960. s. 14.

²⁶ BRABCOVÁ, L. *Pozdrav z Hlučínska: pohlednice a historie*. 1. vyd. Opava: Nakladatelství BOBR, 1995. s. 21.

²⁷ BRABCOVÁ, L. *Pozdrav z Hlučínska: pohlednice a historie*. 1. vyd. Opava: Nakladatelství BOBR, 1995. s. 21.

I po sto letech považoval český lid na území Hlučínska tyto snahy o germanizaci stále za hlubokou kvědu, která společně s feudálním statkářským útlakem posilovala v domě národní pšlušnosti k českému Opavsku a k Moravě. Také to byl jeden z důvodů, pro „Prusko označovalo toto území za „Pruskou Moravu“. Od tohoto názvu domácí obyvatelstvo odvozovalo i své jméno; říkali si „Moravci“, aby se výrazně odlišili od německých Průšáků.“²⁸ V domě národní pospolitosti s obyvatelstvem Moravy se u německých v Pruském Slezsku udržovalo po dlouhou dobu a to mělo značný vliv nejen na uchování starých tradic, zvyků, obyčejů, krojů, písní a tanců, ale také na zachování mateřského – českého – jazyka (v němž se však už nacházelo silné zastoupení germanismů).

V 70. letech 19. století zvířilo Prusko ve válce nad Francií a stalo se tak mohutnou a silnou německou říší. Po tomto vítězství kancléř Bismarck zahájil roku 1871 „otevřený boj proti opozitním silám v zemi, zvláště proti katolické církvi a jejímu politickému uskupení – straně centra. Protože „Moravci“²⁹ na Hlučínsku byli převážně katolického vyznání, postihla také je tíha kulturkampfu³⁰.“³¹ Od tohoto okamžiku opolská vláda v roce 1872 zakázala češtinu jako vyučovací jazyk na školách a do funkcí faráři byli jmenováni pouze absolventi pruských německých seminářů, kteří v tšinou češtiny neuměli.

Co se týče dobové hospodářské situace, skutečného rozmachu se Hlučínsko dočkalo na přelomu 18. a 19. století, kdy vznikla východní od ní ostravská průmyslová oblast, která znamenala zdroj pracovních sil pro nově vznikající uhelné doly a hutě. A tedy také na území samotného Hlučínska vyrůstaly významné průmyslové podniky, jako například vlnářská továrna v Hlučíně, uhelné doly na landeckých slojích v Petkovicích, Šilheovicích a od roku 1780 také v Koblově.

²⁸ MALOHLAVA, R., KÁČA, O., MARIÁNEK, V. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. 1. vyd. Ostrava: Vydavatelství ÚV KS, 1960. s. 20.

²⁹ Moravci patřili k slezskému slovanskému lidu hovořícímu vlastním dialektem po „našem“ nejvíce v Ratibořsku, na Opavsku, při hranicích s Moravou a i v dalších oblastech s patrným českým kulturním vlivem. Ve všech rakouských a československých územích lidu byli považováni za obyvatele národnosti české.

³⁰ Německý kulturní boj – označení politického boje 70. let 19. století v Německu vedeného Bismarckovou vládou proti katolické církvi a straně Zentrums.

³¹ BRABCOVÁ, L. *Pozdrav z Hlučínska: pohlednice a historie*. 1. vyd. Opava: Nakladatelství BOBR, 1995. s. 22.

„Prusko, jehož součástí Hlučínsko po 178 let bylo, prodalo za tuto dobu značný hospodářský rozmach – přeměnilo se z feudální země v kapitalistickou mocnost – což zanechalo stopy i v životní úrovni všeho jeho obyvatelstva.“³² 178 let je velmi dlouhá doba a proto bylo vcelku pochopitelné, že v době první světové války se mnoho Hlučíňanů ani nepozastavovalo nad tím, že by snad neměli jít bojovat za pruský stát. Tehdy už totiž považovali Prusko za svou vlast.

Po 1. světové válce porážkou centrálních mocností, rozpadem německého císařství a habsburské monarchie, vznikla potřeba nového státoprávního uspořádání ve středoevropském prostoru. Díky těmto okolnostem byla ustanovena také československá republika.

O tom, zda Hlučínsko zůstane pod vládou Pruska nebo se navrátí zpět k československu, se rozhodlo po dlouhých dohadách na konferenci vítězných mocností v Paříži. Toto rozhodnutí bylo příznivě nakloněno faktu, že postavení buržoazie v československu bylo mnohem pevnější, než v tehdejší Německu. (V oblasti Horního Slezska byl tedy nakonec proveden plebiscit³³, který měl rozhodnout o začlenění tohoto území – avšak Hlučínsko bylo z tohoto plebiscitu nakonec vyloučeno). Teprve až „*článek versailleské smlouvy o něm stanovil, že bude připojeno k československu. Tak se mělo 10. ledna 1920 stát součástí československé republiky území zahrnující obce Antošovice, Dolní Benešov, Bělou, Bobrovníky, Bolatice, Bohuslavice, Chlebič, Darkovice, Darkovický, Hlučín, Hněvošice, Malé Hoštice, Hošákovice, Kobčice, Velké Hoštice, Koblou, Kouty, Kravaře, Kozmice, Chuchelnu, Lhotku, Ludgovice, Markvartovice, Oldišov, Rohov, Petkovice, Štěpánkovice, Služovice, Strahovice, Sudice, Šilheovice, Vrbku, Vesinu, Teboň, Zábělá a Závadu.*“³⁴ Dále se rozhodovalo v souvislosti s hornoslezským plebiscitem ještě o obcích Píseň, Haň a Osvišt – s výjimkou Osvišt byly tyto připojeny k československu v roce 1923. Návrat odtrženého území k mateřské zemi byl spojen s obrovskými problémy a bezpochyby nesplnil tato očekávání, která do nich byla vkládána oběma stranami. Zvláště již zmíněvané šesti generální odložené se podepsalo u mnoha tehdejších obyvatel nejen na

³² MALOHLAVA, R., KÁČA, O., MARIÁNEK, V. *Stručný pohled vývoje Hlučínska*. 1. vyd. Ostrava: Vydavatelství ÚV KS, 1960. s. 29.

³³ Plebiscit – referendum o zásadních otázkách jako například určení hranic, ústava, otázky suverenity státu.

³⁴ MALOHLAVA, R., KÁČA, O., MARIÁNEK, V. *Stručný pohled vývoje Hlučínska*. 1. vyd. Ostrava: Vydavatelství ÚV KS, 1960. s. 34.

politické orientaci a vztahu ke své mateřské zemi, ale mlo áste n vliv i na zm nu jejich mentality. Snad jediné co v lidu p etrvalo nadále, byla katolická víra, která v mnohých situacích napomáhala udržet si v pam ti i n které myšlenky z dob p ed pruskou nadvládou a posilovala tak vztah k „moravskému“ jazyku.³⁵

V mezivále ném období se stalo Hlu ínsko siln problémovým územím eskoslovenska. V dcové n meckých nacionalistických organizací využívali tam jších hospodá ských obtíží, sociálního neklidu, nerozvinutého národního pov domí i malé ochoty p izp sobit se novým podmínkám, k destabilizaci eského státu.

Díky mnichovské dohod v íjnu 1938 došlo k obsazení eského pohrani í nacistickým N meckem. Opavsko bylo p ipojeno k Sudetenlandu a Hlu ínsko bylo prohlášeno za Altreich – Starou íši se všemi právy a povinnostmi íšských ob an v etn služby v n mecké armád . Výsledek tohoto kroku byl pro obyvatele kraje velmi problematický. Nejtíživ jším d sledkem byla povinná služba muž ve wehrmachtu³⁶, což m lo za následek mnoho lidských ob tí a strádání. Tyto události dodnes traumatizují ást hlu ínských rodin a vzpomínky vnáší neklid do místní spole nosti. ty i desítky le t totalitního režimu komunistické éry sice napovrch vytvo ily zdání, že hlu ínská otázka byla vy ešena, ve skute nosti však ada specifík tohoto území a jeho obyvatel z stává nadále otev ená. „Zdá se, že teprve urychlené zformování ob anské spole nosti, která je na principech demokracie a samosprávy, p evezme ešení starých i nových problém do t ch, kterých se bezprost edn týkají a respektování práva ob ana na svobodnou volbu a rozhodování p inesou východisko ze složité, specifickou cestou historického vý voje vytvo ené situace.“³⁷

³⁵ MALOHLAVA, R., KÁ A, O., MARIÁNEK, V. *Stru ný p ehled vývoje Hlu ínska*. 1. vyd. Ostrava: Vydavatelství ÚV KS , 1960. s. 30.

³⁶ Wehrmacht (“Obranná síla”) bylo jméno ozbrojených sil N mecka od roku 1935 do 1945. B hem 2. sv tové války se Wehrmacht skládal z armády (Heer), námo nictva (Kriegsmarine) a letecké síly (Luftwaffe).

³⁷ BRABCOVÁ, L. *Pozdrav z Hlu ínska: pohlednice a historie*. 1. vyd. Opava: Nakladatelství BOBR, 1995. s. 22.

2.3 Správní len ní a formy sdružení mikroregionu Hlu ínsko

Mikroregion Hlu ínsko je z hlediska ve ejné správy sou ástí Moravskoslezského kraje (VÚSC), p esn ji se rozkládá na území okresu (územní jednotka st edního stupn) Opava a sou asn pak na území správního obvodu III. stupn (neboli obce s rozší enou p sobností) m sta Krava e a Hlu ín. Nyní je t eba se zam ít na konkrétní formy sdružení, které se nacházejí na území Hlu ínska a ke každé z nich si také n co íci:

Sdružení obcí Hlu ínska – toto sdružení se za alo formovat po roce 1989 jako p írozená reakce na nedostatek finan ních prost edk . O spolupráci m lo zájem 35 obcí, a proto bylo 18. zá í 1991 uspo ádáno první ustavující zasedání. Sn mu starost Sdružení obcí Hlu ínska. D vodem založení SOH byla reforma ve ejné správy a s ní i politické boje o moc po tzv. „Sametové revoluci“ v roce 1989. Reakcí na tyto zm ny m lo být vytvo ení ur ítého uskupení obcí, které by chránilo zájmy Hlu ínska a pomáhalo tak získávat finan ní prost edky na rozvoj tohoto území.

Dne 27. íjna 1998 byla podepsána zakladatelská smlouva mezi 24 leny³⁸ jako zájmové sdružení m st a obcí. Sdružení bylo zapsáno v registru sdružení vedeného Okresním ú adem Opava u referátu vnit níh v cí. Postupem asu p istoupily do svazku také obce B lá, Píš a Strahovice. leny Sdružení obcí Hlu ínska jsou tedy všechny samostatné m sta a obce území Hlu ínska a dále se sdružením úzce spolupracují i m stské ásti Ostrava-Pet kovice, Ostrava-Hoš álkovice, Ostrava-Lhotka a Opava-Malé Hoštice.

P í op tovném pohledu do historie nelze opomenout, že jedním z významných krok sdružení bylo otev ení hrani níh p echod s malým pohrani ním stykem s Polskem. Dále pak toto uskupení dohlíželo rovn ž na vznik a innost díl ích dobrovolných sv azk , které se v 90. letech spojovaly p edevším za ú elem dosažení specifického cíle, jímž byla nap . plynofikace území, díky které vzniklo ú elové „Sdružení obcí Hlu ínska -plyn-sever“, sdružující obce B lá, Darkovice, Ha , Chuchelná, Píš , Šilhe ovice, V esina a Závada. Toto sdružení vlastnilo plynovod v hodnot cca 110 mil. K , který prodalo Severomoravské plynárenské, a. s. Ostrava. Ú el, díky n muž bylo založeno , byl tedy již napln n a v sou asnosti nevyvíjí žádnou další innost.

³⁸ Hlu ín, Krava e, Dolní Benešov, Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Ha , Hn vošice, Chlebi ov, Chuchelná, Kobe ice, Kozmice, Ludge ovice, Markvartovice, Old íšov, Rohov, Služovice, Sudice, Šilhe ovice, Št pánkovice, T ebom, Velké Hoštice, V esina, Závada.

Sdružení obcí Hlučínska se v současné době zaměřuje především na spolupráci v oblasti cestovního ruchu, kultury (např. při organizování folklórních akcí a povelových a hudebních produkcí), ochrany životního prostředí a v neposlední řadě hlavně propagací regionu jako celku.

Místní akční skupina³⁹ Hlučínsko o. s. – je další formou sdružení, která vznikla dne 27. listopadu 2006 registrací u Ministerstva vnitra České republiky. Je zde zastoupeno 27 obcí Hlučínska, které jsou členy MAS prostřednictvím dvou mikroregionů: Svazku obcí mikroregionu Hlučínska a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska-západ. Sdružení je právnickou osobou založenou na základě zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Přirozeným vývojem navázala MAS Hlučínsko na partnerství s LGD Płaskowice v Polsku. Tato skupina působí na území přilehlém severozápadně k teritoriu MAS Hlučínsko. Existují zde proto mnohaleté společné historické vazby s touto příhraniční částí Polského Slezska. Občanské skupiny se společně podílely na zpracování Strategického plánu a zároveň také připravují některé společné akce. Obce se také zapojují do programu přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silesia.

Hlavním cílem MAS je vstup do programu LEADER, přes který chce získat finanční samostatnost a dále pak rozvíjet činnost na celém území. Zejména v oblasti historicko-kulturní, agroturistické, vzdělávání apod., s cílem zlepšit stav životního prostředí a vzájemných vztahů mezi obyvatelstvem na obou stranách hranice.

Svazek obcí mikroregionu Hlučínsko-západ – byl vytvořen v roce 2001 v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích a následně v roce 2002 byl svazek zapsán do registru právnických osob. Toto sdružení je tvořeno 12 obcemi ve východní části okresu Opava. Jsou to obce Hněvošice, Chlebičovice, Kobešice, Kravaře, Oldřichov, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Štěpánkovice, Těbom a Velké Hoštice. Od prosince roku 2006 jsou členy svazku i obce Bolatice a Chuchelná.

Hlavním úkolem vzniku sdružení byla ochrana a prosazování společných zájmů, prohlubování hospodářské, kulturní a jiné spolupráce. Nelze také opomenout nutnost

³⁹ Místní akční skupina (MAS) je organizace složená ze zástupců veřejné správy, podnikatelů, neziskových organizací a veřejnosti. V ČR mohou mít MAS formu občanského sdružení nebo občanské společnosti.

podpory kooperace mezi obcemi na regionálních projektech , a to jak v obecní sféře, tak i podnikatelské.

V roce 2006 se Svazku obcí mikroregionu Hlučínsko-západ podařilo realizovat projekt s názvem „Veřejná internetizace a bezdrátový rozhlas mikroregionu Hlučínska-západ“. Díky tomuto projektu byly ve 12 obcích mikroregionu vybudovány přípojné body k síti internet, byla zřízena nová místa veřejného internetu a byla vybudována regionální síť bezdrátového rozhlasu VISO – varovný a informační systém obyvatelstva.

Svazek obcí mikroregionu Hlučínsko – poslední forma sdružení, nacházející se na území Hlučínska, vznikla dne 22. ledna 2002 registrací u bývalého Okresního úřadu Opava, referátu vnitřních věcí. Sdružuje obce, které spadají pod úřad s rozšířenou působností v Hlučíně. Jedná se o následující obce: Blatná, Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Dřetov, Dobroslavice, Dolní Benešov, Hačovice, Chuchelná, Kozmice, Ludčovice, Markvartovice, Píseň, Šilheřovice, Veselá a Závada, přičemž od července 2007 ukončili členství ve svazku obce Bolatice a Chuchelná.

Hlavním cílem svazku je rozšíření, zlepšení a prohloubení hospodářské, kulturní a jiné spolupráce mezi členy svazku obcí v zájmu mikroregionu Hlučínska, a taktéž účast při všech regionálních projektech obecní a podnikatelské úrovně na regionálním, celostátním i mezinárodním stupni.

Již v roce založení, tj. v roce 2002, začalo sdružení projednávat strategický projekt Program rozvoje SOHM, v jehož rámci se jednotliví členové ucházeli o finanční pomoc z programu SAPARD. V rámci Svazku obcí mikroregionu Hlučínska podala obec Bolatice v roce 2002 společný projekt „Rekonstrukce cyklostezky a podpora turistického ruchu v mikroregionu Hlučínsko“, díky němuž byla vybudována cyklostezka do obce Blatná, opravily se pomníky a kapličky v Hlučíně, Darkovicích, a také v již zmíněvané Blatné, byl vybudován Skanzen lidových tradic a řemesel v Bolaticích a do 17 obcí mikroregionu byly umístěny lavičky a informační mapy. A nyní nadchází již čas zaměřit se na samotné obyvatelstvo mikroregionu Hlučínsko.

2.4 Obyvatelstvo mikroregionu

Tato kapitola ukazuje populační vývoj obyvatelstva mikroregionu Hlučínsko, dále pak charakteristické vlastnosti, podle kterých je možné obyvatelstvo jako celek dále členit a strukturovat. Patří mezi ně především pohlaví a věk, národnost, vzdělání a náboženské

vyznání. Na záv r této kapitoly bude zmín na ekonomická struktura obyvatelstva a nezam stanost.

V Tabulce 2 je nastín n p ehledný vývoj obyvatelstva v obcích Hlu ínska od roku 1869 do roku 2007. Na po átku sledovaného období, tedy v roce 1869, se pohyboval po et obyvatel okolo 32 575 osob. Podle nejnov jších údaj z roku 2007 žije na území Hlu ínska 65 575 obyvatel, což znamenalo nár st v daném období o 33 tis. ob.

Tab. 2. Vývoj po tu obyvatel v obcích Hlu ínska v letech 1869 – 2007.

Obec	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2007
B lá	336	339	366	448	406	448	476	504	707	745	768	724	705	693
Bohuslavice	1 094	1 128	1 130	1 202	1 177	1 171	1 273	1 204	1 429	1 438	1 494	1 499	1 568	1 607
Bolatice	1 741	1 811	1 915	2 101	2 140	2 375	2 487	2 495	3 256	3 398	3 892	4 177	4 134	4 272
Darkovice	499	567	679	865	872	989	1 003	1 090	1 207	1 159	1 186	1 177	1 217	1 260
Dolní Benešov	2 240	2 239	2 310	2 374	2 438	2 524	2 694	2 610	3 381	3 694	4 111	4 368	4 370	4 203
Ha	1 352	1 368	1 538	1 695	1 780	1 720	1 960	2 119	2 400	2 398	2 515	2 474	2 564	2 539
Hlu ín	3 757	5 328	5 451	5 706	5 858	6 218	6 685	6 118	10 446	13 786	14 526	16 205	14 346	14 232
Hn vošice	528	555	580	663	621	629	694	658	875	842	873	957	1 024	1 013
Chlebi ov	537	557	572	602	620	669	659	728	1 026	986	1 026	1 049	1 069	1 075
Chuchelná	504	509	568	592	623	1 019	872	915	1 097	1 109	1 238	1 313	1 324	1 313
Kobe ice	1 633	1 711	1 792	1 817	1 859	1 837	2 050	1 899	2 457	2 689	2 899	3 125	3 210	3 224
Kozmice	905	912	954	1 007	1 070	1 113	1 252	1 306	1 486	1 611	1 764	1 815	1 811	1 793
Krava e	4 527	4 609	4 847	5 340	5 475	6 199	6 018	5 354	5 989	5 949	6 395	6 560	6 693	6 821
Ludgeovice	1 471	1 699	2 073	2 566	2 780	3 250	3 916	4 065	4 544	4 525	4 603	4 505	4 595	4 683
Markvartovice	650	806	901	955	1 059	1 204	1 335	1 288	1 539	1 562	1 692	1 691	1 770	1 840
Old íšov	1 174	1 282	1 345	1 441	1 428	1 378	1 328	1 199	1 302	1 247	1 296	1 238	1 334	1 317
Píš	1 270	1 378	1 503	1 565	1 629	1 761	1 689	1 693	2 029	2 075	2 097	2 094	2 097	2 090
Rohov	659	656	683	675	702	709	607	538	646	626	641	592	609	631
Služovice	543	536	536	511	530	556	565	518	549	631	734	766	814	803
Strahovice	511	528	576	589	615	705	693	668	853	864	893	871	892	901
Sudice	1 206	1 254	1 192	1 172	1 142	1 005	982	588	651	590	644	596	661	669
Šilheovice	1 311	1 398	1 381	1 472	1 483	1 597	1 564	1 547	1 771	1 558	1 567	1 554	1 520	1 587
Št pánkovice	1 237	1 234	1 476	1 669	1 730	1 872	2 052	1 847	2 535	2 571	2 820	2 953	3 042	3 099
T ebom	1 018	986	928	961	902	760	752	367	430	359	286	213	203	216
Velké Hoštice	1 125	1 094	1 122	1 168	1 146	1 269	1 558	1 399	1 564	1 466	1 588	1 613	1 657	1 752
V esina	368	406	442	471	506	617	670	796	1 069	1 170	1 262	1 261	1 315	1 359
Závada	379	378	419	415	448	461	424	406	515	521	572	564	576	583
Hlu ínsko	32 575	35 268	37 279	40 042	41 039	44 055	46 258	43 919	55 753	59 569	63 382	65 954	65 120	65 575

Zdroj dat: Lišková, 2006. M stská a obecní statistika SÚ.

Podle vývoje po tu obyvatel v jednotlivých asových etapách jejich po et na Hlu ínsku od roku 1869 do 1921 pozvolna stoupal, poté za al r st mírn stagnovat a v roce 1950 byl patrný pokles, který byl zap í in n ztrátami na životech v e 2. sv tové válce. V období let 1950 – 1970 tento po et výrazn vzrostl. Hlavní p í inou byl rozvoj pr myslu na Ostravsku a rozvoj zem d lství na Opavsku, který s sebou nese pot ebu pracovních sil. Do roku 1991 po et obyvatel stále rostl, avšak tempo r stu bylo daleko nižší, než-li v p edcházejícím období. Po roce 1991 pak po et obyvatelstva stagnuje i klesá. Tento

trend zp sobuje mimo jiné také moderní styl života. Mezi další p í iny m žeme za adit špatnou ekonomickou situaci mladých rodin i zdravotní d vody.

Po et obyvatel v jednotlivých obcích se vyvíjel obdobn ě jako celkový po et obyvatel mikroregionu. Výjimku tvo í obce Sudice a T ebom kde dochází od roku 1890 k jejich trvalému úbytku. Obyvatelstvo t chto obcí bylo výrazn ě pron mecky orientované – odešlo do N mecka za prací a již se nevrátilo. Poloha t chto obcí je pom rn ě nevýhodná, jelikož jsou soust ed ny v t sné blízkosti polských hranic, kde je typické špatné dopravní spojení (k nejbližším m st m a obcím) a tím pádem je zde také nižší nabídka pracovních p íležitostí.

2.4.1 V ková struktura a pohlaví

Rozvrstvení obyvatelstva podle pohlaví a v ku pat í mezi základní demografické struktury obyvatelstva. V praxi d lí odborná ve ejnost obyvatelstvo podle v ku do t í základních v kových skupin, a to na p edproduktivní, produktivní a poproduktivní. Dále se také rozlišují t i typy v kových struktur (progresivní, stacionární a regresivní), dle zastoupení p edproduktivní a poproduktivní v kové skupiny, jelikož produktivní složka obvykle p edstavuje p íbližn ě polovinu populace.

V následující Tabulce 3 je p ehledn ě zpracován po et obyvatel dle pohlaví a v kových skupin. Pom r muž k ženám je na Hlu ínsku 1:1,043, což znamená, že zde žije o 1 381 více žen než-li muž ě. Pom r pohlaví je obdobný tém ě ve všech obcích, až na Kobe ice, Služovice, Sudice a T ebom, kde je po et muž ě o n co vyšší nežli po et žen.

V ková struktura obyvatelstva mikroregionu odpovídá stacionárnímu typu v kové struktury, jelikož p edproduktivní a poproduktivní v ková složka je tém ě v rovnováze ě. Nejvyšší hodnota p edproduktivní složky je v obci Strahovice (19,1 %), Rohov (16,8 %), Šilhe ovice (16,76 %), Old išov (16,25 %), Bohuslavice (16,24 %), T ebom (16,2 %) a Kobe ice (16,1 %). Naopak nejnižší hodnoty jsou v B l ě (11,97 %), Kozmicích (12,88 %), Služovicích (12,95 %) a Chuchelné (13,17 %). Zastoupení starších osob je nejvyšší v obcích B l á (18,74 %), Ludge ovice (17,59 %), Píš ě (16,27 %), T ebom (16,2 %) a Kozmice (16,0 %). Nejnižší je v obcích Služovice (11,33 %), Kobe ice (12,87 %), Old išov (12,9 %), Velké Hoštice (12,95 %), Strahovice (12,98 %) a Bolatice (12,99 %). Produktivní složka v obcích se pohybuje v rozmezí 67,9 – 75,7 %.

Tab. 3. Pohlavní a věková struktura obyvatelstva mikroregionu Hlučínsko (data k 31.12.2007).

Obec	Obyvatelstvo celkem	Muži	Ženy	V věkové skupiny		
				0-14	15-64	65 a více
Bílá	693	48,34	51,66	11,98	69,55	18,47
Bohuslavice	1607	49,91	50,09	16,24	69,63	14,13
Bolatice	4272	48,74	51,26	14,56	72,45	12,99
Darkovice	1260	48,17	51,83	14,92	70,56	14,52
Dolní Benešov	4203	49,42	50,58	13,92	71,54	14,54
Haňovice	2539	48,21	51,79	13,86	71,84	14,30
Hlučínsko	14232	48,59	51,41	14,47	70,29	15,24
Hněvošice	1013	48,47	51,53	14,02	72,06	13,92
Chlebičovice	1075	47,91	52,09	14,60	69,77	15,63
Chuchelná	1313	47,68	52,32	13,18	72,96	13,86
Kobylčice	3224	50,37	49,63	16,10	71,03	12,87
Kozmice	1793	48,30	51,70	12,88	71,11	16,01
Kravařovice	6821	49,42	50,58	14,81	70,56	14,63
Ludčovice	4683	49,54	50,46	13,56	68,84	17,60
Markvartovice	1840	49,40	50,60	14,62	70,49	14,89
Oldřichov	1317	48,52	51,48	16,25	70,84	12,91
Přísečnice	2090	49,47	50,53	14,07	69,67	16,27
Rohov	631	49,13	50,87	16,80	69,26	13,95
Služovice	803	50,06	49,94	12,95	75,72	11,33
Strahovice	901	49,28	50,72	19,09	67,92	12,99
Sudice	669	50,07	49,93	15,40	71,30	13,30
Šilheřovice	1587	49,02	50,98	16,76	69,06	14,18
Štěpánkovice	3099	48,34	51,66	15,26	71,31	13,42
Těchobrom	216	56,48	43,52	16,20	67,59	16,20
Velké Hoštice	1752	47,32	52,68	15,13	71,92	12,96
Veselina	1359	48,79	51,21	14,20	70,71	15,08
Závada	583	47,86	52,14	15,95	68,78	15,27
Hlučínsko	65 575 = 100	48,95	51,05	14,65	70,68	14,67
R	100	48,96	51,04	14,23	71,20	14,57

Zdroj dat: Místní a obecní statistika – SÚ.

Na území Hlučínska dochází v dlouhodobém časovém horizontu ke trendu zvyšování věkové struktury a tím pádem vyššímu podílu starší generace. Tyto problémy se pochopitelně odrážejí ve zvyšujících se potřebách změn v sociálním systému, zdravotnictví a rovněž ubytování. Věková struktura má i nepříznivý dopad na vzdělanostní strukturu obyvatelstva (viz Kap. 2.4.4).

2.4.2 Národnostní složení

Definování pojmu národnost je velmi složité. Velký sociologický slovník z roku 1996 uvádí, že obecně je za „národnost považována působivost k určitému národu, přičemž národ chápeme jako společenství, na jehož utváření mají největší vliv společné dějiny, společná kultura a společné území“.

Tab. 4. Národnostní složení obyvatelstva mikroregionu Hlučínsko.

	česká	Moravská	Slezská	Slovenská	Romská	Polská	Německá	Ukrajinská	Vietnamská
Bílá	88,79	3,97	4,54	0,71	0,00	0,00	1,28	0,14	0,00
Bohuslavice	89,03	2,17	3,06	0,45	0,00	0,19	1,40	0,06	0,00
Bolatice	85,46	1,79	5,32	0,68	0,00	0,10	4,35	0,02	0,00
Darkovice	87,02	2,79	4,44	1,15	0,00	0,33	1,89	0,00	0,00
Dolní Benešov	89,41	1,56	3,32	1,21	0,00	0,07	2,11	0,07	0,00
Ha	90,05	2,34	2,42	0,47	0,00	0,43	1,44	0,27	0,00
Hlučín	89,31	1,97	1,81	1,87	0,17	0,24	1,44	0,09	0,03
Hněvošice	93,16	0,68	3,71	0,20	0,00	0,10	0,39	0,00	0,00
Chlebičov	91,02	1,31	3,37	0,47	0,00	0,00	0,94	0,00	0,00
Chuchelná	81,04	2,42	8,23	1,44	0,00	0,38	2,19	0,00	0,00
Kobčice	82,87	1,71	10,25	0,72	0,00	0,16	2,77	0,06	0,00
Kozmice	87,96	2,15	3,70	1,93	0,00	0,11	1,49	0,00	0,00
Kravec	80,98	1,31	3,77	0,49	0,18	0,06	8,02	0,06	0,04
Ludčovice	91,25	1,57	1,70	1,09	0,00	0,20	2,26	0,02	0,00
Markvartovice	89,72	1,36	2,37	0,73	0,00	0,11	1,13	0,11	0,00
Oldřichov	89,36	1,87	2,17	1,50	0,00	0,15	1,80	0,67	0,00
Příš	89,65	2,24	3,43	0,48	0,00	0,57	2,77	0,14	0,00
Rohov	82,10	2,79	4,27	4,60	0,00	0,16	2,13	0,16	0,00
Služovice	86,49	4,30	3,19	2,58	0,00	0,25	1,72	0,00	0,00
Strahovice	84,53	3,36	7,96	0,11	0,00	0,11	2,02	0,00	0,00
Sudice	90,02	1,21	1,51	2,42	0,00	0,45	3,18	0,15	0,00
Šilheřovice	89,67	1,38	2,50	1,97	0,39	0,33	1,58	0,00	0,00
Štěpánkovice	87,64	1,58	5,52	0,33	0,16	0,16	1,91	0,03	0,00
Těbov	82,76	0,99	0,00	7,39	0,00	0,00	7,39	0,00	0,00
Velké Hoštice	87,33	0,84	3,62	1,21	0,00	0,12	1,87	0,18	0,00
Veselina	92,32	2,59	2,89	0,84	0,00	0,23	0,61	0,23	0,00
Závada	88,37	0,87	3,99	1,22	0,00	0,00	0,87	0,17	0,00
Hlučínsko	87,67	1,84	3,58	1,16	0,07	0,19	2,58	0,09	0,01
R	90,42	3,72	0,11	1,89	0,11	0,51	0,38	0,22	0,17

Zdroj dat: SLDB 2001.

Údaje o národnostním složení které byly použity, pocházejí ze SLDB roku 2001. Jak je zřejmé z Tabulky 4, nejvíce obyvatel se přihlásilo k české národnosti (87 %). Poté následuje národnost slezská (3,56 %) a německá (2,56 %). V porovnání s českou republikou je národnostní složení Hlučínska téměř totožné, až na výjimečné postavení německé národnosti, které je způsobené historickými událostmi. Pan Vilém Plátek ve své knize „Pražáci aneb košum Hlučínska“ uvádí, že mnoho obyvatel Hlučínska nemá problém získat německé občanství. Získává se totiž tzv. pokrevním zákonem, kdy je občanství přiznáno tomu, u něhož jsou jeho předci maximálně dvě generace zpět právě Němci, a to bez ohledu na místo narození. Přesně je v knize uvedeno, že „základní význam pro Hlučínsko měla v této době smlouva mezi SR a Německem o otázkách státního

ob anství a opce z 20. 11. 1938, podle níž nabyli všichni Hlu í ané, pokud se zde narodili p ed rokem 1910 a m li zde 10. 10. 1938 stálé bydlišt , automaticky podle íšského zákona . 300 n meckou státní p íslušnost s právy íšských ob an . To se týkalo i jejich manželék, d tí a vnou at.“⁴⁰ Hlavní výhodou držitel n meckých pas je neomezený p ístup do celé ady zemí celého sv ta a právo na práci ve státech EU. V dnešní dob , po vstupu eské republiky do Evropské unie a následn do Schengenského prostoru se m že zdát n mecké ob anství jako zbyte nost, avšak hrdost v tšiny ob an Hlu ínska na své ob anství je pro n rozhodující.

Sou asný trend nazna uje, že se bude p íslušnost k n mecké národnosti v budoucnu postupn snižovat, jelikož dnešní mladá generace již nemá tak hluboké vazby na události, které na tomto území prožily starší generace. A jak již bylo zmín no, cestování do zemí Evropy a tém celého sv ta není dnes již tak komplikované, jako tomu bylo v minulosti.

2.4.3 Náboženské složení

Život na Hlu ínsku odedávna ovliv ovala katolická církev. Dá se íci, že jakousi v dcovskou roli zde v historii m li kn ží. I po p ípojení Hlu ínska k Prusku spadalo toto území k církevní správ olomouckého biskupství. Je všeobecn známo, že tato oblast nikdy nebyla výrazn ji dot ena husitstvím ani luteránstvím. I to z ejm také p ísp lo k tak silnému katolickému rázu, který byl však v tehdejší dob v evangelickém Prusku v menšin .

Následující Tabulka 5, jejíž data byla použita z SLDB 2001 ukazuje, že po et v ících na Hlu ínsku je v pr m ru tém dva a p l krát vyšší než-li je v eské republice. D vodem je silná náboženská tradice, která vznikla, jak již bylo zmín no, za vlády Pruska.

⁴⁰ PLA EK , V. *Prajzáci aneb k osud m Hlu ínska 1742 – 1960*. 1. vyd. Hlu ín – Krava e: Kulturní d m Hlu ín a Kulturní st edisko Krava e, 2000. s. 81.

Tab. 5. Náboženské složení v jednotlivých obcích mikroregionu Hlučínsko.

	V ící	z toho					Bez vyznání	Nezjištěné vyznání
		Církev římskokatolická	Církev eskoslo. husitská	eskobratrská církev evangelická	Pravoslavná církev	Náb. spol. Svěci jehovovi		
Blá	91,21	90,07	0,14	0,28	0,14	0,00	6,38	2,41
Bohuslavice	92,98	91,52	0,06	0,00	0,00	0,00	3,64	3,38
Bolatice	83,21	81,69	0,00	0,10	0,00	0,17	11,76	5,03
Darkovice	84,88	83,24	0,00	0,08	0,08	0,00	8,96	6,16
Dolní Benešov	78,38	75,65	0,02	0,14	0,07	0,16	15,70	5,93
Ha	85,76	83,35	0,20	0,12	0,04	0,55	9,36	4,88
Hlučínsko	58,67	54,68	0,24	0,36	0,02	0,40	32,90	8,43
Hněvošice	93,26	87,70	0,00	0,00	0,00	0,00	3,13	3,61
Chlebičov	82,23	79,23	0,00	0,19	0,19	0,00	13,28	4,49
Chuchelná	80,51	77,64	0,23	0,23	0,00	0,00	16,24	3,25
Kobedřice	91,56	88,69	0,09	0,03	0,03	0,00	6,01	2,43
Kozmice	82,99	77,91	0,00	0,22	0,00	0,00	13,75	3,26
Kravaře	83,58	80,76	0,03	0,06	0,03	0,39	10,88	5,54
Ludčovice	73,67	70,34	0,17	0,11	0,00	0,48	20,94	5,40
Markvartovice	79,04	76,84	0,17	0,00	0,00	0,00	13,56	7,40
Oldřichov	82,91	76,91	0,00	0,30	0,00	0,00	9,07	8,02
Píšť	84,60	82,31	0,10	0,05	0,00	0,48	10,49	4,91
Rohov	91,95	88,51	0,00	0,00	0,00	0,00	4,43	3,61
Služovice	78,01	74,69	0,00	0,12	0,00	0,61	15,97	6,02
Strahovice	96,30	92,60	0,00	0,00	0,00	0,78	3,59	0,11
Sudice	80,33	71,71	0,15	2,42	2,72	0,00	16,49	3,18
Šilheřovice	83,49	79,87	0,00	0,39	0,07	0,07	14,14	2,37
Štěpánkovice	89,09	85,57	0,03	0,23	0,03	0,59	8,09	2,83
Těbom	70,44	65,52	0,49	1,48	0,99	0,49	24,14	5,42
Velké Hoštice	80,87	78,21	0,00	0,00	0,00	0,30	14,36	4,77
Vesina	83,27	81,29	0,15	0,30	0,08	0,15	13,46	3,27
Závada	91,84	86,46	0,00	0,35	0,00	0,52	4,34	3,82
Hlučínsko	78,14	74,92	0,10	0,20	0,06	0,28	16,42	5,44
R	32,14	26,79	0,97	1,15	0,22	0,23	59,04	8,82

Zdroj dat: SLDB 2001.

Na tradiční nábožensky založeném Hlučínsku stále dochází k obnově duchovních tradic spojených s lidovými tradicemi. Rovněž jsou obnovovány a stavěny nové drobné církevní památky, ale také zcela nové kostely v obcích Darkovice, Hněvošice, Chuchelná a Služovice, které se stávají významnou dominantou obcí.

2.4.4 Vzdělanostní struktura

Výslednost každé země a její kulturní úroveň dokládá vzdělanost obyvatel a zároveň odráží i její duchovní potenciál. Vzdělanostní struktura patří mezi další z charakteristických struktur obyvatelstva. Rozdíl se u obyvatel starších 15 let do té základních typů, a to základní, střední a vysoké vzdělání.

Data o vzdělanostní struktuře použita v následující Tabulce 6, jsou ze SLDB 2001. Při sítání lidu, domů a bytů byla škála zjišťovaných stupňů vzdělání rozdělena do sedmi kategorií, které jsou v souladu s Mezinárodní normou pro klasifikaci vzdělání vytvořenou UNESCEM a platným školským zákonem.

Tab. 6. Vzdělanostní struktura v jednotlivých obcích mikroregionu Hlučínsko.

	Bez vzdělání	Základní v neukončeného	Vyučení a střední odborné bez maturity	Úplně střední s maturitou	Vyšší odborné a nástavbové	Vysokoškolské	Nezjištěné vzdělání
Bělá	0,99	30,78	37,16	12,20	0,43	1,42	0,99
Bohuslavice	0,32	23,79	36,42	15,50	1,66	3,13	0,83
Bolatice	0,24	24,07	38,22	15,99	1,79	3,22	0,27
Darkovice	0,66	26,79	35,91	13,89	1,73	2,38	0,66
Dolní Benešov	0,32	21,58	36,36	18,40	1,42	3,68	0,37
Haňovice	0,51	28,00	35,45	13,57	1,68	2,30	0,43
Hlučínsko	1,21	22,70	34,36	17,19	2,10	5,16	1,12
Hněvošice	0,29	22,36	38,57	14,26	0,88	3,03	0,88
Chlebovice	0,56	23,76	40,04	11,79	1,22	1,87	1,68
Chuchelná	0,30	21,90	34,74	17,45	2,57	4,08	0,98
Kobylčice	0,28	22,65	37,32	15,36	1,00	3,77	0,34
Kozmice	0,44	23,85	37,44	16,57	1,55	3,70	0,39
Krakovice	0,39	21,78	37,89	15,55	1,55	3,74	1,46
Ludčovice	0,37	24,46	34,39	17,87	2,18	5,46	0,44
Markvartovice	0,45	24,80	34,52	16,21	1,86	3,28	2,03
Oldřichov	0,60	23,01	39,81	12,74	1,65	2,40	0,67
Píseň	0,48	25,85	37,10	15,02	1,57	2,77	1,00
Rohov	0,66	25,12	40,07	12,97	1,15	0,66	0,33
Služovice	0,25	22,97	36,61	15,60	0,74	2,83	1,23
Strahovice	0,78	23,32	37,44	14,91	1,57	1,91	0,22
Sudice	0,00	23,75	40,09	12,71	1,66	3,33	0,15
Šilheřovice	0,66	27,63	36,51	12,04	1,12	4,21	0,39
Štěpánkovice	0,10	22,32	37,64	14,69	2,33	3,12	0,62
Těboř	0,49	30,05	35,47	7,39	1,48	0,99	2,96
Velké Hoštice	0,60	21,48	36,93	16,72	2,29	3,50	0,06
Vesina	0,08	27,30	33,76	15,21	1,67	4,11	0,38
Závada	0,00	30,21	39,93	11,11	0,52	1,91	0,52
Hlučínsko	0,55	22,72	35,07	15,34	1,69	3,71	0,77
R	0,37	19,31	31,82	20,87	2,90	7,45	1,11

Zdroj dat: SLDB 2001.

Podle Tabulky 6 má Hlučínsko nadprůměrný počet osob se základním vzděláním, osob s vyučením a středním odborným vzděláním bez maturity. Naopak počet osob s úplným středním vzděláním s maturitou, vyšším odborným, nástavbovým a vysokoškolským vzděláním, je ve srovnání s českou republikou podprůměrný. Tento stav koresponduje s praxí charakterem Ostravska a jeho potřebou kvalifikované pracovní síly. Dalším důvodem je fakt, že lidem na Hlučínsku bylo ve studiu na středních i vysokých

školách brán no, a to jak z d vodu náboženských tak politických. Tato situace však nebude dlouho udržitelná, jelikož dnešním moderním trendem je zvyšování úrovn vzd lanosti a to jak na úrovni st edoškolské tak vysokoškolské.

2.4.5 Ekonomická struktura obyvatelstva

Ekonomickou strukturu obyvatel d líme do dvou základních skupin, a to na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Do skupiny ekonomicky aktivních adíme zam stané a nezam stané obyvatele (n kdy se tato kategorie ozna uje pojmem pracovní síla). Ostatní obyvatelstvo v produktivním v ku, které nemá zam stnání a ani si jej z r zných d vod nehledá, se adí do skupiny ekonomicky neaktivních. Dále zde adíme nap . studenty, lidi v domácnosti, zdravotn postižené a seniory.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo d líme také podle toho, ve kterém sektoru národního hospodá ství jsou lidé zam stnání. Rozlišujeme následující t i sektory:

- I. Primární sektor, který zahrnuje země d lství, lesnictví a rybolov,
- II. Sekundární sektor, zahrnující pr mysl a stavebnictví,
- III. Terciální sektor, který zahrnuje obchod, dopravu a telekomunikace, ve ejnou správu, školství, zdravotnictví a ostatní služby.

Struktura jednotlivých sektor se postupem let m ní. Zam staných lidí ubývá v primárním a sekundárním sektoru a naopak p íbývá v sektoru terciálním. Tento trend zasáhl i mikroregion Hlu ínsko, který má země d lský ráz spíše v oblasti kolem m sta Opavy a vysloven t žební i pr myslový v okolí m sta Ostravy.

Z Tabulky 7, pro kterou byla použita data ze SLDB 2001 je z ejmé, že v terciálním sektoru chybí ást dat, a to jak u jednotlivých obcí, tak eské republiky. Podle t chto dostupných

Tab. 7. EAO podle sektor v jednotlivých obcích Hlu ínska.

	I	II	III
B lá	2,79	51,39	25,08
Bohuslavice	4,65	46,94	30,05
Bolatice	3,75	59,43	24,44
Darkovice	3,10	50,17	32,24
Dolní Benešov	2,14	54,16	26,81
Ha	3,91	45,02	29,36
Hlu ín	1,58	37,52	34,42
Hn vošice	6,30	47,05	22,44
Chlebi ov	6,81	49,03	20,62
Chuchelná	3,66	55,64	26,68
Kobe ice	5,66	55,47	26,90
Kozmice	2,52	43,02	32,84
Krava e	2,79	49,22	29,61
Ludge ovice	1,78	41,60	36,53
Markvartovice	1,17	42,36	33,14
Old íšov	10,65	41,42	27,81
Píš	4,40	52,59	29,62
Rohov	8,08	59,26	22,90
Služovice	8,68	47,64	25,06
Strahovice	6,51	54,70	25,54
Sudice	3,93	45,32	27,49
Šilhe ovice	5,12	39,24	32,28
Št pánkovice	4,97	50,13	27,49
T ebom	10,13	35,44	15,19
Velké Hoštice	5,00	51,95	30,49
V esína	3,69	46,15	31,25
Závada	4,41	53,31	24,63
Hlu ínsko	3,46	46,87	30,05
R	4,39	37,70	34,25

Zdroj dat: SLDB 2001.

informací je vidět, že v sekundárním sektoru se nachází na Hlučínsku téměř o 10 % více EAO než v ČR. Dále je v primárním sektoru o 1 % a v terciálním o 4 % méně EAO oproti ČR. Výrazně vyšší podíl ekonomicky aktivních obyvatel v oblasti zemědělství, lesnictví a rybolovu se nachází v obcích Oldřichov, Třebom, Služovice a Rohov. V obcích, kde se nacházejí průmyslové podniky, lze znát vyšší podíl EAO v sekundárním sektoru, jsou to například Bolatice, Rohov, Chuchelná, Kobelice, Strahovice a Dolní Benešov.

2.4.6 Nezaměstnanost

V posledních letech je na Hlučínsku vývoj míry nezaměstnanosti silně ovlivněn negativním vývojem v ostravské průmyslové aglomeraci. V klíčových hutních společnostech nadále pokračují restrukturalizační změny, které se projevují mimo jiné snižováním zaměstnanosti. Negativní dopady s tím spojené, se týkají nejen Ostravy, ale i přilehlých oblastí, ze kterých lidé dojíždí za prací. Úbytek pracovních příležitostí na Hlučínsku by mohl být kompenzován vznikem nového vztáhlého zaměstnavatelského subjektu například ve městě Hlučín. Slibně se vyvíjejí podnikatelské aktivity například firem Šťávkovny Dolní Benešov a HP Trend Ludgovic, které využily finanční podpory ministerstva pro místní rozvoj.

Data pro tuto kapitolu byla získána z Integrovaného portálu MPSV, který uvádí následující definici výpočtu míry nezaměstnanosti: „Podle oficiální metodiky se míra registrované nezaměstnanosti na úrovni ČR, kraj a okres počítá na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil. Míra nezaměstnanosti v obcích, mikroregionech, obcích s rozšířenou působností a s povoleným obecním úřadem se získává z dostupnosti dat o zaměstnaných na úrovni těchto územních celků počítá na základě ekonomicky aktivního obyvatelstva.“⁴¹

Z Tabulky 8 je zřejmé, že ve sledovaném období se nezaměstnanost postupně snižuje jak na Hlučínsku, tak v České republice. Výkyvy míry nezaměstnanosti mezi červnem a prosincem jsou zapříčiněny sezónností pracovních příležitostí, a to zejména v oborech stavebnictví, zemědělství a lesnictví. V porovnání s Českou republikou je na Hlučínsku nezaměstnanost v průměru o 3 % vyšší, ovšem lze pozorovat postupný trend snižování tohoto rozdílu.

⁴¹ Integrovaný portál MPSV. [online]. [cit. 09.04.2009]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

Tab. 8. Míra nezaměstnanosti v obcích Hlučínska a v České republice v období 2004 – 2008 (%).

Obec	Míra nezaměstnanosti v %									
	6/04	12/04	6/05	12/05	6/06	12/06	6/07	12/07	6/08	12/08
Bílá	13,0	17,0	11,8	14,6	8,7	11,8	8,7	8,0	5,0	6,8
Bohuslavice	10,2	11,2	8,6	8,6	7,6	10,0	6,1	6,6	4,7	6,6
Bolatice	8,9	9,9	9,6	11,2	9,7	10,1	8,0	8,4	6,2	7,7
Darkovice	11,2	12,6	10,7	10,7	8,8	8,3	7,4	7,1	6,2	5,7
Dolní Benešov	10,9	12,2	9,4	10,8	9,2	9,6	6,9	7,0	5,0	6,4
Ha	15,9	15,4	13,2	12,3	10,6	11,4	8,8	7,1	6,6	6,8
Hlučín	16,0	15,5	13,4	13,4	12,3	11,6	9,7	8,1	7,6	7,6
Hněvošice	9,8	12,0	10,8	7,9	6,9	8,1	7,5	6,7	5,7	7,1
Chlebičov	9,3	10,9	7,0	9,1	7,2	8,4	5,4	8,0	4,5	7,2
Chuchelná	11,0	12,0	11,1	11,0	8,1	9,3	7,2	8,1	6,9	6,6
Kobice	10,8	10,7	10,5	12,0	9,8	10,6	9,1	9,1	7,7	9,1
Kozmice	11,1	11,4	10,2	11,0	10,1	10,5	10,0	8,5	6,1	6,6
Kravage	13,1	13,9	12,1	13,6	12,9	13,2	10,5	10,1	9,0	9,9
Ludčovice	12,8	12,3	10,7	10,2	9,3	8,8	7,8	7,1	5,9	6,4
Markvartovice	13,6	13,0	11,7	11,3	10,5	10,3	8,3	8,4	6,5	7,6
Oldřichov	9,5	11,1	9,2	12,9	10,1	12,0	7,7	8,7	6,2	6,7
Píšť	12,2	12,3	10,7	9,9	7,4	7,4	6,0	6,3	4,1	6,2
Rohov	10,1	11,4	9,1	11,4	8,4	10,8	10,1	10,4	7,4	10,4
Služovice	13,9	12,9	12,2	13,6	12,9	11,2	8,7	10,2	6,5	6,7
Strahovice	12,5	12,8	9,9	12,0	12,0	10,4	9,2	10,8	7,2	8,9
Sudice	15,4	14,2	12,1	16,6	12,7	14,8	12,1	10,9	9,7	10,6
Šilheřovice	13,9	14,4	10,9	11,2	10,5	8,5	9,3	8,7	7,1	7,0
Štěpánkovice	10,3	12,2	10,7	12,1	9,2	10,5	8,6	9,5	7,0	9,0
Tebom	22,8	24,0	24,1	29,1	30,4	36,7	30,4	35,4	27,8	31,6
Velké Hoštice	9,5	12,0	8,5	11,3	8,7	8,5	7,6	7,9	4,9	5,7
Vesina	11,4	12,5	10,7	12,5	10,9	10,4	8,2	8,7	6,4	5,1
Závada	16,2	18,0	13,6	15,8	12,1	10,7	9,2	11,4	9,2	9,6
Hlučínsko	12,4	13,3	11,2	12,4	10,6	11,3	9,2	9,5	7,3	8,4
R	8,9	9,5	8,6	8,9	7,7	7,7	6,3	6,0	5,0	6,0

Zdroj dat: Integrovaný portál MPSV.

Dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost je v obci Tebom a to průměrně 29,2 %. Tebom je obec, která leží v tebomsko-sudickém výběžku nejseverněji ze všech obcí Hlučínska, má nejméně obyvatel (k 31.12.2007 216 ob.) a je tudíž nejvíce vzdálena od velkých center. Z tohoto důvodu mají občané jen omezené možnosti zaměstnání. Oblast je typická svou špatnou dopravní dostupností a orientací obyvatel především na zemědělskou výrobu.

Na Hlučínsku se vyskytují značné rozdíly v nezaměstnanosti. Obecně je vyšší míra nezaměstnanosti v západní a severozápadní části regionu. U menších obcí, které jsou lokalizovány dále od větších center, se projevuje problém s dojížděnou občanů za prací ve vlastní dopravou (Tebom, Sudice, Závada).

Město Hlučín pořádalo v březnu 2009 jedinou akci s názvem „Nabídka pracovních příležitostí na Hlučínsku“, kterou uspořádali pracovníci místní pobočky opavského Úřadu

práce a m sta Hlu ín, ve spolupráci s Komisí pro zam stnání a podporu podnikání m sta Hlu ína. V dob sou asné ekonomické krize se akce setkala s velkým zájmem ve ejnosti i vystavovatel , jež se vyslovili pro její pravidelné opakování. Nabídka pracovních míst byla opravdu velmi široká (od peka e, zedníka, kucha e i obklada e až po konstruktéra nebo mechanika motorových lokomotiv).

2.5 Pr mysl

„I když p írodní a p dní podmínky mikroregion Hlu ínsko charakterizují jako významnou zem d lskou oblast, je ekonomika mikroregionu zam ena také na tradi ní pr myslové obory a stavebnictví.“⁴² Na Hlu ínsku existuje etné zastoupení podnik , pohybujících se v oblasti zpracovatelského pr myslu a stavebnictví, které jsou významným zdrojem pracovních míst pro zdejší ob any (z t ch nejv tších jde nap . o MSA v Dolním Benešov , Armatury Group Krava e, DK1 - Ing. Daniel Kozel, Lanex Bolatice, Gypstrend Kobe ice i Št rkovny Dolní Benešov a další).

Tém 81 % registrovaných subjekt na Hlu ínsku jsou z hlediska právní formy fyzické osoby. V pr myslu je zam stnáno 33,81 % ekonomicky aktivního obyvatelstva a ve stavebnictví 13,07 %.

Tab. 9. Po et podnikatelských subjekt na Hlu ínsku k 31.12.2007 v %.

	Zem - d lství, lesnictví a rybolov	Pr mysl	Staveb- nictví	Doprava a spoje	Obchod	Ostatní obchodní služby	VS, obrana	Školství a zdravo- tnictví	Ostatní ve ejné, sociální služby
Hlu ínsko	5,11	17,46	19,79	3,03	30,44	14,20	0,52	2,24	7,13

Zdroj dat: M stská a obecní statistika SÚ.

Z Tabulky 9 je patrné, že nejvíce podnikatelských subjekt p sobí p evážn v oblasti obchodní, stavební a pr myslové.

Zpracovatelský pr mysl je v mikroregionu p evážn zastoupen v oborech kovové konstrukce a kovod lné výroby (25 %), d eva ského pr myslu a výroby nábytku (23 %), výroby elektrických stroj a za ízení (18 %) a nechybí ani od vní a textilní pr mysl (15 %). Mezi další významné obory dále pat í vydavatelství a tisk, výroba chemických produkt a výroba stroj a za ízení.

⁴² Strategický plán Leader MAS Hlu ínsko [online]. MAS Hlu ínsko, 2008. [cit. 1 0.04.2009]. Dostupný z WWW: <http://www.mashlucinsko.cz/index.php?co=zakladni_dokumenty>.

Stavebnictví patří k tradičním odvětvím na Hlučínsku a dodnes je silně zastoupeným oborem. Pevňují zde zejména malé firmy a osoby samostatně výdělečně činné.

Na Hlučínsku se připravují promyslové zóny, z nichž nejlepším záměrem je zatím zóna v Bolaticích o rozloze 16 ha s nezbytnou technickou infrastrukturou. Objekt je již plně obsazen investory, kterými jsou převážně rodinné firmy z Bolatic a okolí. V zóně, kterou na dvě části rozdělují okresní silnice, se usadily firmy zaměřené na provaznickou, stavební, zámečnickou, dřevařskou a betonářskou výrobu. Dále zde bude fungovat například farmaceutická firma (která plánuje zaměstnat až 50 lidí). Po dokončení by měla promyslová zóna nabídnout cca 300 pracovních míst. Tento záměr se Bolatic velmi výrazně dotýká, jelikož promyslová zóna je také jedním z důvodů, díky kterým obec v polovině prosince 2008 získala zlatou pamětní medaili Hospodářské komory za podporu podnikání v regionu.

Obec Služovice nabízí pro účely podnikání objekt bývalých kasáren na okraji vesnice, který je vhodný pro drobnou nehmotnou výrobu, kancelář, garáže a rovněž nabízí i prostory pro parkování. Objekt je převážně po rekonstrukci, která probíhala v roce 2004.

Města Hlučín, Kravaře a obce Hněvošice a Veselá již mají vytipované vhodné pozemky k přípravě podnikatelských zón.

2.6 Zemědělství

Mikroregion Hlučínsko má příznivé podmínky pro intenzivní zemědělství. Území má nadprůměrný podíl zemědělské půdy o vysoké bonitě, která je intenzivně využívána, kdy z celkové výměry zemědělské půdy připadá 86,18 % na ornou. Většina půdy se nachází v zemědělském výrobním typu a vyznačuje se vysokým procentem zornění, které je dáno způsobem využití rostlinné velkovýroby. Na druhou stranu ale následně způsobuje nižší ekologickou územní a erozní stabilitu. Orientace zemědělství Hlučínska je především na rostlinnou výrobu, jelikož živočišná oblast je mírně v útlumu, dle sledkem snižování stavu hospodářských zvířat. Díky tomuto trendu se snižuje podíl krmných plodin a stále výrazněji se prosazuje pěstování technických plodin, které jsou v promyslu využívány jako vstupní suroviny.

Z Tabulky 10 je patrné, že v porovnání s Českou republikou je na Hlučínsku zastoupena nadprůměrně zemědělská půda a naopak podprůměrně lesní půda. Jak již bylo uvedeno

výše, na 86,18 % zemědělské půdy se rozprostírá půda orná, což tvoří z celkové plochy Hlučínska 60,94 %.

Tab. 10. Půdní fond Hlučínska a České republiky k 31.12.2007 v %.

	zemědělská	z toho			lesní	vodní	zastavené	ostatní
		orná	zahrady	travní porosty				
Hlučínsko	70,71	86,18	4,20	9,48	17,23	1,99	2,78	7,34
Česká Republika	53,88	72,07	4,92	23,02	33,62	2,06	1,66	8,80

Zdroj dat: Místní a obecní statistika – SU, Statistická ročenka půdního fondu – RÚŽK.

Modernizací zemědělských podniků a podpora zpracování vlastní zemědělské produkce zvyšuje konkurenceschopnost podnikatelských subjektů. Velkou devízou pro zemědělské podnikatele se do budoucna zdá být zpracování vlastní výroby, s využitím značky, představující určitou úroveň tradiční kvality, položené na historickém podkladu Hlučínska.

Území Hlučínska je velice málo zalesněno (17 %), proto by bylo vhodné jak z hlediska životního prostředí tak z hlediska cestovního ruchu zalesňovat postupně v těsně mýslích a méně úrodných půd. Nízký podíl zalesnění se odráží ve využití rekreačního potenciálu, který nemůže nabídnout plně hodnotné turisticky atraktivní lokality. Nejvíce zalesněných ploch se nachází v severní a severozápadní části mikroregionu v okolí obcí Bláha, Bohuslavice, Bolatice, Chuchelná, Ludgovice, Píšť, Šilheovice a Závada. Hlučínsko má i přirozeně cenné území v podobě chráněných lokalit:

- Přírodní rezervace ěrný les u Šilheovic (nalézá se přibližně 3 km jihovýchodně od obce Šilheovice směrem na Petkovice)
- Přírodní rezervace Dačec (najdeme ji severním směrem od obce Veselá)
- Přírodní rezervace Hněvošický háj (rozkládá se po pravé straně silnice u obce Hněvošice, směrem k Opavě)
- Přírodní rezervace Koutské a Záběžské louky (nalézá se jihovýchodně od místní části Kravaře – Kouty)
- Přírodní památka Hranečník (rozkládá se severně od silnice mezi obcemi Píšť a Chuchelná)

Na Hlučínsku se nachází 586 ha vodních ploch mezi které samozřejmě patří rybníky, kterých je v mikroregionu několik, zejména v okolí Dolního Benešova (zde se nachází největší rybník v okrese Opava – Nezmar), Bohuslavic a Chuchelné. Rybníkářství, kromě ekonomických efektů a možnosti trávení volného času, přináší i rozvoj turistiky – například

rybářská bašta, přesněji Pstruží farma nacházející se v Bělé, která je vyhledávaným terčem turistů i obyvatel z širokého okolí. Kromě rybníků se na daném území nacházejí také velké vodní plochy na místech bývalých štěrkových, které jsou využívány pro vodní sporty a rekreaci.

Chybějícím článkem na Hlučínsku je v této orientaci na agroturistiku (prostřednictvím zvyšování rozmanitosti zemědělské činnosti), která by mohla být velkou příležitostí pro rozvoj celého mikroregionu. Současný životní styl se začíná vracet k přírodě a i n které podnikatelské subjekty mnohdy dávají přednost agroturistice, například po absolvování různých školení a jiných akcí. V „přírodě“ často očekávají v tichu klid, domácí prostředí a lepší příležitost k relaxaci. Na Hlučínsku však zatím chybí kapacita a kvalita ubytovacích zařízení pro tyto účely. I přesto se tato oblast začíná v mikroregionu rozvíjet, a to v Bělé (statek s koňmi) a v Heřmanově Albřechtovicích (koně tažené koňmi, jezdecký klub). Agroturistika je úzce spojena také s rozvojem cyklostezek, které ve většině případů vznikají obnovou polních cest za účelem propojení a zapojení zemědělských pozemků a s návazností na existující nebo plánované cyklostezky a turistické cesty. Technický stav polních cest je však často neuspokojivý – mnohdy byly tyto cesty na přelomu 50. a 60. let při kolektivizaci a nárůstu intenzivního zemědělství postupně odstraňovány a později již nebyly ve většině případů obnoveny. Jejich absence ztěžuje přístupnost některých zemědělských i jiných ploch, přináší problémy s údržbou, znečištěním a dopravním zatížením obecních i státních silničních komunikací. Jejich obnovení by rovněž prospělo turistice, cykloturistice a v některých místech také zvýšení bezpečnosti chodců, kteří jinak využívají silnic. Mnoho obcí se ale potýká při obnově polních cest s neochotou některých místních zemědělců, poněvadž nejsou svolní přistoupit na návrhy obcí.

2.7 Spolupráce mikroregionu Hlučínsko

Mikroregion Hlučínsko v rámci Sdružení obcí Hlučínska nevyvíjí žádnou spolupráci s ostatními svazky obcí i mikroregiony v České republice ani za hranicemi. Od letošního roku je Sdružení obcí Hlučínska členem Národní sítě zdravých měst ČR, jehož členství má za pomoci mikroregionu postupovat kvalitně a efektivně, poskytuje adekvátní služby a výrazně usnadňuje spolupráci a sdílení dobré praxe u nás i v zahraničí. Členství Hlučínska v Národní síti zdravých měst přináší více vzdělávacích programů pro zaměstnance úřadů, mediální podporu a propagaci, přenos dobré praxe, účast při celostátních akcích, informovanost, ale i konzultace a metodickou pomoc.

Spolupráce je vyvíjena Místní akční skupinou Hlučínsko, která spolupracuje s lokální skupinou (LGD) Płaskowy dobrej zemi v polském městě Kietrz. Další informace o spolupráci MAS jsou popsány v následující podkapitole této práce.

V neposlední řadě spolupracují samotné obce a to se svými partnerskými obcemi nebo v rámci euroregionu Silesia, ve kterém má žádné členství 18 obcí Hlučínska. V rámci euroregionu Silesia mají možnost realizovat celou řadu projektů.

Obce mimo jiné spolupracují v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností s Místním úřadem Hlučín a Kravaře, a také s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje. Starostové měst a obcí se pravidelně dvakrát ročně setkávají s představiteli MSK. Na těchto setkáních zástupci státní správy seznamují starosty s novými zákony, dodatky a novelami, a také s různými možnostmi získání dotací z fondů EU apod.

2.7.1 MAS Hlučínsko

Hlučínsko je území, které přímo sousedí se státní hranicí s Polskem a specifický historický vývoj je v určitých úsecích podobný na obou stranách hranice. Tento fakt byl jedním z mnoha, díky kterým začala MAS Hlučínsko spolupracovat s polskými sousedy ve slezském a opolském vojvodství. V červenci 2008 byla podepsána dohoda o spolupráci s lokální skupinou (LGD) Płaskowy dobrej zemi v polském Kietrzi a to především v oblastech cestovního ruchu, ochrany a rozvoje kulturního dědictví, vzdělávání a propagace území.

Tato spolupráce se sousedícím LGD v Opolském vojvodství by měla zvýraznit slezskou historii a kulturu, umožnit pořádání společných aktivit a rozvoji cestovního ruchu a hlavně podpořit společnou propagaci. Dále by měla podporovat a rozšiřovat slezské tradice prostřednictvím společných soutěží, výměnou zkušeností, společnou podporou cestovního ruchu, vzájemným zdokonalováním jazyka hravou formou (například společných setkáních s lidovými písněmi, říkankami, nebo společným taněním z kronik), vzájemným sportovní-kulturním vyžitím mladých lidí, podporou tradičních slezských produktů, posílením výměny podnikatelských zkušeností a pomoci v navazování partnerské spolupráce.

Během srpna 2008 byl vypracován první společný projekt MAS Hlučínska a LGD Płaskowy dobrej zemi a v září 2008 byla zaevidována Euroregionem Silesia projektová žádost o podporu z ROP – Přeshraniční spolupráce. Projekt má název „Spolupráce MAS a

LGD ve Slezsku“. Cílem tohoto projektu je navázání užší vzájemné spolupráce a budování partnerských vztahů, zejména za účelem aktivního zapojení obyvatel obou venkovských regionů do trvale udržitelného rozvoje území. V lednu 2009 byla dotace na projekt poskytnuta a přidělena z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia, v rámci Operačního programu posilování spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013.

2.7.2 Euroregion Silesia

Spolupráce České republiky s Polskem se začala rozvíjet po roce 1989, ale měla spíše individuální charakter, nebo se týkala pouze jednotlivých měst a obcí. Tato forma spolupráce vyústila až v roce 1998 a to ustavením euroregionu Silesia (Slezsko). Euroregion zahrnuje na české straně území okresu Opava a části okresu Ostrava, Bruntál a Nový Jičín. Na polské straně euroregion zahrnuje powiaty (okresy) Raciborski, Głubczycki, Wodzisławski a Rybnicki, které se nacházejí na území Opolského a Slezského vojvodství. Na české straně se skládá z 57 měst a obcí a z 3 přidružených lenských organizací – Slezská univerzita Opava, Okresní hospodářská komora Opava a Matice slezská Opava. Na polské straně se nachází 19 gmin (základní územní správní jednotka v Polsku), které mají charakter malého okresu. Z mikroregionu Hlučínska jsou součástí euroregionu Silesia obce Bolatice, Dolní Benešov, Hačovice, Hlučín, Hnovice, Chlebičovice, Kobčice, Kozmice, Kravaře, Ludgovice, Oldřichov, Píšť, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Šilheovice a Velké Hoštice.

Pro dobrou spolupráci jsou důležitým prvkem hraniční přechody. Na území Hlučínska se nacházejí následující hraniční přechody:

1. Těbom – Gródczanki	7. Píšť – Bolesław
2. Sudice – Pietraszyn	8. Píšť – Owsiszczce
3. Rohov – Krzanowice	9. Hačovice – Tworków
4. Strahovice – Krzanowice	10. Hačovice – Rudyszwałd
5. Chuchelná – Krzanowice	11. Šilheovice – Chalupki
6. Chuchelná – Borucin	

V rámci euroregionu Silesia byly realizovány projekty posilování charakteru v oblastech životního prostředí, dopravní infrastruktury, hospodářského rozvoje,

cestovního ruchu, lidských zdroj , kultury apod. Následující řádky obsahují příklady projektů , které se uskutečnily v rámci euroregionu v obcích Hlučínska.

Projekt: Modernizace komunikačního systému ve směru hranicí pólchod Pietraszyn – Sudice a Chalupki – Bohumín, jehož realizátorem bylo město Racibórz v roce 2004.

Projekt: Značení cykloturistické trasy. Realizátorem byla v roce 2001 obec Velké Hoštice.

Projekt: Rekonstrukce ulice Zámecké v obci Sudice, jejímž realizátorem byla v roce 2005 obec Sudice.

Projekt: Přátelství bez hranic – spolupráce základních škol Štápankovice a Kietrz – Nasiedle. Realizátorem byla základní a mateřská škola Štápankovice ve spolupráci s Zespołem Szkolno – Przedszkolny, Kietrz – Nasiedle.

Projekt: Tolerancí k opravdovému přátelství, který realizovala základní a mateřská škola Kobeice ve spolupráci s Zespołem Szkół Spolecznych Raciborskiego Towarzystwa Owiatowego „Szkola“, Racibórz.

2.7.3 Přeshraniční spolupráce obcí

Po pátky přeshraniční spolupráce začaly po roce 1989, kdy vznikly nové možnosti obyvatel žijících v přehraní í ke společnému řešení specifických problémů . Obce Hlučínska byly díky obdobnému historickému vývoji s Polskem předurčeny k vzájemné spolupráci, která se vlastně mohla začít vyvíjet opětovně až po Sametové revoluci. Před vznikem již zmínovaných euroregionů měla spolupráce nejprve jen individuální charakter v podobě partnerství mezi obcemi, který se ale uchoval dodnes. Partnerství jednotlivých obcí mikroregionu s obcemi v Polsku, Německu, Slovensku, Maarsku a Itálii je přehledně shrnuto v následující Tabulce 11.

Tab. 11. P eshrani ní spolupráce obcí Hlu ínska.

Obec/Stát	Polsko	N mecko	Slovensko	Ostatní
B lá	Kietrz			
Bohuslavice			Závažná Poruba	
Bolatice	Rudy Wielke	Linum	Do any	Nagykovácsi (Ma arsko)
Davkovice	Lyski			
Dolní Benešov	Gmina Wilamowice		Rájecké Teplice	Santa Maria del Cedro (Itálie)
Ha	Gmina Krzyzanowice	Quellendorf		
Hlu ín	Namyslow	Nebelschütz	Ružomberok	
Hn vošice	Kietrz			
Chuchelná	Krzyzanowice			
Kobe ice	Rudnik, Dzierzyslaw			
Krava e	Woźniki, Lubliniec		Lisková	
Ludge ovice	Nowy Żmigród		Tisovec	Putnok (Ma arsko)
Markvartovice	Gmina Lazy, Wiesolka			
Old išov	Kietrz			
Píš	Gmina Krzyzanowice			
Sudice	Pietrowice Wielkie, Kietrz			
Šilhe ovice	Gmina Krzyzanowice		Kolárovice	
Št pánkovice	Chru cielow, Kietrz		Štrba	
V esina	Gmina Kornowac			
Závada	Owsiszcze			

Zdroj dat: internetové stránky jednotlivých obcí.

Z Tabulky 11 lze vy íst, že 19 obcí, což je v tšina, spolupracuje s polskými obcemi (gmina = skupina obcí), 3 s n meckými, 8 se slovenskými, 2 s ma arskými a 1 s italskou obcí. V tšina se snaží udržovat aktivní kontakty se všemi partnerskými obcemi.

V následujícím textu je uvedena nap . aktivní spolupráce Bolatic s obcí Rudy Wielke, která je vzdálená asi 50 km a žije tam zhruba 3 000 obyvatel. Vesnice spolu kooperují od 13. dubna 2000 zejména v oblasti školství, sportu, kultury a také navzájem se spolky. B hem roku jsou jak v obci Bolatice tak Rudách pořádány nejrnější společenské i sportovní akce, na kterých se setkávají mimo jiné i p edstavitelé obcí. Hlavními cíly spolupráce mezi obcemi je realizace společných plánů a projektů rozvoje, likvidace bariér ve spolupráci, posílení vzájemných vztahů a sblížení lokálních společností. B hem této spolupráce byly realizovány tři projekty, a to v roce 2001, 2005 a 2006, v oblasti „Prohloubení spolupráce občanů a spolků družebních vesnic Bolatice a Rudy“ a „Propagace družebních vesnic Bolatice a Rudy“. První jmenovaný projekt byl realizován díky dotaci z EU z programu Interreg IIIA z Fondu mikroprojektů v roce 2001 a poté byl obnoven v roce 2006. Projekt byl tvořen samostatnými akcemi (setkání základních škol, fotbalový turnaj Bolatice – Rudy, setkání mládeže, soutěž hasičů, den Bolatic v Rudách, den Rud v Bolaticích, setkání zastupitelů obou obcí, setkání seniorů a farností) konanými během celého roku. V rámci druhého zmínovaného projektu byla zpracována propagační

tiskovina partnerských obcí Bolatice a Rudy , sloužící k prezentaci obou obcí a podpoře turistického ruchu na obou stranách hranic České republiky s Polskem .

Na zahraniční spolupráci navazují také organizace a spolky, které působí v obcích, například mateřské a základní školy, sbory dobrovolných hasičů a například Slezsko -německý svaz Bolatice. Organizace a spolky se zapojují do nejrůznějších vzdělávacích programů a projektů, organizují akce pro děti, výmenné pobyty atd. Projekty škol bývají obecně zaměřeny na poznávání běžného života v partnerském regionu a na zvýšení zájmu o hlubší navazování vztahů s obyvateli daného regionu. Dobrovolné hasičské sbory vzájemně spolupracují s obcemi v Polsku na sportovních projektech, zejména na pořádání hasičských soutěží na obou stranách hranice. Formy základní spolupráce jsou ve většině případů v kulturní, sportovní a vzdělávací oblasti. Mezi některými obcemi se však nachází bariéry a to v podobě velké vzdálenosti partnerských vesnic.

Druhá kapitola této práce, která se zabývala socioekonomickou analýzou je nyní ve svém závěru a následuje část teoretická, která je věnována rozboru možností a bariér mikroregionu Hlučínsko.

3 MOŽNOSTI A BARIÉRY ROZVOJE MIKROREGIONU HLU ÍNSKO

3.1 Vyhodnocení dotazníkového šet ení

Cílem dotazníkového šet ení bylo vyhodnotit význam vybraných specifických oblastí v jednotlivých obcích mikroregionu Hlu ínsko, neboli nastínit možnosti, ve kterých se daná oblast m že rozvíjet i naopak ur it bariéry rozvoje, které se ve sledovaném území nacházejí. Dotazník byl vytvo en formou posuzovací škály (hodnotící stupnice), v záv ru dotazníku byla využita forma otev ené otázky, která dala respondent m možnost širšího rámce odpov di.

Pro dotazníkové šet ení bylo vybráno dev t klí ových témat, které byly následn rozd leny do díl ích oblastí, na které respondenti odpovídali bodovým hodnocením s rozp tím 1 až 5 bod , kdy 1 = nejmén významné; 5 = nejvíce významné. V praxi pak bodové hodnocení odpovídalo nap . tomuto slovnímu hodnocení:

- 1: Tato oblast není pro naši obec d ležitá.
- 3: D ležitá oblast, lze ji však ešit postupn .
- 5: Velice d ležitá oblast, m la by být ešena p ednostn .

V záv re né fázi dotazníku byly zjiš ovány akce nebo aktivity, které plánují v dané obci uskute nit v pr b hu p íštích cca 6 let. Vzorový dotazník je pro názornou ukázkou uveden v P íloze 1.

Respondenty dotazníkového šet ení byli starostové obcí spojených ve svazku „Sdružení obcí Hlu ínska“. S t mito obcemi velmi úzce spolupracující m stské ásti Ostrava – Pet kovice, Ostrava – Hoš ákovice, Ostrava – Lhotka a Opava – Malé Hoštice. Domnívám se, že práv starostové jsou Ti, kte í dokáží nejlépe vyhodnotit situaci za obec, ve které vykonávají svou funkci. Na rozdíl od b žného ob ana dokáží totiž danou situaci a její pravd podobný vývoj posoudit objektivn ji, vzhledem k mí e jejich aktivní ú asti na daném problému. Z celkového po tu 31 respondent byla návratnost dotazníku 100 %, k emuž p isp la také veliká pomoc p edsedy Sdružení obcí Hlu ínska pana Mgr. Herberta Pavery.

Pro vyhodnocení a interpretaci výsledk dotazníkového šet ení byla použita jedna ze základních statistických veli in: aritmetický pr m r (tj. „typická“ hodnota sledované

vlastnosti v daném souboru dat). Pro zpracování odpovědí respondent byl použit tabulkový procesor Microsoft Excel a veškeré výsledky jednotlivých oblastí jsou seřazeny do přehledných tabulek.

Tabulka 12 vyhodnocuje specifické oblasti jako celky. Je zde názorně vidět, které oblasti obecně jsou pro mikroregion důležitější, tedy měly by být podle jednotlivých starostů přednostně řešeny. Nejvýznamnější oblastí jsou lidské zdroje (3,60) a životní prostředí (3,54). Naopak nejméně důležitou se zdá být rozvoj podnikání (2,35) (jelikož většina obcí nemá vhodné objekty a plochy, které by mohly nabídnout investorům) a oblast technické infrastruktury (2,87).

Tab. 12. Vyhodnocení jednotlivých oblastí jako celku.

OBLAST	Průměrná známka
Doprava	3,07
Technická infrastruktura	2,87
Rozvoj podnikání	2,35
Lidské zdroje (zaměstnanost, vzdělání)	3,60
Sociální a zdravotní infrastruktura	3,19
Bydlení a volný čas	3,33
Cestovní ruch	3,24
Životní prostředí	3,54
Ostatní	3,15

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření.

V následující Tabulce 13 se nachází vyhodnocená oblast **dopravy**, z níž je patrné, že nejdůležitější prioritou pro mikroregion Hlučínsko představuje zvýšení bezpečnosti v obcích (3,90), dále pak oprava místních komunikací a chodníků (3,87) a v neposlední řadě také budování cyklostezek, cyklotras a pěších tras (3,55). Naopak mezi oblastmi, které nejsou pro mikroregion prioritní patří úprava vlakových a autobusových zastávek (2,35), zvýšení spojení ve veřejné dopravě (2,43) a koordinace vlakové a autobusové dopravy (2,48).

Tab. 13. Vyhodnocení dílčí oblasti Doprava.

Doprava	Průměrná známka
Oprava místních komunikací a chodníků	3,87
Zkvalitnění stavu dopravního značení	2,87
Více spojení ve veřejné dopravě	2,43
Úpravy vlakových a autobusových zastávek	2,35
Koordinace vlakové a autobusové veřejné dopravy	2,48
Budování cyklostezek, cyklotras a pěších tras	3,55
Obchvat obce	3,10
Zvýšení bezpečnosti v obcích	3,90

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření.

Na území Hlučínska se nachází dostatečně silné vlakové i autobusové spojení. Doprava je zde koordinována Integrovaným dopravním systémem Moravskoslezského kraje ODIS, který upravuje vlakovou, autobusovou, trolejbusovou i tramvajovou dopravu. Vlakové spojení v obcích mikroregionu představují 2 trasy: Opava východ – Hlučín na trati . 317 a Kravaře ve Slezsku – Chuchelná na trati . 318. Tyto tratě mají velký lokální význam pro zajištění dopravní obsluhy území směrem od Opavy. Zachování těchto tratí je pro další vývoj Hlučínska velmi důležitá, zejména pak jejich napojení na dopravní uzel v Opavě. Autobusová dopravní síť zahrnuje všechny obce Hlučínska, přičemž v každé obci se nachází minimálně jedna autobusová zastávka. Patrně z důvodu koordinace vlakové a autobusové dopravy (2,48) Integrovaným dopravním systémem, není tato oblast pro obce mikroregionu natolik důležitá. Navýšení spojení veřejné dopravy (2,43) záleží především na dopravním podniku při sestavování jízdních řádů.

O zvyšování bezpečnosti (3,90) se zajímá většina obcí Hlučínska, jelikož na kterých hlavních křižovatkách i nebezpečné úseky v obcích i mimo ně mají za následek nejen nemalé majetkové škody, ale také újmy na zdraví. Pro názornou ukázkou je v Příloze 6 přehled zpracovaný podle dopravních nehod, zraněných osob a hmotných škod v obcích Hlučínska za posledních 5 let. Pro obce Chuchelná, Kozmice, Strahovice, Sudice a Šilheřovice, je dopravní situace a její řešení jedním z hlavních úkolů v horizontu příštích 6 let. Dalším krokem ke zlepšování bezpečnosti v oblasti dopravy je budování kruhových objezdů, které se již v některých obcích nacházejí. Město Hlučín plánuje výstavbu kruhových objezdů zejména na silnici I/56 v časovém horizontu dvou let, ovšem výstavba probíhá v závislosti na údržbě silnic a dálnic, v jejichž správě se silnice nachází. Těmtožný plán má i město Kravaře, které plánuje upravit křižovátku I/56 x II/467 na kruhový objezd. Další kruhový objezd plánuje obec Hačovice, avšak její realizace je závislá na správě a údržbě silnic Moravskoslezského kraje.

Těmtož v 50 % obcí je nutnost opravy i rekonstrukce místních komunikací a chodníků (3,87). Jedná se o velmi náročnou oblast a to především z hlediska finančního, ale i přesto se obce snaží postupně tuto situaci řešit.

Budování cyklostezek, cyklotras a pěších tras (3,55) je pro Hlučínsko velice významné, hlavně z hlediska cestovního ruchu. Obce se snaží rozvíjet aktivity k obnově polních a úlohových komunikací, které mohou sloužit jednak jako cyklostezky, ale také jako příjezdové komunikace k polím. Propojení cyklostezek je přínosem pro celou veřejnost. V druhé polovině roku 2007 zadalo Sdružení obcí Hlučínska projektní kancelář i

zpracování projektové dokumentace cyklostezek na Hlučínsku. Při tvorbě tohoto dokumentu by byla vhodná spolupráce zejména s obecními úřady. Na informačním serveru obce Bolatice je k dispozici online Mapa cyklostezek Hlučínska, která se stala velice oblíbenou mezi občany. Na opravy a rekonstrukce cyklostezek, cyklotras a pěších tras se v současnosti chystají obce Bohuslavice, Darkovice, Malé Hoštice, Rohov, Hněvošice a město Kravaře. Celá síť cyklostezek má dobré znění a k dispozici jsou také informační tabule s jejich mapou, které se nacházejí ve všech obcích Hlučínska. Cyklomapa Hlučínska je pro ukázkou umístěna v Příloze 2.

Zajímavý je záměr obcí a měst ležících na silnici I/56, a taktéž celého Sdružení obcí Hlučínska, které by do budoucna uvítaly vybudování přeložky silnice I/56 (nové R56), která by měla odlehčit dopravní situaci těchto měst a obcí. V současnosti je akce ve fázi zpracované studie editelství silnic a dálnic ČR.

Ke z kvalitnímu stavu dopravního znění (2,87) se obce snaží postupně obnovovat toto znění, a doplňovat nové na potřebných místech. Dopravy jsou zřejmé. Dobré dopravní znění přispívá k bezpečnosti silničního provozu. Avšak nejvíce ovšem záleží na samotných řidičích, kteří často nevnášají dostatečnou pozornost provozu na silnici.

Následující Tabulka 14 hodnotí oblast **technické infrastruktury**.

Tab. 14. Vyhodnocení dílčí oblasti Technická infrastruktura.

Technická infrastruktura	Průměrná známka
Systém čištění odpadních vod	3,79
Teplofikace obcí pomocí obnovitelných zdrojů (např. centrální kotelny na spalování biomasy, sluneční kolektory)	2,20
Rozšíření kapacity trafostanic a kabelizace elektrického vedení	2,60
Podpora zavádění širokopásmového internetu do obcí mikroregionu	2,55
Podpora zavádění regionálních internetových serverů, televizí	2,65
Zkvalitnění veřejného osvětlení	2,90
Rekonstrukce vodovodní sítě a rozšíření vodních zdrojů	2,45
Rekonstrukce kanalizační sítě	3,84
Sanace starých nepoužívaných skládek a jejich rekultivace	2,17
Zpracování a aktualizace ÚPD (územní plánovací dokumentace)	3,58

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření.

Nejvyšší prioritou pro obce Hlučínska je rekonstrukce kanalizační sítě (3,84) a systém čištění odpadních vod (3,79), jelikož normy EU nařizují realizaci kanalizačních systémů a čistíren odpadních vod ve všech městech a obcích nad 2 000 obyvatel do roku 2010. Čistírny ve městech nad 10 tisíc obyvatel navíc budou muset odbourávat dusík a fosfor.

Tímto nařízením byla spousta obcí donucena k urychlenému vybudování i rekonstrukci kanalizace a OV. Současný technický stav kanalizací v obcích (tam kde je kanalizace zavedena) je ve většině případů neuspokojivý. Finanční náklady na vybudování kanalizační sítě a OV je pro většinu obcí tak výrazné zatížení, že nejpříjemnějším řešením se zdají být společné projekty několika obcí. Ústředí odpadních vod se nachází ve městech Hlučín, Dolní Benešov, Kravaře, obcích Šilheovice, Bolatice, Velké Hoštice a Sudice. V současnosti probíhá výstavba v obci Štěpánkovice a koncem letošního roku začne výstavba v Přísti. Následující rok započne výstavba ústředí také v obci Ludčovice, Hatí, a to s napojením na OV Šilheovice a městské části Ostrava – Petkovice, která bude dále napojena na centrální OV Ostravy. Ostatní obce začnou s budováním v závislosti na finančních prostředcích.

Další významnou oblastí je zpracování i aktualizace územní plánovací dokumentace (3,58). Dle zákona o územním plánování a stavebním řádu (viz Příloha 4) je povinností obcí pravidelně aktualizovat územní analytické podklady a každé 2 roky je nutno pořídit jejich úplnou aktualizaci. Z tohoto podnětu se dá usuzovat, že zpracování i aktualizace ÚPD je pro obce důležitým tématem řešení. V dotazníkovém šetření se vyjádřili k této problematice obce Strahovice a Šilheovice, které by potřebovaly vytvořit zcela nový územní plán.

Ostatní kategorie této oblasti se nachází v rozmezí 2,90 až 2,17. Zkvalitnění veřejného osvětlení (2,90) lze považovat za kategorii pravidelných činností. Je běžné, že v většině obcí má zastaralý systém osvětlení, které se stává stále více poruchovým. Proto je nutno postupně zkvalitňovat veřejné osvětlení, nebo také v těch kterých případech zavést nové – například v ulicích vybudovaných obytných i průmyslových zónách.

Oblast podpory zavádění regionálních internetových serverů i televizí (2,65) a podpora zavádění širokopásmového internetu do obcí (2,55), je zatím obcemi vnímána jako středně těžká. Jak již bylo zmíněno v kapitole „Správní členění“, Svazek obcí mikroregionu Hlučínsko-západ realizovalo společný projekt pod názvem Veřejná internetizace a bezdrátový rozhlas mikroregionu Hlučínska-západ, v rámci něhož byly ve 12 obcích mikroregionu vybudovány přístupné body k internetu. Za podpory Sdružení obcí Hlučínska funguje navíc Oficiální zpravodajský video portál Hlučínského regionu, který funguje v rámci české regionální televize – RTV, s. r. o. Dle slov pana starosty obce Bolatice „vešla velice do podvědomí občanů internetová Hlučínská televize, což je nejlepším

*propagačním materiálem pro mikroregion Hlučínsko*⁴³. Od prvního roku 2008 existuje rovněž Místní internetová televize Hlučín, kterou provozuje Kulturní centrum Hlučín. Obec Háj jako jediná uvedla v dotazníkovém šetření zájem vybudovat v horizontu 6 let kabelovou televizi a pokrytí vysokofrekvenčním internetem ve všech obytných domech v obci.

Mikroregion Hlučínsko má dostatečný přísuv elektrické energie, dokončenou plynofikaci a veškerý vodovod. V každé obci funguje několik trafostanic a na území celého mikroregionu se nacházejí dva rozvodny (Velké Hoštice a Dolní Benešov). Rozšíření kapacity rozvodny i trafostanic a kabelizace elektrického vedení (2,60) plánují v těch kterých obcích a to prostřednictvím rekonstrukcí sítí elektrického vedení a posílením místních trafostanic na místech, které již nevyhovují potřebám. Tyto akce jsou však záměrem v rámci spolupráce EZ.

Rekonstrukce vodovodní sítě a rozšíření vodních zdrojů (2,45) je prioritou pro obec Kobylice, kde je kapacita vodojemu nedostatečná, proto v horizontu dvou let plánují vybudovat vodojem druhý, se zdroji pitné vody. Dále obce Bláhov a Závada mají v plánu rozšířit stávající vodovodní síť a zajistit si tak dostatečné rezervy dodávky pitné vody.

Po nedávné celoplošné plynofikaci (v letech 1996 – 1997) celého území Hlučínska nemají obce, podle výsledků tohoto dotazníku, zatím příliš velký zájem o teplofikaci pomocí obnovitelných zdrojů, jako jsou například centrální kotelny na spalování biomasy, i sluneční kolektory (2,20). Toto ovšem není pravidlem pro všechny obce. Například Bolatice usilují o výstavbu malé sluneční elektrárny na ploše 2 ha. Ve městě Dolní Benešov plánuje soukromý investor vybudovat sluneční elektrárnu na území o rozloze až 200 ha. Nelze opomenout ani obce a ty které firmy, které mají nainstalovány solární panely na svých rodinných domech i firemních objektech. Na které obce dokonce poskytují půjčky na tyto panely s velice výhodným úvřem.

Nejméně důležitou oblastí je sanace starých a nepoužívaných skládek a jejich rekultivace (2,17). Je zřejmé, že se na tak rozlohou malém území nenachází mnoho skládek, a proto tuto otázku řeší pouze obce, ve kterých se skládky nacházejí i nacházely. V současnosti fungují na Hlučínsku tři skládky odpadů (Chlebičovice, Makrartovice, Dolní Benešov).

⁴³ Novoroční plán starostů měst a obcí Sdružení obcí Hlučínska. [online]. 1. 1. 2009. [cit. 27.03.2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.hlucinsko.tv/09-01-01-novorocni-prani-starostu-mest-a-obci-sdruzeni-obci-hlucinska.html>>.

Obec Bolatice (skládky se nachází v části Borová) a Bělá se potýkají s rekultivací starých skládek. Mesto Hlučín plánuje do roku 2014 sanaci, rekultivaci a revitalizaci území po těžbě štěrku.

Tabulka 15 ukazuje vyhodnocení oblasti **rozvoj podnikání**, která v celkovém vyhodnocení byla nejméně významná pro obce mikroregionu. Jako nejvyšší prioritu starostové vidí nabídku vhodných objektů a ploch investorům (2,93), dále vytipování vhodných objektů a ploch k rozvoji podnikání a zainvestování pozemků (2,76), a také rozšíření poradenských služeb pro podnikatele v mikroregionu (2,45). Naopak za nevýznamnou oblast pro mikroregion se zdá být vznik podnikatelských inkubátorů (1,93).

Tab. 15. Vyhodnocení dílčí oblasti Rozvoj podnikání.

Rozvoj podnikání	Průměrná známka
Vytipování vhodných objektů a ploch k rozvoji podnikání, zainvestování pozemků	2,76
Nabídka vhodných objektů a ploch investorům	2,93
Rozšíření poradenských služeb pro podnikatele v mikroregionu	2,45
Semináře a školení pro podnikatele v mikroregionu	2,28
Revitalizace opuštěných objektů – nabídka investorům	2,09
Vznik tzv. „podnikatelských inkubátorů“	1,93
Internetový podnikatelský server	2,03

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření.

Nabídka volných objektů a ploch investorům (2,93) je jedním z nejdůležitějších článků v rozvoji podnikání, protože bez prostor k podnikání nelze podnikatelskou činnost provozovat. S tímto bodem také úzce souvisí vytipování vhodných objektů a ploch k rozvoji podnikání a zainvestování těchto pozemků (2,76), které ve většině případů přechází nabídce volných ploch. Nachází se zde dva protipóly – na jedné straně ty, které obce postrádají jako pozemky pro podnikatelskou činnost, tak i volné objekty. Naopak, na straně druhé, jiné obce již připravují vhodné pozemky i stavby k podnikání. Nejlepší připravená plocha se nachází v Bolaticích, které mají výhodu blízkosti města Ostravy (cca 25 km) a Opavy (cca 15 km). Rozkládá se na ploše 16 ha a je plně vybavena inženýrskými sítěmi. V současné době je zóna již zcela obsazena 20 menšími podnikatelskými subjekty z oblasti lehkého a zpracovatelského průmyslu. Obce Hněvošice, Služovice, Veselina a město Hlučín a Kravaře jsou ve fázi přípravy průmyslové zóny. Volné plochy k podnikání nabízejí obce Darkovice, Kobeřice, Oldřichov, Sudice, Velké Hoštice a město Kravaře. V některých obcích se nalézají i opuštěné objekty (2,09) neboli

brownfields⁴⁴, které mohou být nabídnuty investorům, ale jejich využití se potýká s celou řadou problémů. Tyto objekty se nachází v obcích Bolatice, Oldišov, Píšť, Sudice a místní Hlučín.

Po uspokojení poptávky podnikatelů po pozemcích a vhodných objektech pro podnikání následuje konkurenční boj o místo na trhu, získávání kvalitních dodavatelů, spolehlivých odběratelů a zákazníků, propagace firmy, výroby a služby atd. Dle názoru jednotlivých starostů je velice důležité zajistit rozšíření poradenských služeb v mikroregionu (2,45). Sdružení obcí Hlučínska se snaží spolupracovat a podporovat podnikatele a zemědělce na základě setkání, které naposledy proběhlo 25. března 2009 (v pořadí druhé setkání). Jeho základním cílem je navázání užší a lepší spolupráce mezi představiteli samospráv a podnikateli a společné přispívání k rozvoji celého mikroregionu Hlučínska. Setkání se zúčastnili také zástupci MAS Hlučínsko a MAS z polského regionu (Głubczyc, Kietrz, Baborow, Branice), kteří informovali o možnostech získání dotací z programu Leader a o spolupráci s polskými partnery.

Nejmenší zájem je v mikroregionu o vznik podnikatelských inkubátorů (1,93), což může být způsobeno malou informovaností o této problematice. Na druhou stranu, na které představitelé obcí by uvítali vznik podnikatelských inkubátorů za celý mikroregion. V blízkém okolí se nacházejí tři PI na území města Ostravy (PI VŠB -TUO, PI Ostravské univerzity a PI BIC Ostrava).

Další uvedená oblast, **lidské zdroje**, je jako celek pro mikroregion nejvíce důležitá. Následující Tabulka 16 ukazuje vyhodnocení jednotlivých kategorií.

Tab. 16. Vyhodnocení dílčí oblasti Lidské zdroje.

Lidské zdroje (zaměstnanost, vzdělání)	Průměrná známka
Vytváření nových pracovních příležitostí	3,65
Zkvalitnění technického stavu budov ŽŠ a MŠ	3,80
Zkvalitnění vybavení ŽŠ a MŠ	3,74
Rozšíření rekvalifikačních programů pro nezaměstnané	2,83
Udržení sítě základních a mateřských škol	4,03
Rozšíření mimoškolních, vzdělávacích a výchovných programů	3,65
Podpora vzdělávání pracovníků ve veřejné správě	3,61
Podpora celoživotního vzdělávání občanů	3,48

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření.

⁴⁴ Brownfields jsou plochy, které jsou doteny předcházejícím užíváním, jsou opuštěné nebo nedostatečně využívané, mají skutečné nebo pravděpodobné problémy s kontaminací, ve většině případů se nacházejí v zastavěném území a vyžadují určitou intervenci, aby mohly být vráceny zpět k prospěšnému využívání.

Oblasti, které jsou pro obce nejdležitější, souvisejí se sítmi základních a mateřských škol. Pro obce je nejvyšší prioritou udržení těchto sítí (4,03), jelikož v posledních letech ubývá žáků v základních a mateřských školách. Od roku 1991 se začal dlouhodobě snižovat počet narozených dětí a v roce 1999 bylo dokonce zaznamenáno historické minimum na území České republiky (počet narozených dětí v ČR v letech 1991 – 2007, viz Příloha 3). Zmrazená byla zaznamenána v roce 2001, kdy byl pokles vystředán rtem. Tento pokles narozených dětí se výrazně odrazil na počet dětí nastupujících do mateřských a později základních škol. Na Hlučínsku jsou mateřské školky téměř ve všech obcích. Základní škola, buď prvního nebo druhého stupně, je ve všech obcích kromě Rohova, Těbomí a Závady, které jsou odkázány na základní školy v nejbližších obcích. Pro udržení mateřských a základních škol je také zapotřebí příslušného z kvalitní moderního vybavení (3,74) i rekonstrukce technického stavu daného objektu (3,80), který potěbuje téměř 50 % obcí. V současnosti je situace stabilizovaná a podle demograficky udržitelná do roku 2011, kdy má začít porodnost opět povolně klesat.

Vytváření nových pracovních míst (3,65) je pro všechny obce velice důležitou oblastí, ovšem zajistit jejich potřebný počet není vždy jednoduchou záležitostí. Jak již bylo zmíněno v textu, na které obce už připravují vhodné pozemky i stavby pro podnikání, které budou mít za následek vytvoření nových pracovních míst. Hlučínsko je regionem, kde se dodržují po staletí tradice, místní zvyky a řemesla, která se předávají mladším generacím a to s možnostmi rozvoje v oblasti podnikání (cukrářství, kovářství, ruční práce). Dá se tedy říci, že tato problematika je spojena také do určité míry i s kulturně-historickými kořeny tohoto regionu.

Také podpora vzdělávání, tzn. zvyšování kvalifikace a odbornosti u pracovníků ve veřejné správě (3,61) a rovněž i rozšiřování mimoškolních, vzdělávacích a výchovných programů (3,65) a celoživotního vzdělávání (3,48), má v obcích nemalý význam. Na Hlučínsku se nachází rovněž několik volnočasových center, jako například Centrum volného času Kravaře, Dům dětí a mládeže Hlučín a Diátská organizace Kondor. Tato centra nabízejí dětem i dospělým celou řadu zájmových kroužků, akcí a soutěží, letních táborů i zahraničních pobytů. Volnočasové aktivity podporují i základní školy, které pořádají pro děti a mládež kroužky různých zaměření i nabízejí celou řadu nepovinných předmětů. V rámci zmíněných volnočasových center organizují města Kravaře a Hlučín vzdělávací kurzy pro dospělé spoluobčany. Obec Bolatice připravila vzdělávací kurz pro dlouhodobě nezaměstnané občany. Na vzdělávání pracovníků ve veřejné správě je po vstupu do EU

kladen stále v tší d raz. A nelze opomenout ani kvalitu života ob an , která je ovliv ována nejen materiálními podmínkami, ale také i kvalitními službami ve ejné správě. Pro zvýšení výkonu, efektivnosti a kvality služeb poskytovaných ve ejnou správou je tedy t eba zajistit vysokou profesionalitu jej ich pracovník . Na toto téma úzce navazuje podpora celoživotního vzd lávání, které „zahrnuje u ební innosti provád né v pr b hu života, s cílem zlepšit znalosti, dovednosti a kompetence z osobního, ob anského, spole enského i pracovního hlediska“⁴⁵. Obyvatelé Hlu ínska mají v nejbližším okolí možnost studia v programech celoživotního vzd lávání na VŠB -TU Ostrava, Slezské univerzit v Opav , i na Ostravské univerzit . Jednou z priorit mikroregionu je otev ení výchovn vzd lávacího za ízení pro ve ejnost, které by bylo provozováno na principech „komunitní školy“⁴⁶. Jedinou obcí, která uvedla ve svých budoucích zám rech realizaci komunitního centra jsou Kobe ice, které plánují vytvo ení tohoto za ízení do dvou let.

Rozší ení rekvalifika ních program pro nezam stané (2,83) je spíše záležitostí ú adu práce, který se v dané lokalit nachází. Na území Hlu ínska p sobí dv dislokované pracovišt Ú adu práce Opava, a to v Krava ích a Hlu ín . Nabídka rekvalifika ních kurz by m la být v takovém rozsahu, aby pokryla poptávku pracovních obor v lokalit .

Další sledovanou oblastí je **sociální a zdravotní infrastruktura**. Prioritními oblastmi pro mikroregion Hlu ínsko jsou bezpochyby zkvalit ování sociálních a zdravotních služeb v mikoregionu (3,71), zlepšování dostupnosti sociální pé e (3,52) a budování bezbariérových p ístup (3,48). Naopak oblast budování zdravotnicko -sociálních za ízení neboli hospic (2,71) se pro obce jako d ležitá neprojevila.

⁴⁵ EurActiv. Vzd lávání: Celoživotní vzd lávání. [online]. © 2004-2009. [cit. 24.02.2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.euractiv.cz/vzdlavani/link-dossier/celozivotni-vzdelavani#pageTop>>.

⁴⁶ Komunitní škola je taková škola, která krom tradi ního vzd lávání daného z izovatelem nabízí i další mimoškolní aktivity.

Tab. 17. Vyhodnocení dílčí oblasti Sociální a zdravotní infrastruktura.

Sociální a zdravotní infrastruktura	Průměrná známka
Zkvalitnění sociálních a zdravotních služeb v mikroregionu	3,71
Zlepšení dostupnosti sociální péče	3,52
Zlepšení dostupnosti zdravotní péče	3,23
Rozvoj sociální a terénní pečovatelské služby	3,16
Vypracování komunitního plánu sociálních služeb v mikroregionu	3,16
Budování bezbariérových přístupů	3,48
Zvyšování informovanosti o vzdělávání seniorů (tzv. univerzity 3. věku)	2,74
Podpora vzdělávání seniorů v oblasti internetové gramotnosti	2,97
Budování penzionů pro seniory, domů s pečovatelskou službou	3,23
Budování zdravotnicko-sociálních zařízení (hospicium)	2,71

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření.

Kvalita a dostupnost sociálních a zdravotních služeb má vliv na lepší životní a pracovní podmínky obyvatel, zvyšuje se tímto naděje na dožití po narození, mění se životní styl a možnosti i o péči o ekávání starších osob. Starší lidé tímto mají možnost zdravějšího a aktivnějšího života. Zdravotní péče je v mikroregionu dostupná. Ordinace praktického lékaře se nachází v 17 obcích (62,96 %), detský lékař v 14 obcích (51,85 %), zubní lékař v 10 obcích (37,04 %) a gynekologická ordinace v 8 obcích (29,63 %) mikroregionu. Přímě v n kterých v tších obcích p sobí i dva prakti tí, d tší léka i i stomatologové (Bolatice, Kobe ice, Ludge ovice a m sto Krava e a Dolní Benešov). Ve m st Hlu ín se nachází poliklinika, ve které ordinuje celá ada specialist . Obyvatelé obcí, v nichž se pat i ný lékař nenachází, dojížd jí do nejbližší vesnice i m sta. Ke kvalitní zdravotní pé i také pat í p íslušné moderní vybavení ordinací, které se v d sledku rozvoje medicínských technologií neustále m ní, avšak není v šem lékař m z finan ních d vod dostupné.

Co se tý e dostupnosti zdravotní pé e (3,23) bylo by jist p ínosné, aby byl d tský a praktický lékař v každé obci mikroregionu. Nacházejí se zde však dva problémy. Jednak je to problém ekonomický (obci se nevyplatí podporovat malou ordinaci, která by fungovala n kolik hodin týdn) a druhou p ekážkou je nedostatek vhodných prostor pro ordinaci.

Mikroregion se také velice zajímá o oblast sociální pé e. Obce Bohuslavice a Ha plánují v horizontu šesti let výstavbu domu pokojného stá í a Strahovice výstavbu domu s pečovatelskou službou (3,23). Na Hlu ínsku již existuje 6 domů s pečovatelskou službou a 3 domovy d chodc . Nelze opomenout ani Rehabilita ní ústav Chuchelná, jenž je detašovaným pracovišt m Rehabilita ního ústavu Hrabyn . Dále se v mikroregionu nachází Charita Hlu ín, ob anské sdružení LORM – spole nost pro hluchoslepé, ob anské

sdužení Dtský ran Hlu ín, který slouží jako hipoterapeuticko -sportovní centrum, p ísp vková organizace Dtská rehabilitace, která poskytuje služby t lesn postiženým d tem a mládeži a d tem s kombinovanými vadami, ob anské sdružení Senior servis, je hož posláním je vytvá ení podmínek pro d stojné stá í senior , Ústav sociální pé e pro mládež Hlu ín, Klokánek Dolní Benešov a Azylový D m pro matky s d tmi v Ludge ovicích. Obce Št pánkovice, Bohuslavice, Bolatice a m sta Krava e a Hlu ín provozují mate ská centra, která slouží matkám na mate ské dovolené pro setkávání, vzd lávání, zábavu a rozvoji d tské osobnosti formou her.

Aktuálním tématem bývá v mnoha p ípadech budování bezbariérových p ístup (3,48) do ve ejných institucí, bezbariérových p echod pro chodce aj. Tento problém se ovšem netýká pouze osob se zdravotním postižením, a práv proto je nutno vytvo it vhodné podmínky pro zlepšení kvality života nejen pro obyvatele s pohybovými i smyslovými problémy, ale i pro rodi e s ko árky, seniory, malé d ti a ostatní ob any s momentálním handicapem. Hlu ín již zpracoval projektovou dokumentaci bezpečných bezbariérových tras ve m st a nyní po ítá s jejich realizací do roku 2010. I ostatní obce a m sta se snaží o rekonstrukce p echod pro chodce, budování bezbariérových p ístup do ve ejných budov jako jsou obecní ú ady, základní a mate ské školy, banky, pošty i kulturní za ízení.

Zpracování komunitního plánu sociálních služeb (3,16) má zajistit jednotný p ístup k plánování sociálních služeb v mikroregionu a vytvo it tak jednotný a ucelený systém vzd lávání a metodické podpory pro plánování t chto služeb. M sto Hlu ín má vypracovaný st žejní dokument strategického plánování s názvem „Komunitní plán pro m sto Hlu ín na období 2006 – 2009“, ve kterém se nachází informace o teorii komunitního plánování, sociodemografická analýza m sta, analýza poskytovatel sociálních služeb a mnoho dalších zajímavých informací. Dalším komunitním plánem na území Hlu ínska je „Komunitní plán m sta Krava e na období 2007 – 2008“, se zam ením na cílové skupiny mladých rodin, osob y ohrožené sociálním vylou ením, seniory a osoby zdravotn postižené. B hem roku 2008 obdrželo m sto Krava e dotaci na Zavád ní projektu Komunitního plánování. Ostatní obce eší tuto problematiku okrajov ve zpracovaných Strategických plánech rozvoje.

Sociální a terénní pe ovatelská služba (3,16) již má na Hlu ínsku své zastoupení. V Hlu ín p sobí 2 terénní služby, a to Poradna rané pé e p í st edisku Benjamín, která vyjíždí do rodin s mentáln , pohybov i kombinovan postiženým dít tem a dále pak ob anské sdružení LORM, které poskytuje pomoc a služby hluchoslepým ob an m.

Zařízení Charita Hlučín poskytuje sociální služby formou charitní ošetrovatelské a ošetrovatelské služby pro osoby s tělesným i zdravotním postižením a seniory. V Koberkovicích funguje nezisková organizace DomA – Domácí asistence, která poskytuje celou řadu služeb, jako například služby osobní asistence, donáška obědů, pomoc s vedením domácností i zajištění nákupu. Vizi této neziskové organizace do budoucna je vytvoření denního stacionáře.

Podpora vzdělávání seniorů v oblasti internetové gramotnosti (2,97) je zatím oblastí rozvíjející se. Například obec Ludgovicice se měla možnost v roce 2008 zapojit do projektu „Senioři komunikují“, financovaného v rámci Nadačního fondu manželů Livie a Václava Klausových. Tento vzdělávací kurz pro seniory zahrnoval používání moderních komunikačních prostředků jako práce s počítačem, používání internetu, elektronické pošty, mobilního telefonu a platebních karet. Letos probíhají kurzy pro seniory v rámci tohoto projektu ve městech Hlučín, Kravaře a Dolní Benešov a obcích Bolatice, Bohuslavice, Ludgovicice, Markvartovice, Šilheřovice, Kozmice a Štěpánkovice. V nedaleké Ostravě působí občanské sdružení „Společnost seniorů“, v rámci něhož je vytvořen „Internetový klub seniorů“, který provozuje poradenskou činnost a podporuje aktivity a zájmy seniorů. Senioři se také mají možnost zdokonalovat v oblasti počítačové gramotnosti v rámci univerzity 3. v květnu, kterou připravilo město Hlučín, jak je zmíněno dále. Počítačové i jazykové kurzy pro širokou veřejnost pořádají i některé základní školy obcí mikroregionu.

Zvyšování informovanosti a vzdělávání seniorů, tzv. univerzita 3. v květnu (2,74) je na území Hlučínska novinkou a to od března 2009, kdy byla zahájena výuka. Univerzitu tentéhož května připravilo město Hlučín ve spolupráci s Vysokou školou podnikání, a. s. pro obce Hlučina a okolí. Senioři také mají možnost dojíždět do nedaleko vzdálené Ostravy i Opavy, kde univerzity toto studium nabízejí. V Ostravě je to VŠB-TU Ostrava a v Opavě Slezská univerzita.

Jak už bylo řečeno, budování zdravotnicko-sociálních zařízení nebo-li hospic⁴⁷ (2,71) má podle dotazníkového šetření podprůměrný význam oproti ostatním oblastem, avšak zájem o tuto problematiku by měl stoupat, jelikož v celém Moravskoslezském kraji působí pouze

⁴⁷ Hospic je specializované zařízení, poskytující tzv. paliativní péči, tedy péči zaměřenou na úlevu od bolesti, kterou postupující nemoc přináší, na rozdíl od standardní lékařské péče zaměřené na léčbu nemoci. V principu to znamená, že před tím, než se těžce nemocný člověk dostane do hospicu, byli vyčerpány všechny ostatní možnosti léčby. Neslibuje uzdravení, ale také nebere naději. Neslibuje vyléčení, slibuje léčitelnost.

jediný hospic, a to Hospic sv. Lukáše s kapacitou pouze 30 l žek. Tento hospic provozuje také Mobilní hospicové jednotky a Charitní pe ovatelské služby, které nabízejí pé i p ímo v domácnostech a umož ůjí tak zachování sob sta nosti senior a nemocných a jejich setrvání v rodinném kruhu. V Ostrav se nacházejí ješt další dv mobilní hospicové služby (Mobilní hospic Ondrášek a Mobilní hospicová jednotka). Bylo by žádoucí, aby v celém mikroregionu Hlu ínsko stoupal zájem o tuto problematiku, protože kapacita hospicových l žek je velmi nedostate ná.

Bydlení a volný as je klí ovou oblastí z pohledu mladých ob an i rodin. Dnešní trend je st hování mladých lidí do m st a za prací, jelikož nejsou spokojeni s bydlením na vesnici z d vodu špatné bytové situace i vybavenosti službami. Na druhou stranu lze íci, že bydlení na vesnici má sv j jistý estetický p vab s krajnotvornými prvky. Jak lze vy íst z Tabulky 18, oživit bytovou situaci p ípravou parcel pro výstavbu (3,90) je nejv ýšší prioritou této oblasti. Tém polovina obcí Hlu ínska plánuje p ípravu zón pro bydlení.

Tab. 18. Vyhodnocení díl í oblasti *Bydlení a volný as*.

Bydlení a volný as	Pr m ná známka
Oživení bytové výstavby, p íprava parcel pro výstavbu	3,90
Výstavba nájemních byt v obci	2,60
Výstavba byt pro nízkop íjmové skupiny obyvatel v obci	2,50
Výstavba startovacích byt pro mladé ob any	3,20
Výstavba byt (ústav i dom s pe ovatelskou službou) pro osoby se sníženou sob sta ností (zdraví, stá í) v mikroregionu	3,23
Výstavba i rekonstrukce kulturních za ízení v obci	3,48
Výstavba i rekonstrukce sportovních za ízení a areál v obci	3,71
Rozší ení volno asových aktivit (kulturních a sportovních) pro obyvatele obce	3,71
Rozvoj tradi níh i netradi níh spole enských akcí v obci	3,81
Více volno asových aktivit pro seniory	3,16

Zdroj: vlastní dotazníkové šet ení.

Rozvoj tradi níh i netradi níh spole enských akcí v obci (3,81) je oblast, která je velice vítána všemi ob any Hlu ínska. V celé ad obcí se snaží zachovávat zvyky a tradice z minulých let po ádáním kulturních akcí jako nap . vítání jara, stav ní a kácení májky, hasi ské, myslivecké i sportovní slavnosti, dožítky, odpusty, strassenfesty, adventní a váno ní koncerty, plesy a ada dalších. Z ostatních kulturních událostí, které jsou tradicí spíše posledních let mohu jmenovat Velíkonoce a Vánoce na zámku v Krava ích, Den zem , Den strašidel, Pivní slavnosti, Jezdecký a dostihový den, Evropský den mobility, Dny zdraví, pálení árod jnic, besedy na r zná témata apod. Z pravidelných hudebních akcí

je to např. Rockfest, Bolatický Hlukfest, Pražské rockové jaro, Štřkovna open music, Country festival K eménky a spousta jiných podobného zaměření. Tuto oblast lze zhodnotit následovně: Lidé se vždy a za každých okolností rádi baví, protože zábavou mnohdy zapomenou na všední starosti, a proto je velice přínosné rozvíjet kulturní společenské události všeho druhu.

Rozšíření volnočasových aktivit (kulturních a sportovních) pro obyvatele obce (3,71) úzce navazuje na předchozí téma společenských akcí. Obce mikroregionu pořádají také celou řadu sportovních turnajů a závodů jako např. Bolatická, Kobeřická a Štěpánkovická „20“ (běžecký závod), Pražská rallye (mezinárodní sportovní soutěž historických vozidel), volejbalové turnaje, Běh zámeckým parkem (pořádaný pro všechny v kovové kategorii), Železný prajzák (amatérský triatlon), soutěž hasičských družstev, Veteráni na zámku (sraz historických vozidel) a nechybí zde ani známá fotbalová utkání. Volnočasové aktivity podporují organizace a spolky, které působí v obcích Hlučínska. Ve všech obcích působí mimo jiné Sbor dobrovolných hasičů a eský svaz za hrádká a v nichž jsou zastoupeny např. svazy chovatelů v el, holubů, myslivců, rybářů aj. Jinde naopak působí kluby seniorů, turistů, folklórní soubory, jezdecké kluby a také sportovní kluby fotbalové, volejbalové, střílečské, tenisové, paintballové apod.

Na předcházející oblast navazuje rovněž i výstavba a rekonstrukce sportovních zařízení a areálů v obci (3,71). I tato oblast patří mezi velmi preferované a podle dotazníkového šetření by téměř 50 % obcí rádo v horizontu 6 let vybudovalo víceúrovňové sportoviště a multifunkční dle. Nelze opomenout ani výstavbu dalších hřišť, kterou plánují Bolatice, Chuchelná, Markvartovice, Rohov, Sudice, Teboň a Hněvošice. Na které obce by uvítaly rekonstrukci a úpravu areálu sportovního klubu, nebo také výstavbu nového travnatého hřiště. Např. obec Veselá plánuje do roku 2012 rekonstruovat areál koupaliště.

Výstavba a rekonstrukce kulturních zařízení v obci (3,48) je další zkoumanou oblastí. V každé obci se nachází kulturní dle a sál (záleží na velikosti obce), ve kterém se konají většina kulturních akcí. V blízké budoucnosti plánují obce Bohuslavice, Chlebičovice, Služovice a Šilheřovice opravu a rekonstrukci kulturního domu.

Prostor výstavby bytů (ústav a dom s pečovatelskou službou) pro osoby se sníženou soběstačností (zdraví, stáří) v mikroregionu (3,23) byl již v novém v oblasti Sociální a zdravotní infrastruktury, konkrétně v bodě Budování penzionů pro seniory a domů s pečovatelskou službou.

Co se výstavby startovacích bytů pro mladé občanů týká (3,20), ta byla nastíněna již v úvodu popisu problematiky Bydlení a volný čas. Většina obcí má v plánu výstavbu rodinných a bytových domů. Konkrétně obec Strahovice plánuje vybudování startovacích bytů pro mladé v horizontu 4 let. Většina ostatních obcí plánuje zajištění pozemků pro individuální výstavbu rodinných domů. Jak již bylo zmíněno, od dubna 2009 do konce roku 2012 budou moci majitelé domů žádat o příspěvek na lepší izolaci či rekonstrukci nebo stavbu, na novostavby ve standardu pasivního domu, kotle na biomasu, solární panely na ohřev a tepelná čerpadla, a to v rámci programu Zelená úsporám, jejímž koordinátorem je Státní fond životního prostředí.

I nabídka v určitém množství volnočasových aktivit pro seniory (3,16) je obcemi vnímána jako důležitá. O většinu volnočasových aktivit seniorů se starají kluby důchodců, které působí ve většině obcí. Tyto kluby pořádají zájezdy, návštěvy divadel, výstavy i kin, v plesové sezóně si pořádají ples a uskutečňují mnoho jiných společných akcí. Mimo jiné se pravidelně scházejí z vlastní iniciativy u kávy či čaje a besedují o různých tématech, hrají společenské hry, baví se s hudbou a pohošťují.

Další oblastí je výstavba nájemních bytů v obci (2,60). Ta však nepatří na Hlučínsku mezi priority, jelikož obyvatelé dávají přednost vlastnímu rodinnému domu, protože vlastnictví jim dává absolutní svobodu v nakládání s ním spojeným. V současné době patří vlastnické bydlení k nejvíce preferovaným způsobům bydlení. Nájemní byty nekladou nároky v podobě poměrně velké finanční investice, ale z dlouhodobého hlediska je výhodnější pořízení vlastního bydlení. Tyto byty totiž nejčastěji využívají mladí lidé, pro které je to zpravidla jediná možnost, nebo lidé, kterým se nevyplatí za práci dojíždět a nemají dost finančních prostředků na vlastní byt.

Výstavba bytů pro nízkopříjmové skupiny obyvatel v obci (2,50) je velice náročná po finanční stránce, proto obce mikroregionu zatím nemají o tuto problematiku velký zájem.

Dalším významným okruhem výzkumu byl **cestovní ruch**. Nejvíce prioritní oblastí je rozvoj cyklostezek, cyklotras a pěších tras, v etnoprovozního mobiliáře a v mikroregionu (3,81), dále propagace a reklama mikroregionu (3,45) a rozvoj stávajících služeb v oblasti cestovního ruchu (3,29). Naopak nejméně důležitou oblastí pro obce mikroregionu je rozšíření informací informačního centra v Hlučíně a Kravčicích (2,94).

Tab. 19. Vyhodnocení dílčí oblasti Cestovní ruch.

Cestovní ruch	Průměrná známka
Rozvoj cyklostezek, cyklotras a pšších tras (v . doprovodného mobiliá e) v mikroregionu	3,81
Oprava kulturn -historických památek	3,10
Propagace a reklama mikroregionu (propaga ní materiály, www stránky, informa ní tabule apod.)	3,45
Podpora zvýšení po tu bytovacích kapacit v obci	3,00
Podpora vzniku nových služeb v cestovním ruchu v obci	3,13
Rozší ení innosti informa ního centra v Hlu ín a Krava ích	2,94
Rozvoj stávajících služeb v oblasti cestovního ruchu	3,29

Zdroj: vlastní dotazníkové šet ení.

Jak již bylo uvedeno v popisu oblasti dopravy, je rozvoj cyklostezek, cyklotras a pšších tras (3,81) pro Hlu ínsko velice významnou sférou z hlediska cestovního ruchu. V sou asnosti je území mikroregionu protkáno sítí cyklostezek, jejichž páte í je ást stezky Moravská brána, na ní pak navazují dálkové trasy Prajzská stezka, esko -polská p íhrani ní trasa a množství lokálních cyklotras (cca 20). Obce se snaží rozvíjet aktivity k obnov polních a ú elových komunikací, které mohou sloužit jednak jako cyklostezky, ale také jako p íjezdové komunikace k polím. Propojení cyklostezek je p ínosem pro celou ve ejnost. V druhé polovin roku 2007 zadalo Sdružení obcí Hlu ínska projek ní kancelá i zpracování projektové dokumentace cyklostezek na Hlu ínsku. P i tvorb tohoto dokumentu by byla vhodná spolupráce zem d lc s obecními ú ady. Na informa níím serveru obce Bolatice je k dispozici online Mapa cyklostezek Hlu ínska, která se také stala velice oblíbenou mezi ob any. Na opravy a rekonstrukce cyklostezek, cyklotras a pšších tras se v sou asnosti chystají obce Bohuslavice, Darkovice, Malé Hoštice, Rohov, Hn vošice a m sto Krava e. Celá sí cyklostezek má dobré zna ení a k dispozici jsou také informa ní tabule s její mapou, které se nacházejí ve všech obcích Hlu ínska.

Propagace a reklama pomocí www stránek, informa níích tabulí, r zných propaga níích materiál apod. (3,45) je pro každou obec, mikroregion, kraj i stát vynikající formou, jak se ukázat okolnímu sv tu. Po átkem roku 2008 bylo v rámci projektu Moravskoslezského kraje s názvem „Vzd lávání starost – p edpoklad rozvoje regionu Hlu ínsko“, uskute n no školení starost jednotlivých obcí v oblasti propagace a cestovního ruchu. V rámci tohoto projektu byly vydány propaga ní materiály „Vítejte na Hlu ínsku“ a reedice cyklomapy Hlu ínska. O n co starším propaga níím materiálem je brožura „Krásy a zajímavosti Hlu ínska“, která byla financována jednak ze Spole ného regionálního opera ního programu, a také Moravskoslezským krajem. Jiným zp sobem propagace jsou

např. internetové stránky Sdružení obcí Hlučínska, MAS Hlučínska, Informačního centra Kravač a Hlučín a nelze opomenout ani stránky jednotlivých obcí. Další snahou mikroregionu bude využití (v rámci možností) Moravskoslezského kraje, Euroregionu Silesia a národních i mezinárodních organizací, ke zviditelnění se na akcích nejvyššího typu.

Rozvoj stávajících služeb v oblasti cestovního ruchu (3,29) je v mikroregionu na dobré úrovni. Největším multifunkčním zařízením na Hlučínsku je Bulyaréna v Kravačích, která nabízí ledovou plochu, fotbalové a basketbalové hřiště, bowling, fitness, tenisové kurty, aquapark, aquaerobik, saunu a páru, solárium, dětské hřiště, hotel s restaurací a to vše tzv. „pod jednou stěhou“. V letním období jsou turistům k dispozici koupaliště v Bolaticích, Píšti, Darkovicích, Chlebičově a také ve Vesině, která plánuje do roku 2012 rekonstrukci celého areálu. V Hlučíně se nachází sportovní rekreační centrum s přirodním jezerem, u kterého jsou k dispozici upravené pláže, sportoviště, bufety, restaurace, plážový volejbal, minigolf, tenis, kuželky, fotbal, košíková a vodní lyže. Dále se v areálu nachází autocamp s místy pro stany a karavany i ubytování v chatkách. V okolí Hlučínského jezera se pravidelně pořádají kulturní a sportovní akce. Mezi další atraktivní místa patří golfové hřiště v Kravačích a Šilheovicích. Restaurací a hospod je na Hlučínsku dostatečné množství, jen úroveň některých zařízení by mohla být vyšší. Hotel a penzion se v mikroregionu nevyskytuje již zdaleka tolik. Hotel se nachází v již zmiňovaném centru Bulyaréna v Kravačích, v Šilheovicích poblíž golfového areálu a v Hebešíně Albertovec, který spadá územně pod obec Štáňkovicice. Hotel Albertovec je však od září 2008 uzavřen z důvodu rozsáhlé rekonstrukce. Soukromý investor DAJPP s. r. o., jehož sídlo se nachází v přemyslovské zóně Bolatice zde plánuje výstavbu penzionu s cca 20 lůžky. Zajímavé je stanovisko obce Píšť, která plánuje v horizontu 4 – 6 let vybudovat penzion a wellness studio včetně ubytovacích a stravovacích služeb, dále motokrosovou dráhu a rozhlednu. Turistickou rozhlednu má také v plánu vybudovat Rohov v příštích čtyřech letech. Město Hlučín plánuje do roku 2010 adaptaci podkroví zámku za účelem rozšíření expozice Hlučínského muzea, které se nachází v jeho prostorách. Dále má v plánu rozsáhlou rekonstrukci okolí Hlučínského jezera.

Podpora vzniku nových služeb v cestovním ruchu v obcích (3,13) by neměla být zanedbávána a to z důvodu sezónnosti cestovního ruchu. Sezónnost je daná, a proto by měla být podporována například rozvojem netradičních forem rekreace (tematické a kulturní poznávací pobyty aj.) s důrazem na přilákání turistů i mimo sezónu. Měla by být také kladena větší

draz na hygienu, kvalitu služeb a příjemný personál. Vzhledem k historii Hlučínska by měly být vyzdvíženy místa a památky dob minulých.

Kulturní historické památky, a k nim patří také jejich oprava (3,10), jsou jistě jedním z lákadél turistického ruchu, které nabízí návštěvníkům pohled do historie. Na Hlučínsku je typickým rysem každé obce kostel, který je její dominantou a popularizuje také kaple, které se v nich v kterých obcích vyskytují. Kromě kostelů se na Hlučínsku nachází také zámky (Hlučín, Kravaře, Dolní Benešov, Bolatice, Velké Hoštice, Chuchelná, Šilheovice), sochy, pomníky a opevnění z druhé světové války (jedná se o pozstatky pevnostního obranného systému, tzv. bunkrů a jejich bunkrů, které byly vybudovány po vzoru francouzské tzv. Maginotovy linie). Do roku 2015 má v plánu město Kravaře obnovu zámeckého parku a rekonstrukci a sanaci zámku v Kravařích. Také obec Oděšov pokračuje s restaurováním zámeckých prostor do roku 2010.

Na Hlučínsku je ubytovací kapacita poměrně nízká, proto je zvyšování počtu ubytovacích zařízení v obcích (3,00) podporováno. Z hlediska turistického ruchu zde chybí tzv. rodinné ubytování, které je běžné v zahraničí. Budování nových hotelů a penzionů je téměř zcela závislé na zámech soukromých investorů a také na vyšší poptávce po ubytovacích kapacitách.

Rozšíření činnosti informačního centra v Hlučíně a Kravařích (2,94) se projevilo jako nejméně důležitá oblast této kategorie. Mělo by tomu být však opačně, jelikož informační centrum je jedním z propagátorů daného teritoria. Návštěvník, který do nich zavítá a nezná dané území, zamíří do informačního centra, které by mu mělo poskytnout kvalitní poradenské a turistické informace. Prioritou takového centra by mělo být i odborně vyškolený personál s příjemným vystupováním. Obec Příchovice má ve své vizi vybudování informačního a kulturního centra do roku 2011, což bude pro danou sféru jistě přínosné.

Oblast **životního prostředí** patří v dnešní době k velice diskutovaným tématům. Nejdůležitější pro Hlučínsko je podpora třídění odpadů (4,35), omezení tvorby odpadů (4,00) a výsadba a péče o zeleň v obcích (3,97). Naopak nejméně důležitou oblastí je revitalizace říční sítě a odbahování rybníků (2,90).

Tab. 20. Vyhodnocení díl í oblasti Životní prost edí.

Životní prost edí	Pr m rná známka
Zales ování neúrodné zem d lské p dy, rozší it plochy ošet ovaných luk a pastvin	3,06
Protipovod ová a protierozní opat ení	3,94
Zpracování protipovod ového plánu obce	3,00
Revitalizace í ní sít , odbah ování rybník	2,90
Obnovení a udržení stabilních lesních ekosystém a to zales ováním v tšího podílu meliora ní a zpev ujících d evin	3,03
Omezení tvorby odpad	4,00
Podpora t íd ní odpadu	4,35
Údržba krajiny, se ení neudržovaných ploch, struh apod.	3,90
Výsadba a pé e o zele v obcích	3,97
Propagace a využití alternativních zdroj energie	3,23
Zvýšení osv ty v oblasti ŽP	3,58

Zdroj: vlastní dotazníkové šet ení.

P í dnešní obrovské produkci odpadu je podpora t íd ní (4,35) ze strany obcí velice d ležitým prvkem. V tšina obcí zajiš uje od obyvatel sb r velkoobjemového odpadu, nebezpe ného odpadu, sb r druhotných surovin (plast , skla, papíru), sb r železa a ostatních kov , biomasy a stavební sut . Obce by si m ly stanovit za cíl zvyšování podv domí o t íd ní odpadu ob an , zejména u mladé generace, tedy žák mate ských, základních i st edních škol, které by zábavnou formou k tomuto t íd ní nabádaly. Stále více za íná být obcemi vnímán také Den zem , což je celosv tový svátek životního prost edí. Sdružení obcí Hlu ínska se od letošního roku stalo ílenem Národní sít zdravých m st po obci Bolatice (ílenem od 2006) a m st Hlu ín (2007), které již tradi n ekologickou kampa ke Dni Zem aktivn podporují.

Na posílení t íd ní odpad úzce navazuje omezení jejich tvorby (4,00). Tímto snižováním p íspíváme k ochran životního prost edí. V obcích Hlu ínska je zástavba tvo ena pov tšinou rodinnými domy se zahradami, na kterých o b ané p stují ovoce a zeleninu. Obec í je známo, že obyvatelstvo produkuje zna né množství organických odpad a to jak z domácnosti, tak „ze zahrádky“. Ekonomickým ešením je v tomto p ípad kompostování, protože na vlastním pozemku díky n mu dochází k cílenému omezování odpad . Navíc kompostování tímto zp sobem napomáhá k ochran životního prost edí – vzniká kompost, který pat í k nejstarším a nejp irozen jším prost edk m, sloužícím ke zlepšování kvality p dy a k jejímu hnojení. Krom jiného také slouží or ganická hmota z kompostu jako potrava p dním organism m, zejména mikroorganism m. V tšina ob an Hlu ínska, kte í

hospodaří na svých zahrádkách používají kompostování, a to také z důvodu finanční náročnosti odvozu komunálního odpadu.

Výsadba a péče o zeď v obcích (3,97) má výrazný vliv na životní prostředí a tím spolupůsobí a určuje kvalitu života v obcích a městech. Má jeden z rozhodujících vlivů na atraktivnost prostředí a jedinečným způsobem utváří charakter a originalitu obcí a měst. Rozšířit zeď připravují obce Darkovice a Chlebič. Rohov se chce zaměřit na výsadbu alejí podél polních cest a biokoridorů. Bolatice plánují přestavbu centra obce a výsadbu parku. Dále obce Bohuslavice a Šilheřovice taktéž plánují vybudování centra v obci, které v těsnosti souvisí s výsadbou zeleně.

Po povodních v roce 1997 se v těsnosti obcí snaží zavádět protipovodňová a protierozní opatření (3,94). Příležitostí jsou rozpor mezi obcemi a správcem toků území Opavy (Povodí Odry, s. p.) o vybudování a údržbu protipovodňových staveb, jako jsou hráze, suché poldry (suché, či polosuché nádrže, určené proti povodním), odvodňovací kanály a retenční nádrže. Povodně jsou na Hlučínsku velkým problémem a nejvíce hrozbou je na tomto území území území Opava, která ohrožuje zaplavením obce v její blízkosti. Obce se proto snaží chránit před povodněmi vybudováním suchých retenčních hrází. V horizontu dvou let zamýšlí obec Haustavice výstavbu 3 suchých retenčních nádrží neboli poldrů, které jsou taktéž cennou částí území, nebo je chrání před lokálními povodněmi způsobovanými přehrádkami deště. Bolatice také chystají výstavbu 2 suchých poldrů. V červnu plánuje protipovodňová opatření v období do dvou let a obec Strahovice chystá realizaci protierozního projektu formou zatravnění.

O údržbu krajiny, zejména neudržovaných ploch, struh apod. (3,90) se v těsnosti obcí hojně stará. Tato oblast spadá pod technické služby jednotlivých obcí, například najaté firmy, které se touto problematikou zabývají. Hlučínsko je územím, kde je obyvatelstvo typické svou pracovitostí a tudíž bylo vždy zvyklé starat se o okolí svého domu a tento zvyk se u mnohých občanů zachoval dodnes. Lze tedy říci, že i občané se z nemalé části starají o údržbu krajiny například sekaním trávníků okolo svých pozemků.

Jak bylo uvedeno dříve, zvýšení osvěty v oblasti ŽP (3,58) je nutno podporovat již u dětí v mateřských školách, dále na školách základních i středních a vést je k chování, které je v souladu s životním prostředím. Osvěta by měla být formulována hravou a nenásilnou formou, která by učila mladé občany k úctě k životu ve všech jeho formách. Obce

Hlučínska pořádají každoročně akce spjaté s touto problematikou, a to například již známou ekologickou kampaň Den země.

Propagací a využitím alternativních zdrojů energie (3,23) se v této práci také zabývala oblast technické infrastruktury. Obce mikroregionu Hlučínsko propagují programy Ministerstva životního prostředí a v rámci nich pořádají informační akce k aktuálním dotačním programům. Na které obce na danou problematiku upozorují na svých webových stránkách i pořádají na tyto témata besedy s občany.

Hlučínsko je územím s nadprůměrným podílem zemědělské půdy, která je intenzivně využívána a s velice nízkým podílem zalesnění (pouze 17 %, MSK 35 %), tudíž zalesnění neúrodné zemědělské půdy, rozšířením plochy ošetřovaných luk a pastvin (3,06) by určitě pomohlo k navrácení plné úrodnosti. Následkem neúrodné půdy je na Hlučínsku vysoké procento zornění, které způsobuje nižší ekologickou územní a erozní stabilitu.

Hlučínsko je tedy oblastí s nízkým podílem zalesnění, proto obnovení a udržení stabilních lesních ekosystémů a to zalesněním v těšíně podílu meliorací a zpevňujících děvin (3,03) je důležitým prvkem podpory mikroregionu v zájmu ekologické stability. Je potřeba podporovat zalesnění území doporučenými územními plány a respektovat tímto biokoridory a biocentra na dané ploše. Nízké procento zalesnění má neblahý vliv na využití rekreačního potenciálu Hlučínska.

Jelikož je riziko povodní závažným ohrožením v těšíně obcí mikroregionu, projevila se oblast zpracování protipovodňového plánu (3,00) jako praxe důležitá. Situace v místech, které jsou často postiženy povodněmi je neuspokojivá z důvodu nevyhovujícího protipovodňového technického řešení i nedostatečné úpravy vodních toků. Obce se snaží vyjít vstříc tomuto nevyhovujícímu stavu zejména výstavbou protipovodňových zařízení (suché poldry i hráze), výsadbou zeleně a budováním biocenter a biokoridorů. Obce s rozšířenou působností Kravaře a Hlučín mají v rámci Rozpracovaného krizového plánu MSK pro město Kravaře a Hlučín zpracovaný protipovodňový plán. Při pravidelné aktualizaci (každé 3 roky) povodňového plánu spolupracují s místy starostové ostatních obcí daného správního obvodu, kteří vnášejí do aktualizace potřebné údaje týkající se jejich obce. Dále mají vypracovaný protipovodňový plán ty obce, které jsou často postiženy záplavami, především v důsledku pívalových dešťů.

Oblast revitalizace říční sítě a odbahnování rybníků (2,90) se nezdá být v rámci mikroregionu dležitá. Podle městské a obecní statistiky SÚ se na každém území obce nachází alespoň 1 ha vodní plochy. Nejvyšší ekou na území Hlučínska je řeka Opava, která je pomyslnou jižní hranicí mikroregionu a protéká pouze městem Kravaře. Dále se zde nachází rybníky a potoky, které jsou buď ve vlastnictví obce či soukromé osoby. Obec Závada má v plánu do konce příštího roku opravit stávající rybník a vytvořit zde zónu odpočinku a rekreace a do příštích šesti let zamýšlí výstavbu dalšího rybníka. Obec Bohuslavice, která má na svém území po městem Dolní Benešov nejvyšší vodní plochu, uskuteční do roku 2010 odbahnování rybníků s úpravou jejich okolí. Šilheřovice mají naopak v plánu opravu koryta potoku, který jimi protéká. Zemědělská vodohospodářská správa chystá revitalizaci potoku Opusta, který protéká obcemi Bolatice, Bohuslavice a městem Dolní Benešov.

Kategorie **ostatní** uvádí oblasti, které nebyly zahrnuty do výše uvedených a byly považovány za dležitě. Nejvyšší známku získala oblast zkvalitnění informovanosti obcí o grantových příležitostech České republiky a Evropské unie (3,90), dále rozšíření vzájemné komunikace mezi zástupci obcí mikroregionu (3,35) a zpracování či aktualizace krizového plánu obce (3,29). Naopak nejhorší známku získala oblast budování veřejně přístupné internetové stanice v obcích (2,32).

Tab. 21. Vyhodnocení dílčí oblasti Ostatní.

Ostatní	Průměrná známka
Zkvalitnění informovanosti obcí o grantových příležitostech ČR a EU	3,90
Rozšíření vzájemné komunikace mezi zástupci obcí mikroregionu	3,35
Navázání a rozšíření kontaktů s obcemi v Polsku	3,16
Zpracování (aktualizace) krizového plánu obce (koncepte veřejné bezpečí a ochrany obyvatel)	3,29
Zkvalitnění, popř. vytvoření internetových stránek obce	3,10
Zkvalitnění stavu výpočetní techniky ve veřejné správě	3,03
Budování veřejně přístupné internetové stanice v obci	2,32
Propojený informační systém mikroregionu	3,03

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření.

Informace o grantových příležitostech jak České republiky tak Evropské unie (3,90) jsou velice dležitými prvky, jelikož se díky nim dají uskutečnit projekty, na které by obce samotné neměly dostatek finančních prostředků. Na Hlučínsku již bylo realizováno velké množství projektů z dotačních titulů, které byly realizovány především jednotlivými obcemi. Za pomoci dotací vznikl například Skanzen lidových tradic v Bolaticích aj.

Rozšíření vzájemné komunikace i spolupráce mezi zástupci obcí mikroregionu (3,35) je jedním z hlavních prvků veřejné správy a nezbytnou podmínkou rozvoje regionu. Umožňuje realizovat rozhodující rozvojové záměry a projekty, které by pro jednotlivé obce samostatně byly prakticky nedosažitelné. Starostové jednotlivých obcí se pravidelně scházejí na snamech Sdružení obcí Hlučínska. Jak již bylo uvedeno, v březnu 2009 proběhlo druhé setkání starostů obcí Hlučínska s podnikateli na téma vzájemné spolupráce. Hovořilo se o databázi pro myšlenkových zón a nebytových prostor k rozvoji podnikání, o chybějících podnikatelských aktivitách v obcích a městech apod.

Krizový plán obce (konceptešící komplexní bezpečnost a ochranu obyvatel) (3,29) je zpracován pro město Kravaře a Hlučín, vychází z Krizového plánu MSK a nazývá se Rozpracovaný krizový plán MSK pro město Kravaře. Obsahuje souhrn opatření a postupů k řešení krizových situací na území obce s rozšířenou působností. Obdobně je tomu také v Hlučíně. Tento dokument je zpracován na neomezené období s tím, že se každé tři roky musí aktualizovat, a to za pomoci spolupráce starostů obcí spadajících do příslušného ORP, kteří podávají potřebné informace za své obce. Krizový plán je velice obsáhlý materiál, ešící celou řadu mimořádných událostí. Jeho součástí je také samostatná část Povodňový plán. Velice přínosným se v tomto směru stala regionální síť bezdrátového rozhlasu VISO – varovný a informační systém obyvatelstva, která byla v rámci projektu Veřejná internetizace a bezdrátový rozhlas mikroregionu Hlučínska -západ v roce 2006 vybudována. V obcích zapojených do projektu (Kravaře, Velké Hoštice, Chlebičov, Oldřichov, Služovice, Hněvošice, Rohov, Sudice, Těbom, Štěpánkovice, Bolatice a Chuchelná) bylo nainstalováno moderní zvukové zařízení, které je schopno přinášet nejen aktuální hlášení, ale v případě nebezpečí i varování krizových štábů při lokálních krizových situacích. Přínosem tohoto projektu je napojení na Jednotný systém varování a vyrozumění, čímž došlo k přímému propojení s Integrovaným záchranným systémem prostřednictvím dispečinku Hasičského záchranného sboru MSK. Informovanost občanů je díky systému VISO o mnoho lepší a pro obce a města, která jsou často postihována povodněmi jde o nezbytný a zatím nejrychlejší prostředek varování a vyrozumění obyvatel.

Poloha Hlučínska a již zmíněný historický vývoj vyústil ve spolupráci MAS Hlučínska s polskou lokální skupou działanie (LGD) Płaskowy dobrej ziemi, která přebíhá na druhé straně hranice se sídlem ve městě Kietrz. Podle Strategického plánu Leader MAS Hlučínsko, přináší navázání a rozšíření kontaktů s obcemi v Polsku (3,16) rozmach v oblasti cestovního ruchu, ochrany a rozvoje kulturního dědictví a vzdělávání a bude

velkým přínosem i v dalších oblastech. Co se týče Sdružení obcí Hlučínska, to zatím se zahraničními obcemi i mikroregiony nespolupracuje.

Internetové stránky má každá obec mikroregionu Hlučínska, Sdružení obcí Hlučínska a MAS Hlučínska. Zkvalitnění, popř. vytvoření zcela nových internetových stránek obce (3,10) lze adit mezi oblasti, které se podílejí zásadním způsobem na propagaci obcí i celého mikroregionu.

V dnešní době internetu je modernizace výpočetní techniky ve veřejné správě (3,03) důležitou oblastí, jelikož stále více podniků využívá internet ke komunikaci s veřejnou správou, například získávání informací z webových stránek, stahování formulářů, odesílání vyplněných formulářů, i k úplnému elektronickému podání. Dne 1. srpence 2009 vstoupí v účinnost nový zákon⁴⁸, který upravuje elektronické úkony a autorizované konverze dokumentů. Pomocí datové schránky bude možno zasílat orgánům veřejné moci a přijímat od nich dokumenty v elektronické podobě, které nahradí klasický způsob doručování v listovní formě. Cílem tedy bude rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb ve veřejné správě nejširší veřejnosti. Na tuto změnu se budou muset připravit hlavně nejmenší obce mikroregionu, na druhou stranu jim to přinese veliké usnadnění komunikace mezi obcemi navzájem.

Propojený informační systém mikroregionu (3,03) by měl poskytovat základní informační služby formou úřední desky, elektronických novin, adresáře, kroniky, inzerce, virtuální tržnice, diskusního fóra a nabízet informace o jednotlivých obcích i celém mikroregionu. Takový systém zatím na Hlučínsku neexistuje, avšak dá se říci, že zčásti tuto funkci naplňuje oficiální zpravodajský video portál Hlučínského regionu, na kterém se nachází celá řada reportáží a zajímavostí týkajících se jednotlivých obcí i mikroregionu. Dále plní částečnou funkci regionálního informačního serveru také webové stránky informačního centra Kravaře a Hlučín.

Budování veřejně přístupné internetové stanice v obci (2,32) je v současnosti za zenitem, jelikož většina dnešních domácností vlastní osobní počítač s připojením k internetu. V rámci zmíněvaného projektu Veřejná internetizace a bezdrátový rozhlas mikroregionu Hlučínska-západ byla v roce 2006 zřízena zcela nová veřejně přístupná místní k internetu. Centra, kde již dříve veřejný přístup k internetu fungoval byla zmodernizována a posílena

⁴⁸ Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. S touto problematikou také úzce souvisí zákon č. 365/2000 o informačních systémech veřejné správy.

o další p ípojení. Díky tomuto projektu byly na místech ve ejného internetu (knihovny, školy, obecní ú ady) instalovány kvalitní po íta e, multifunk ní za ízení, tiskárny, scannery a kopírky. Projekt se týkal následujících obcí: Krava e, Velké Hoštice, Chlebi ov, Old išov, Služovice, Hn vošice, Rohov, Sudice, T ebom, Št pánkovice, Bolatice a Chuchelná. V ostatních obcích se nachází místo ve ejného internetu pro obyvatele a návšt vníky nej ast ji v knihovnách (B lá, Bohuslavice, Kozmice, Ha , Pís , Strahovice, Ludge ovce, Kobe ice, Dolní Benešov, Hlu ín a Šilhe ovce).

3.2 Zhodnocení možností a bariér rozvoje Hlu ínska

V této kapitole bych se pokusila o celkové zhodno cení sledovaných oblastí, pop ípad bych ráda navrhla také možné ešení situace a to v návaznosti na dotazníkové šet ení a údaje o jednotlivých sférách v n m zjiš ovaných.

Doprava

V tšina obcí se stále potýká s p etrvávajícím problémem špatného technického stavu místních komunikací a chodník . Jeho zlepšení by p ísp lo k plynulosti provozu, snížení po tu dopravních nehod i úraz chodc a zlepšení životního prost edí. Tato pot eba se shoduje s názory starost obcí, kte í ve v tšin p ípad uvedli práv opravu a rekonstrukci místních komunikací a chodník mezi hlavní aktivity, které by rádi uskute nily v horizontu šesti let.

Bylo by také žádoucí vybudovat p í vjezdu do n kterých obcí zpomalovací slalomové nájezdy, které slouží ke snížení rychlosti osobních a nákladních vozidel. V mikroregionu se také nachází celá ada nep ehledných a dopravn nebezpe ných k ížovatek, které by bylo vhodné nahradit kruhovými objezdy, jelikož taktéž omezují rychlost a napomáhají plynulosti provozu. Ik této variant se v dotazníkovém šet ení p íklonilo 8 obcí.

Obce nacházející se zejména v severní ásti mikroregionu (nap . Sudice, T ebom, B lá, Závada) nemají vyhovující dopravní spojení s v tšími centry Hlu ínska, pot ebné k dojíž ce do škol, zam stnání, k léka i i za nákupy (v dob velkých obchodních center totiž mnohdy zanikají i poslední prodejny základních potravin v nejmenších obcích). Proto by bylo žádoucí, zlepšit stav dopravního napojení t chto obcí.

Technická infrastruktura

Obce by se m ly p ednostn zam ít na vybudování kanalizace a ístí ky odpadních vod, jelikož je tato oblast bariérou celého Hlu ínska. Pozitivním jevem podle dotazníkového

šetření je fakt, že 15 obcí mikroregionu plánuje začít budovat kanalizaci a čistírny odpadních vod v horizontu šesti let.

Dalším nedostatkem je malý zájem obcí o obnovitelné zdroje energie (solární v trnou a vodní), které poskytují dostatek energie po celý rok a jejich používání neznečišťuje životní prostředí. Iniciativa v této oblasti by měla být obcemi více posilována, a to například propagací nebo výhodnými podmínkami. Využití solární energie je stále více podporováno obcemi a podnikateli, kteří se začínají o tuto problematiku stále více zajímat, jelikož jim následné užívání přináší úsporu finančních prostředků. Nelze opomenout ani ty obce, které také začínají vyvíjet zájem o solární energii.

Jako další možnosti rozvoje oblasti technické infrastruktury vidím podporu zavádění regionálních internetových serverů a televizí, například vznik podobných projektů, jako je již existující zpravodajský video portál Hlučínského regionu. Ten přináší občanům mikroregionu nejnovější zprávy a reportáže z kulturních, společenských, sportovních a jiných akcí konaných na Hlučínsku a mimo jiné slouží jako důležité prostředky propagace celého mikroregionu.

Rozvoj podnikání

V této oblasti by se obce měly zaměřit na nabídku ploch a objektů podnikatelským účelům nebo po vzoru obce Bolatice připravit promyslovou zónu s nezbytnou technickou infrastrukturou. Může se zdát, že blízkost města Ostravy a Opavy znevýhodňuje Hlučínsko z hlediska konkurence, avšak zájem o promyslovou zónu v Bolaticích byl ze strany podnikatelů (a to jak místních tak zahraničních) obrovský a to i díky blízkosti těchto velkých měst a tedy kupříkladu možnosti napojení na důležité dopravní tepny.

Lidské zdroje

Hlučínsko je regionem, kde převládá obyvatelstvo se základním vzděláním, vyučením a středním odborným bez maturity. Proto by bylo vhodné, aby se mikroregion zaměřil především na podporu vzdělávání ve všech formách a jeho dostatečnou propagaci. Tato podpora vzdělávání by se měla týkat nejen dětí a mládeže, ale také zaměstnanců (například zvyšování kvalifikace) a zahrnovat rovněž i rozvoj celoživotního vzdělávání a univerzit. Obce ve spolupráci se základními školami by měly mít také snahu vytvářet tzv. komunitní centra, která by zajišťovala vyplnění volného času mládeže a seniorů vhodnými aktivitami k osobnostnímu rozvoji.

Sociální a zdravotní infrastruktura

Na Hlučínsku dochází ke trendu zvyšování vlivu stárnutí a tím k narůstajícímu podílu starší generace, což se odráží v nutnosti změn v sociálním systému, zdravotnictví a ubytování. V mikroregionu je stále nedostačující počet domácností poskytujících sociální službu a penzion pro seniory. Zvláště nedostatečná je kapacita zdravotnicko-sociálních zařízení neboli hospiců, které se na Hlučínsku vůbec nenacházejí.

Bydlení a volný čas

V současnosti se rozvíjí příprava pozemků a zón pro bydlení. Podle dotazníkového šetření 13 obcí plánuje v horizontu šesti let připravit pozemky a vybavit je potřebnou technickou infrastrukturou pro výstavbu rodinných domů.

Další možností rozvoje je výstavba víceúčelových sportovišť a hal, které plánuje vybudovat v příštích šesti letech 15 obcí Hlučínska. Tato oblast je významná z hlediska cestovního ruchu, volnočasových aktivit všech věkových kategorií a také z hlediska vzniku nových pracovních příležitostí.

Cestovní ruch

V této sféře by měla být výrazně podpořena oblast propagace území Hlučínska jako celku, jelikož by tento mikroregion mohl být více zapsán v podvědomí celé České republiky. A to jak z hlediska historického, tak díky nabídce celé řady atraktivních míst a zajímavostí (zámek, opevnění z 2. světové války, golfových hřišť v Kravařích a Šilheovicích, možnosti návštěvy hradu Alberbovec, Slezského aeroklubu aj.). Nelze opomenout ani řadu turisticky atraktivních kulturně-sportovních akcí s tradičním potenciálem jako odpusty, dožínky, strassenfesty, které se těší veliké oblibě obyvatel z širokého okolí.

Obrovskou bariérou v oblasti cestovního ruchu je nedostatek ubytovacích zařízení, které jsou z velké části závislé na zájmech soukromých investorů.

Životní prostředí

Velkým nedostatkem území je nízké procento zalesnění. Zalesnění neúrodné a nevyužívané zemědělské půdy snižuje půdní erozi a riziko povodní, zvyšuje atraktivnost území a má velký význam z hlediska ekologického. Mimo jiné plní les v krajině funkci hydrickou, což znamená především ochranu proti rozkolísanosti odtoku ve vodotečích, kvality vody ve vodních tocích a nádržích, vydatnosti a kvality vody ve vodních zdrojích, dále plní funkci půdochrannou, tzn. ochranu půdy proti vodní a větrné erozi, biogé

erozi, sesuv m a ochrání vzduch i vliv na úroveň zneišť ní vzduchu pevnými a plynnými látkami.

Záv rem lze íci, že nejv tší možností rozvoje mikroregionu Hlu ínsko je ve využívání dota ních program z fond Evropské unie a využívání p eshraní spolupráce k získávání dotací na rozvoj Hlu ínska v oblastech podnikání, vzd lávání a propagace území.

ZÁV R

Tato diplomová práce se zabývala možnostmi a bariérami v rozvoji mikroregionu Hlučínsko. Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření vyplynulo, že mezi nejvíce problémové oblasti patří rozvoj podnikání, technická infrastruktura a doprava. Naopak mezi oblasti, které se snaží obce Hlučínska předstihnout a rozvíjet patří lidské zdroje v etnické různorodosti a vzdělávání, životní prostředí, bydlení a volný čas.

Mezi hlavní bariéry patří neuspokojivý stav v oblasti místních komunikací s jejichž opravami představitelé obcí počítají do budoucna, avšak v návaznosti na příliv finančních prostředků. Podobným problémem je výstavba kanalizačních sítí a čistíren odpadních vod, které jsou také pro obce velkým finančním zatížením. I přes tuto finanční náročnost plánuje téměř polovina obcí mikroregionu výstavbu kanalizace a OV v horizontu šesti let. Dalším často vyskytujícím se problémem je potřeba rekonstrukce veřejných objektů (základní a mateřské školy, obecní domy, kulturní domy, zdravotní střediska, hasičské zbrojnice, sakrální stavby), které ve většině případů bývají jednou z vizitek obce.

Na druhou stranu se obce snaží rozvíjet své území a to hlavně přípravou zón pro bydlení, a už samotnou výstavbou i přípravou pozemků vhodných pro rodinné domy. Tuto akci má v plánu téměř 45 % obcí mikroregionu v horizontu cca 6 let. Velký potenciál v sobě ukrývá rozvoj cestovního ruchu, především turistika a agroturistika. Místní ráz města a vesnic přispívá na okolí svou upraveností a zeleností, která by díky vhodné propagaci území nalákala celou řadu turistů. Hlučínsko nabízí četnost atraktivit, jako například golfová hřiště, hřebín Albertovec, koupaliště a jezero s celou řadou sportovního využití, hustou sítí cyklostezek a v neposlední řadě také kulturní památky jako zámky, kostely atd. V této oblasti je však bariérou nízký počet ubytovacích zařízení.

Největší možností rozvoje je skutečnost, že města a obce dokáží mezi sebou spolupracovat a vytvářet dobrovolné svazky, mikroregiony či místní akční skupiny, jejichž hlavními cíli je spolupráce především v oblastech vzdělávání, sociální a zdravotní péče, kultury, cestovního ruchu, ochrany životního prostředí a celé řadě dalších potřebných oblastí, které na daném území potřebují podporu.

Závěrem lze říci, že území Hlučínska je poměrně dobře nastartováno ve svém dalším rozvoji. Díky spolupráci měst a obcí je situace udržitelná a vzájemnou pomocí se bude nadále zlepšovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRABCOVÁ, L. *Pozdrav z Hlu ínska: pohlednice a historie*. 1. vyd. Opava: Nakladatelství BOBR, 1995. 206 s. ISBN 80-901764-1-0.
- [2] HUŠEK, Z., ŠUSTA, M., PĚK, M. *Aplikace metody Balanced Scorecard (BSC) ve veřejném sektoru*. 1. vyd. Praha: Národní informa ní st edisko pro podporu jakosti, 2006. 144 s. ISBN 80-02-01861-3.
- [3] KADE ŀBKOVÁ, J., TRHLÍKOVÁ, Z. K. *Region a regionální v dy (Vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finan ní a správní, 2008. 77 s. ISBN 978-80-7408-009-8.
- [4] Kolektiv autor . *Úvod do regionálních v d a ve ejné správy*. 2. vyd. Plze : Aleš en k, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- [5] Krásy a zajímavosti Hlu ínska. Propaga ní materiál Sdružení obcí Hlu ínska .
- [6] LIŠKOVÁ, V. *Regionáln ě geografické studie Hlu ínska* . Olomouc, 2006. 101s. Diplomová práce na P írodov decké fakult ě Univerzity Palackého v Olomouci, kated e geografie. Vedoucí diplomové práce RNDr. Pavel Ptá ek, PhD.
- [7] MALOHLAVA, R., KÁ ŀA, O., MARIÁNEK, V. *Stru ný p ehled vývoje Hlu ínska*. 1. vyd. Ostrava: Vydavatelství ÚV KS , 1960. 79 s. ISBN: není uvedeno.
- [8] MATES, P., WOKOUN, R. *Malá encyklopedie regionalistiky a ve ejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001. 196 s. ISBN 80-7175-100-6.
- [9] MMR R. *Strategie regionálního rozvoje* . 1. vyd. Praha: MMR R, 2006. 163 s. ISBN 80-239-7497-1.
- [10] PAVEL ÍKOVÁ, N. a kol. *Hlu ínsko v prom nách asu: (Sborník p ísp vk z konference k 75. výro í p ípojení Hlu ínska k ěskoslovenské republice)*. 1. vyd. Hlu ín: Slezská kulturní a vzd lávací nadace Hlu ínsko, 1995. 87 s. ISBN není uvedeno.
- [11] PLA EK , V. *Prajzáci aneb k osud m Hlu ínska 1742 – 1960*. 1. vyd. Hlu ín – Krava e: Kulturní d m Hlu ín a Kulturní st edisko Krava e, 2000. 164 s. ISBN 80-902526-5-5.
- [12] ŠKRABAL, I. a kol. *Metodika zavád ní managementu rozvoje mikroregion* . 1. vyd. P erov: CpKP, 2006. 182 s. ISBN 80-86902-39-0.

- [13] Velký sociologický slovník. 1. díl, A-O. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1996. 747 s. ISBN 80-7184-164-1.
- [14] Velký sociologický slovník. 2. díl, P-Z. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1996. 878 s. ISBN 80-7184-310-5.
- [15] WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: Východiška regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [16] WOKOUN, R. *Úvod do regionálních v d a ve ejné správy*. 3. vyd. Praha: IFEC, 2001. 264 s. ISBN 80-86412-08-3.
- [17] Zákon . 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním ádu (stavební zákon) , ve zn ní pozd jších p edpis .
- [18] Zákon . 248/2000 Sb., o podpo e regionálního rozvoje, ve zn ní pozd jších p edpis .
- [19] Zákon . 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokument , ve zn ní pozd jších p edpis .
- [20] Zákon . 365/2000 o informa ních systémech ve ejné správy, ve zn ní pozd jších p edpis .

Internetové zdroje

- [21] eský statistický ú ad. M stská a obecní statistika [online]. © 2008 . [cit. 21.01.2009]. Dostupný z WWW: <<http://vdb.czso.cz/xml/mos.html>>.
- [22] eský statistický ú ad. S ítaní lidu, dom a byt 2001 [online]. © 2005 . [cit. 02.02.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/index>>.
- [23] eský ú ad zem m í ský a katastrální. Periodika a publikace. Statistická ro enka p dního fondu R [online]. [cit. 30.03.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=10&MENUID=10424&AKCE=DOC:10-ROCENKA>>.
- [24] EurActiv. Vzd lávání: Celoživotní vzd lávání. [online]. © 2004-2009. [cit. 24.02.2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.euractiv.cz/vzdlavani/link-dossier/celozivotni-vzdelavani#pageTop>>.
- [25] Integrovaný portál MPSV. [online]. [cit. 09.04.2009]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

- [26] KUTSCHERAUER, A. a kol. *ízení regionální a místní správy. Souhrná výzkumná zpráva*. [online]. Ostrava, červen 2006. [cit. 12.03.2009]. Dostupný z WWW: <http://homel.vsb.cz/~tvr12/PUBLIKACE/2006/2006_Rizeni_regionalni_a_mistni_spravy.pdf>.
- [27] MAS Hlu ínsko. [online]. © 2008. [cit. 07.04.2009]. Dostupné z WWW: <<http://www.mashlucinsko.cz/>>.
- [28] Novoro ní p ání starost m st a obcí Sdružení obcí Hlu ínska. [online]. 1 .1.2009. [cit. 27.03.2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.hlucinsko.tv/09-01-01-novorocni-prani-starostu-mest-a-obci-sdruzeni-obci-hlucinska.html>>.
- [29] Sdružení obcí Hlu ínka [online]. © 2004 – 2007. [cit. 24.02.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.hlucinsko.com/>>.
- [30] Stav Národní síť MAS R a Výro ní zpráva za rok 2007 [online]. [cit. 02.03.2009]. Dostupný z WWW: <http://is.hvjdesign.eu/dokumenty/nsmascr/vyrocni_zpravy/nsmascr_1230716799.pdf>.
- [31] Strategický plán Leader MAS Hlu ínko [online]. MAS Hlu ínko, 2008. [cit. 01.03.2009]. Dostupný z WWW: <http://www.mashlucinsko.cz/index.php?co=zakladni_dokumenty>.
- [32] ŠKRABAL, I. *Strategické plánování rozvoje. Školící materiál*. [online]. 1. vyd. Šumperk: CpKP, 2007. [cit. 21.02.2009]. Dostupné z WWW: <http://www.zabrezsko.cz/wpimages/other/Strategicke-planovani_IS.pdf>.
- [33] Zlínský kraj v Bruselu [online]. Zpravodaj leden 2005. [cit. 20.04.2009]. Dostupné z WWW: <<http://www.zlinregioninbrussels.eu/img2NWS%20ZL%202%2001-2005.pdf>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	a jiné
apod.	a podobn
atd.	a tak dále
BIC	Podnikatelské a inova ní centrum Ostrava Vítkovice
cca	asi, p ibližn , kolem
.	íslo
OV	isti ka odpadních vod
R	eská republika
RTV	eská regionální internetová televize
SR	eskoslovenská republika
SÚ	eský statistický ú ad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EU	Evropská unie
FAO OSN	Organizace OSN pro výživu a zem d lství
LEADER	Liaison Enre Actions de Développement de l'Économie Rurale – Propojování akcí hospodá ského rozvoje venkova
LGD	lokalna grupa dzialania
LORM	Spole nost pro hluchoslepé
MAS	Místní ak ní skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních v cí
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	Mate ská škola
nap .	nap íklad
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek

ob.	obyvatelstvo
ODIS	Ostravský dopravní integrovaný systém
ORP	obec s rozšířenou působností
o. s.	občanské sdružení
PEST analýza	Politické a legislativní, Ekonomické, Sociální a kulturní, Technické a technologické aspekty, které jednotlivci nebo ve svém spolupůsobení ovlivňují řešení stanovených problémů z vnějšího prostředí
PI	Podnikatelský inkubátor
pop .	populace
RIS	Regionální inovační strategie
RITTS	Regionální strategie pro podporu inovací a transferu technologií
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rozvoj
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development - Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova
sb.	sbírka
SLDB	Státní lidu, domů a bytů
SOH	Sdružení obcí Hlučínska
SOHM	Svazek obcí mikroregionu Hlučínsko
spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
SROP	Společný regionální operační program
stol.	století
SWOT	Analysis of the Strengths and Weaknesses of an organization and the Opportunities and Threats facing – analýza silných a slabých stránek organizace a příležitostí a hrozeb, kterým je vystavena
tis.	tisíc
tj.	to je

tzn.	to znamená
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization = Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
ÚPD	územní plánovací dokumentace
VISO	varovný a informační systém obyvatel
VS	veřejná správa
VŠB-TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VÚSC	vyšší územní samosprávný celek
WWW	World Wide Web = celosvětová síť, pavučina
ZŠ	základní škola
ŽP	životní prostředí

SEZNAM OBRÁZK

Obr. 1. Zaměření regionalistiky a regionálních v d.	9
Obr. 2. Vymezení mikroregionu Hlučínsko.	26
Obr. 3. Poloha Hlučínska v rámci Moravskoslezského kraje.	27
Obr. 4. Poloha Hlučínska v rámci České republiky.	27

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. P ístupy k regionální politice.	12
Tab. 2. Vývoj po tu obyvatel v obcích Hlu ínska v letech 1869 – 2007.	36
Tab. 3. Pohlavní a v ková struktura obyvatelstva mikroregionu Hlu ínsko (data k 31.12.2007).	38
Tab. 4. Národnostní složení obyvatelstva mikro regionu Hlu ínsko.	39
Tab. 5. Náboženské složení v jednotlivých obcích mikroregionu Hlu ínsko.	41
Tab. 6. Vzd lanostní struktura v jednotlivých obcích mikroregionu Hlu ínsko.	42
Tab. 7. EAO podle sektor v jednotlivých obcích Hlu ínska.	43
Tab. 8. Míra nezam stanosti v obcích Hlu ínska a v eské republice v období 2004 – 2008 (%).	45
Tab. 9. Po et podnikatelských subjekt na Hlu ínsku k 31.12.2007 v %.	46
Tab. 10. P dní fond Hlu ínska a eské republiky k 31.12.2007 v %.	48
Tab. 11. P eshraní ní spolupráce obcí Hlu ínska.	53
Tab. 12. Vyhodnocení jednotlivých oblastí jako celku.	56
Tab. 13. Vyhodnocení díl í oblasti Doprava.	56
Tab. 14. Vyhodnocení díl í oblasti Technická infrastruktura.	58
Tab. 15. Vyhodnocení díl í oblasti Rozvoj podnikání.	61
Tab. 16. Vyhodnocení díl í oblasti Lidské zdroje.	62
Tab. 17. Vyhodnocení díl í oblasti Sociální a zdravotní infrastruktura.	65
Tab. 18. Vyhodnocení díl í oblasti Bydlení a volný as.	68
Tab. 19. Vyhodnocení díl í oblasti Cestovní ruch.	71
Tab. 20. Vyhodnocení díl í oblasti Životní prostředí.	74
Tab. 21. Vyhodnocení díl í oblasti Ostatní.	77

SEZNAM P ÍLOH

P ÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠET ENÍ

P ÍLOHA P II: CYKLOMAPA HLU ÍNSKA

P ÍLOHA P III: PO ET NAROZENÝCH D TÍ V ESKÉ REPUBLICE V LETECH
1991 – 2007

P ÍLOHA P IV: VÝ ATEK ZE ZÁKONA . 183/2006 SB., O ÚZEMNÍM
PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍM ÁDU (STAVEBNÍ ZÁKON)

P ÍLOHA P V: REGIONÁLNÍ POLITIKA V ESKÉ REPUBLICE

P ÍLOHA P VI: STATISTIKA DOPRAVNÍCH NEHOD V OBCÍCH HLU ÍNSKA ZA
OBDOBÍ 2008 – 2004

P ÍLOHA P VII: FOTODOKUMENTACE HLU ÍNSKA

P ÍLOHA PI: DOTAZNÍKOVÉ ŠET ENÍ

Dobrý den,

dovoluji si Vás tímto oslovit a požádat o vyplnění dotazníku, který hodnotí význam řešení specifických oblastí v jednotlivých obcích mikroregionu Hlučínsko. O jaké oblasti se konkrétně jedná, je podrobněji uvedeno v samotném dotazníku. Výstupy z tohoto šetření budou významnými podklady pro mou diplomovou práci s názvem Možnosti a bariéry rozvoje mikroregionu Hlučínsko. Na položené otázky odpovízte prosím bodovým ohodnocením, které nejvíce respektuje Váš názor, popřípadě doplňte vlastní komentář k dané oblasti.

Předem Vám děkuji za spolupráci.

Bodové hodnocení (použijte rozptí 1 - 5 bodů, 1: nejmén významné, 5: nejvíce významné):

Bodové hodnocení odpovídá například tomuto slovnímu hodnocení :

1: Tato oblast není pro naši obec důležitá.

3: Důležitá oblast, lze ji však řešit postupně.

5: Velice důležitá oblast, měla by být řešena prioritně.

Název obce, města:	
--------------------	--

DOPRAVA	Bodové hodnocení
➤ Oprava místních komunikací a chodníků	
➤ Zkvalitnění stavu dopravního značení	
➤ Více spojů ve veřejné dopravě	
➤ Úpravy vlakových a autobusových zastávek	
➤ Koordinace vlakové a autobusové veřejné dopravy	
➤ Budování cyklostezek, cyklotras a pěších tras	
➤ Obchvat obce	
➤ Zvýšení bezpečnosti v obcích	

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	Bodové hodnocení
➤ Systém čištění odpadních vod	
➤ Teplifikace obcí pomocí obnovitelných zdrojů (například centrální kotelny na spalování biomasy, sluneční kolektory)	
➤ Rozšíření kapacity trafostanic a kabelizace elektrického vedení	
➤ Podpora zavádění širokopásmového internetu do obcí mikroregionu	
➤ Podpora zavádění regionálních internetových serverů, televizí	
➤ Zkvalitnění veřejného osvětlení	
➤ Rekonstrukce vodovodní sítě a rozšíření vodních zdrojů	

➤ Rekonstrukce kanalizační sítě	
➤ Sanace starých nepoužívaných skládek a jejich rekultivace	
➤ Zpracování i aktualizace ÚPD (územní plánovací dokumentace)	

ROZVOJ PODNIKÁNÍ	Bodové hodnocení
➤ Vytipování vhodných objektů a ploch k rozvoji podnikání, zainvestování pozemků	
➤ Nabídka vhodných objektů a ploch investorům	
➤ Rozšíření poradenských služeb pro podnikatele v mikroregionu	
➤ Semináře a školení pro podnikatele v mikroregionu	
➤ Revitalizace opuštěných objektů – nabídka investorům	
➤ Vznik tzv. „podnikatelských inkubátorů“	
➤ Internetový podnikatelský server	

LIDSKÉ ZDROJE (ZAMĚSTNANOST, VZDĚLÁNÍ)	Bodové hodnocení
➤ Vytváření nových pracovních příležitostí	
➤ Zkvalitnění technického stavu budov ZŠ a MŠ	
➤ Zkvalitnění vybavení ZŠ a MŠ	
➤ Rozšíření rekvalifikačních programů pro nezaměstnané	
➤ Udržení sítě základních a mateřských škol	
➤ Rozšíření mimoškolních, vzdělávacích a výchovných programů	
➤ Podpora vzdělávání pracovníků ve veřejné správě	
➤ Podpora celoživotního vzdělávání občanů	

SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ INFRASTRUKTURA	Bodové hodnocení
➤ Zkvalitnění sociálních a zdravotních služeb v mikroregionu	
➤ Zlepšení dostupnosti sociální péče	
➤ Zlepšení dostupnosti zdravotní péče	
➤ Rozvoj sociální a terénní pečovatelské služby	
➤ Vypracování komunitního plánu sociálních služeb v mikroregionu	
➤ Budování bezbariérových přístupů	
➤ Zvyšování informovanosti o vzdělávání seniorů (tzv. univerzity 3. věku)	
➤ Podpora vzdělávání seniorů v oblasti internetové gramotnosti	
➤ Budování penzionů pro seniory, domů s pečovatelskou službou	
➤ Budování zdravotnicko-sociálních zařízení (hospiců)	

BYDLENÍ A VOLNÝ ČAS	Bodové hodnocení
➤ Oživení bytové výstavby, oprava parcel pro výstavbu	
➤ Výstavba nájemních bytů v obci	
➤ Výstavba bytů pro nízkopříjmové skupiny obyvatel v obci	
➤ Výstavba startovacích bytů pro mladé občany	
➤ Výstavba bytů (ústavní i domů s pečovatelskou službou) pro osoby se sníženou soběstačností (zdraví, stáří) v mikroregionu	
➤ Výstavba i rekonstrukce kulturních zařízení v obci	
➤ Výstavba i rekonstrukce sportovních zařízení a areálů v obci	
➤ Rozšíření volnočasových aktivit (kulturních a sportovních) pro	

obyvatele obce	
➤ Rozvoj tradičních i netradičních společenských akcí v obci	
➤ Více volnočasových aktivit pro seniory	

CESTOVNÍ RUCH	Bodové hodnocení
➤ Rozvoj cyklostezek, cyklotras a pěších tras (včetně doprovodného mobiliáře) v mikroregionu	
➤ Oprava kulturně-historických památek	
➤ Propagace a reklama mikroregionu (propagační materiály, www stránky, informační tabule apod.)	
➤ Podpora zvýšení počtu ubytovacích kapacit v obci	
➤ Podpora vzniku nových služeb v cestovním ruchu v obci	
➤ Rozšíření činnosti informačního centra v Hlučíně a Kravačích	
➤ Rozvoj stávajících služeb v oblasti cestovního ruchu	

ZIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	Bodové hodnocení
➤ Zalesňování neúrodné země dle územní studie, rozšíření plochy ošetřovaných luk a pastvin	
➤ Protipovodňová a protierozní opatření	
➤ Zpracování protipovodňového plánu obce	
➤ Revitalizace říční sítě, odbahnávání rybníků	
➤ Obnovení a udržení stabilních lesních ekosystémů a to zalesňováním v těsném podílu melioračních a zpevňujících dřevin	
➤ Omezení tvorby odpadu	
➤ Podpora třídění odpadu	
➤ Udržba krajiny, sečení neudržovaných ploch, struh apod.	
➤ Výsadba a péče o zeleň v obcích	
➤ Propagace a využití alternativních zdrojů energie	
➤ Zvýšení osvětlení v oblasti ŽP	

OSTATNÍ	Bodové hodnocení
➤ Zkvalitnění informovanosti obcí o grantových příležitostech z ČR a EU	
➤ Rozšíření vzájemné komunikace mezi zástupci obcí mikroregionu	
➤ Navázání a rozšíření kontaktů s obcemi v Polsku	
➤ Zpracování (aktualizace) krizového plánu obce (koncepte bezpečí komplexní bezpečnost a ochranu obyvatel)	
➤ Zkvalitnění, popř. vytvoření internetových stránek obce	
➤ Zkvalitnění stavu výpočetní techniky ve veřejné správě	
➤ Budování veřejně přístupné internetové stanice v obci	
➤ Propojený informační systém mikroregionu	

Akce (aktivity), které by jste ve Vaší obci rádi uskutečnili v průběhu příštích cca 6 let.

Pokuste se definovat, jaké projekty by jste rádi v průběhu cca 6 let zrealizovali na území Vaší obce:

Popis záměru/lokalizace	Projektová příprava ¹	Připravenost k realizaci ¹	Předpokládané náklady (tis. Kč)	Předpokládaný termín realizace (rok)

Projektová příprava: **1** – zpracována/rozpracovaná studie řešení, **2** – zpracována/rozpracována stavební projektová dokumentace, **3** – bez projektové dokumentace, **jiné** (specifikujte).

Připravenost k realizaci: **1** – vydáno stavební povolení, **2**- stavební řízení probíhá, **3**- stavební povolení není vyžadováno, **4** - stavební řízení nezahájeno, **jiné** (specifikujte).

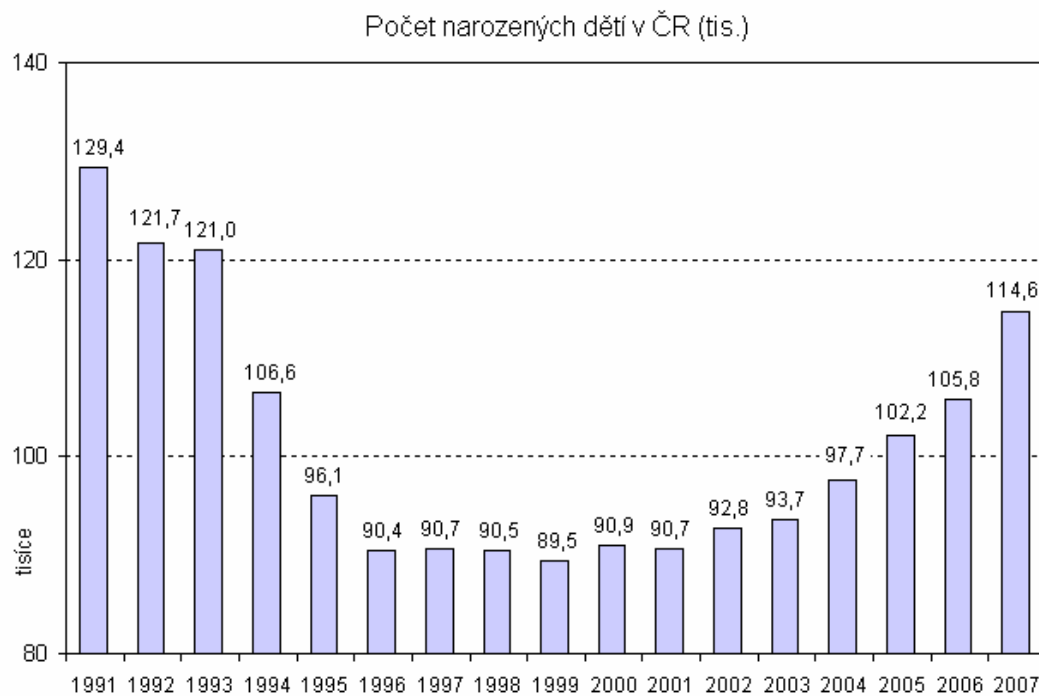
¹ Zadejte kód dle seznamu kódů pod tabulkou

P ÍLOHA P II: CYKLOMAPA HLU ÍNSKA

Zdroj: Sdružení obcí Hlučínka [online]. © 2004 – 2007. [cit. 30.03.2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.hlucinsko.com/>>.

P ÍLOHA P III: PO ET NAROZENÝCH D TÍ V ESKÉ REPUBLICCE V LETECH 1991 - 2007

Zdroj: eský statistický ú ad.

PÍLOHA PIV: VÝ ATEK ZE ZÁKONA . 183/2006 SB., O ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍM ÁDU (STAVEBNÍ ZÁKON)

ást t etí

Územní plánování

Hlava III: Nástroje územního plánování

Díl 1: Územn plánovací podklady

§ 25

Územn plánovací podklady tvo í územn analytické podklady, které zjiš ují a v yhodnocují stav a vývoj území a územní studie, které ov ují možnosti a podmínky zm n v území; slouží jako podklad k po izování politiky územního rozvoje, územn plánovací dokumentace, jejich zm n a pro rozhodování v území.

§ 26 Územn analytické podklady

(1) Územn analytické podklady obsahují zjišt ní a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení zm n v území z dvodu ochrany ve ejných zájm , vyplývající z právních p edpis nebo stanovených na základ zvláštních právních p edpis nebo výplýv ajících z vlastností území (dále jen "limity využití území"), zám r na provedení zm n v území, zjiš ování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a ur ení problém k ešení v územn plánovací dokumentaci (dále jen "rozbor udržitelného rozvoje území").

(2) Náležitosti obsahu územn analytických podklad stanoví provád cí právní p edpis.

§ 27 Po izování územn analytických podklad

(1) Ú ad územního plánování po izuje územn analytické podklady pro sv j správní obvod v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro po izování územních plán a regula ních plán . Krajský ú ad po izuje územn analytické podklady pro území kraje v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro po izování zásad územního rozvoje.

(2) Územn analytické podklady po izuje p íslušný po izovatel na základ pr zkum území a na základ údaj o území, kterými jsou informace nebo data o stavu území, o právech, povinnostech a omezeních, která se váží k ur ité ásti území, nap íklad ploše, pozemku, p írodnímu útvaru nebo stavb , a která vznikla nebo byla zjišt na zejména na základ právních p edpis a dále informace nebo data o zám rech na provedení zm ny v území; údaje o území zahrnují i informace o jejich vzniku, po ízení, zpracování, p ípadném schválení nebo nabytí platnosti a ú innosti (dále jen "údaje o území"). Podkladem pro po ízení územn analytických podklad m že být i technická mapa.

(3) Údaje o území poskytuje po izovateli orgán ve ejné správy, jím z ízená právnická osoba a vlastník dopravní a technické infrastruktury (dále jen "poskytovatel údaj ") p edevším v digitální form bezodkladn po jejich vzniku nebo po jejich zjišt ní, p itom zodpovídá za jejich správnost, úplnost a aktuálnost. Tyto údaje o území m že po izovatel použít jen pro územn plánovací innost, založení a vedení technické mapy a pro innost projektanta územn plánovací dokumentace a územní studie.

(4) Vlastník technické infrastruktury poskytuje ú adu územního plánování v grafickém vyhotovení polohopisnou situaci technické infrastruktury dokon ené a zkolaudované po dni nabytí ú innosti tohoto zákona v sou adnicovém systému Jednotné trigonometrické síť katastrální(18) v m ítku katastrální mapy, p ípadn v m ítku podrobn jším. U technické infrastruktury dokon ené a zkolaudované p ede dnem nabytí ú innosti tohoto zákona poskytne polohopi sné údaje v jemu dostupném systému, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(5) Vlastník dopravní a technické infrastruktury je oprávněn požadovat na pořizovateli úhradu nákladů spojených s poskytnutím údajů o území podle tohoto zákona, nejvýše však do výše nákladů na pořizování jejich kopií, nosičů dat a nákladů na doručení pořizovateli.

§ 28 Aktualizace územních analytických podkladů

(1) Pořizovatel pravidelně aktualizuje územních analytických podkladů na základě nových údajů o území a průzkumu území a každé 2 roky pořídí jejich úplnou aktualizaci.

(2) Nejpozději 18 měsíců od pořizování územních analytických podkladů nebo od jejich poslední úplné aktualizace pořizovatel pořídí návrh nové úplné aktualizace, doručí oznámení o aktualizaci poskytovateli údajů a vyzve je k potvrzení správnosti, úplnosti a aktuálnosti použitých údajů o území ve lhůtách do 3 měsíců. Pokud tak poskytovatel údajů neučiní v této lhůtě, má se za to, že jejich správnost, úplnost a aktuálnost potvrdil.

(3) Poskytovatel údajů, který nesplní povinnost podle § 27 odst. 3, nebo prokáže-li se, že poskytovatel údajů neupozornil na nesprávnost údajů o území použitých podle odstavce 2, je povinen uhradit z toho vyplývající náklady na aktualizaci a změny územních plánovací dokumentace a na aktualizaci územních analytických podkladů.

§ 29 Projednání územních analytických podkladů

(1) Územních analytických podkladů pro správní obvod obce s rozšířenou působností a jejich aktualizace předkládá pořizovatel v rozsahu a formě stanovené prováděcím právním předpisem k projednání Radou obcí, která do 60 dnů sdělí pořizovateli své stanovisko, zejména k rozboru udržitelného rozvoje území. Pokud Rada obcí nesdělí své stanovisko v této lhůtě, platí, že s rozбором udržitelného rozvoje území souhlasí.

(2) Nesouhlasí-li pořizovatel se stanoviskem Rady obcí k rozboru udržitelného rozvoje území, zašle bezodkladně poté, kdy stanovisko obdržel, územních analytických podkladů spolu s tímto stanoviskem krajskému úřadu, který posoudí rozpor a dá předpisem pořizovateli pokyn k úpravě.

(3) Pořizovatel upraví územních analytických podkladů podle výsledku projednání a bezodkladně je zašle krajskému úřadu.

(4) Územních analytických podkladů pro území kraje a jejich aktualizace pořizuje krajský úřad s využitím územních analytických podkladů pro správní obvody obcí s rozšířenou působností a předkládá je k projednání zastupitelstvu kraje v rozsahu a formě stanovené prováděcím právním předpisem. Krajský úřad zašle ministerstvu a Ministerstvu životního prostředí územních analytických podkladů pro území kraje do 6 měsíců od lhůty stanovené pro jejich pořizování nebo aktualizaci.

§ 30 Územní studie

(1) Územní studie navrhuje, navrhuje a posuzuje možná řešení vybraných problémů, předpisem k úpravě nebo rozvoji některých funkčních systémů v území, například ve veřejné infrastruktuře, územního systému ekologické stability, které by mohly významně ovlivňovat nebo podmiňovat využití a uspořádání území nebo jejich vybraných částí.

(2) Pořizovatel pořizuje územní studii v případech, kdy je to uloženo územní plánovací dokumentací, z vlastního nebo jiného podnětu. V zadání územní studie určí pořizovatel její obsah, rozsah, cíle a účel.

(3) Pořizování územní studie z jiného podnětu může pořizovatel podmínit úplnou nebo částečnou úhradou nákladů od toho, kdo tento podnět podal.

(4) Pořizovatel územní studie předá poté, kdy schválil možnost jejího využití jako podkladu pro zpracování, aktualizaci nebo změnu územní plánovací dokumentace, návrh na vložení dat o této studii do evidence územní plánovací inštituce.

P ÍLOHA P V: REGIONÁLNÍ POLITIKA V ĚSKÉ REPUBLICE

V ěské republice se za ala regionální politika formovat jako sou ást hospodá ské politiky po átkem 90. let 20. století. Nejprve m la regionální politika malý význam, jelikož kladla v tší pozornost transforma ním problém m, ale postupný nár st regionálních d isparit koncem devadesátých let vyvolaly tlak na vytvo ení systému regionální politiky s postupnou vazbou na strukturální fondy EU. Významným krokem bylo v roce 2000 schválení Strategie regionálního rozvoje ěské republiky, na kterou dále navazují Programy rozvoje kraj ĚR. Další neboli navazující a v sou asnosti platnou se stala Strategie regionálního rozvoje ĚR pro léta 2007 – 2013 schválená 17. 5. 2006 usnesením vlády ĚR . 560.

Strategie regionálního rozvoje ĚR vytvá í základní rámec pro formování regio nální politiky ĚR, která by m la navazovat na regionální politiku EU. Podle kolektivu autor knihy Úvod do regionálních v d a ve ejné správy „*strategie regionálního rozvoje ve svém celkovém pojetí vytvá í základní rámec realizace regionální politiky ĚR jak o svébytné národní regionální politiky ěnského státu EU i jako integrální sou ásti regionální politiky EU, které v í sob musí být komplementární*“.

Jedním z úkol státu, p í uplat ování principu subsidiarity v podpo e regionálního rozvoje a provád ní regionální politiky je ur ení problémových region . Podle zákona o regionálním rozvoji ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s ostatními dot enými úst edními správními ú ady a kraji na základ pr b žné analýzy hospodá ského a sociálního rozvoje státu navrhuje vymezení region , jejichž rozvoj je t eba s ohledem na vyvážený rozvoj státu a vyrovnávání rozdíl mezi úrovn ěmi jeho jednotlivých územních celk podporovat.

Zákon o RR tedy stanovuje základní typy podporovaných region :

1. Regiony se soust ed nou podporou státu, které se dále d lí na:

- strukturáln postižené regiony, ve kterých se soust e ují negativní projevy strukturálních zm n, dochází k útlumu odv tví a výrobních podnik a k r stu nezam stanosti. Vymezují se ukazateli charakterizující zejména trh práce a rozvoj podnikání,
- hospodá sky slabé regiony, které na základ ukazatel hospodá ského a sociálního rozvoje vykazují podstatn nižší úrove rozvoje, než je pr m rná

úroveň v České republice. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce, hospodářskou úroveň a strukturu a úroveň příjmů obcí a obyvatel,

- venkovské regiony jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství. K vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích.

2. Ostatní regiony mezi které patří například pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelními pohromami, regiony se silně narušeným i poškozeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v České republice.

P ÍLOHA P VI: STATISTIKA DOPRAVNÍCH NEHOD V OBCÍCH HLU ÍNSKA ZA OBDOBÍ 2008 - 2004

Tab. 1. Dopravní nehody v obcích Hlu ínska za období 2008 – 2004.

Obec	2008			2007			2006			2005			2004		
	PN	Z	HŠ	PN	Z	HŠ	PN	Z	HŠ	PN	Z	HŠ	PN	Z	HŠ
B lá	1	0	60	4	0	810	1	0	250	2	0	35	2	0	20
Bohuslavice	7	1	1770	3	1	1760	6	1	2615	10	1	2380	10	0	1760
Bolatice	28	11	6623	23	2	7880	18	3	6805	19	1	3697	11	3	3480
Darkovice	2	0	410	4	1	3815	13	2	2045	9	0	1935	8	1	4162
Dolní Benešov	49	6	14773	60	9	26695	42	10	12108	34	7	14055	35	14	14995
Ha	10	7	5840	11	3	3923	8	0	2330	7	0	1265	9	3	496
Hlu ín	137	27	38646	140	30	41220	136	12	36604	147	14	38333	107	22	28610
Hn vošice	3	0	661	0	0	0	1	0	310	1	0	30	3	0	960
Chlebi ov	2	0	280	2	1	1070	1	0	70	1	0	60	1	0	80
Chuchelná	6	0	1310	4	1	1310	6	0	1240	4	1	700	5	0	990
Kobe ice	13	2	5000	10	1	2780	21	4	7295	18	6	9325	16	7	5630
Kozmice	19	4	6440	19	9	11521	13	2	6160	8	1	3340	10	3	3882
Krava e	83	15	25375	51	13	17830	72	8	20084	58	14	21468	82	16	28818
Ludge ovice	38	11	16220	57	10	21205	36	9	18282	43	10	17385	26	6	6037
Markvartovice	4	0	715	9	2	2800	7	5	3875	22	4	7870	14	1	3770
Old išov	4	1	1920	0	0	0	5	6	2940	2	3	940	5	0	890
Přš	5	1	2790	4	1	710	2	0	700	14	11	7041	7	3	1602
Rohov	2	0	152	1	0	300	2	1	1160	2	0	450	1	0	150
Služovice	0	0	0	4	1	610	2	1	322	2	0	330	1	0	200
Strahovice	0	0	0	1	0	8	1	0	900	1	0	150	1	0	300
Sudice	1	0	100	3	0	310	1	0	200	1	0	15	2	0	505
Šilhe ovice	16	5	2475	11	4	3890	8	1	1141	15	2	5346	4	0	1270
Št pánkovice	4	1	1955	8	2	1101	10	1	2800	12	4	3930	8	1	1030
T ebom	1	1	450	1	0	100	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Velké Hoštice	12	2	3720	12	0	4360	5	1	970	7	2	6290	11	0	1975
V esina	8	4	1960	9	0	2900	2	1	300	4		880	6	0	3600
Závada	3	1	210	3	1	480	3	1	1205	8	1	3500	3	0	710
Hlu ínsko	458	100	139855	454	92	159388	422	69	132711	451	82	150750	389	80	115924

Zdroj dat: Policie R.

Pozn.: PN – Po et nehod, Z – Zran ní, HŠ – Hmotná škoda (1000 K).*

P ÍLOHA P VII: FOTODOKUMENTACE HLU ÍNSKA

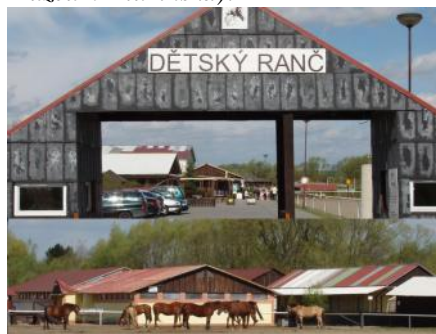
Obr. 1. Jezero Hlu ín.

Obr. 2. Zámek Hlu ín (v prostorách se nachází Muzeum Hlu ínska).

Obr. 3. Radnice Hlu ín.

Obr. 4. D tský ran Hlu ín.

Obr. 5. Zámek Dolní Benešov.

Obr. 6. Kostel sv. Martina v Dolním Benešov .

Obr. 7. Kaple v Dolním Benešov .

Obr. 8. Nám stí v Dolním Benešov .

Obr. 9. Zámek Bolatice, sídlo obecního úřadu Bolatice.

Obr. 10. Pohled na Bolatice.

Obr. 11. Lanex a. s. Bolatice.

Obr. 12. Hájenka K eménky v Bolaticích.

Obr. 13. Zámek Kravaře.

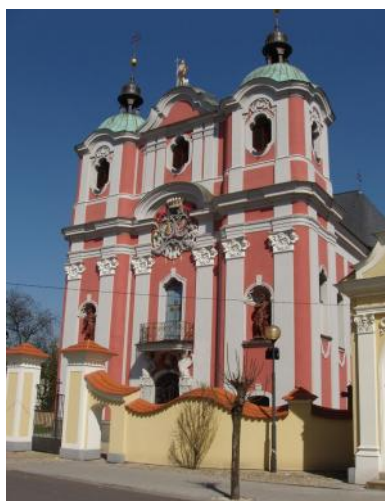
Obr. 14. Zámek Velké Hoštice.

Obr. 15. Kostel sv. Kateřiny ve Štávkovicích.

Obr. 16. Kostel sv. Bartoloměje v Kravařích.

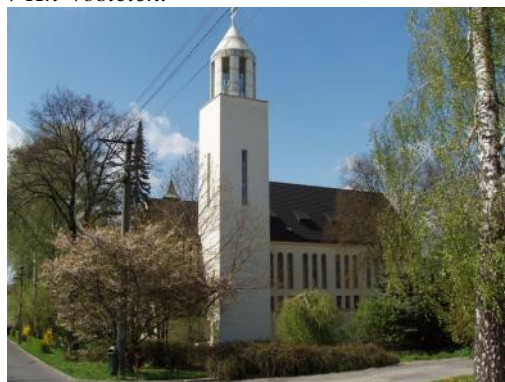
Obr. 17. Kostel sv. Jana K titele ve Velkých Hošticích.

Obr. 18. Kostel sv. Petra a Pavla v Hn vošticích.

Obr. 19. Kostel Nanebevzetí pany Marie v Kobeřicích.

Obr. 20. Kostel sv. Floriána v Kozmicích.

Obr. 21. Kostel Povýšení sv. Kříže v Chuchelné.

Obr. 22. Pohled na Bohuslavice.

Obr. 23. Zámek Chuchelná (sídlo Rehabilitačního ústavu).

Obr. 24. Sídlo městského úřadu Kravaře.

Obr. 25. Areál Hřebín v Albertově (Štávkovice).

Obr. 26. Slezský aeroklub Záběh (Dolní Benešov).

Obr. 27. Sportovná rekreační centrum Buly Krava e.

Obr. 28. Sportovná rekreační areál jezera Hluín.

Obr. 29. Opevnění z 2. sv. války.

Obr. 30. Cyklostezka.

Zdroj fotodokumentace: vlastní.